

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียน
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญาโท

ของ

อัมพา อรุณพราหมณ์

๑๙ ก.พ. ๒๕๔๐

๒๑๖๖๓

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม ๒๕๓๙

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑/๑๕๐

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
.....ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.....กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.....กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.บังอร พานทอง)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.จันทิมา พรหมราชติกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๒ เดือน พ.ศ.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยหลักสูตรการเรียน
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
อัมพา อรุณพรหมณ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ตุลาคม 2539

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 80 คน โดยสุ่มอย่างง่าย สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน และสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม 38 คน ใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกัน กลุ่มทดลองเรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามคู่มือครู ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัย แบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t - test ในรูป Difference Score ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARATIVE STUDY OF MATAYOM SUKSA IV STUDENTS' ACHIEVEMENT
IN THAI LANGUAGE AND RESPONSIBILITY THROUGH THE
INSTRUCTIONAL METHODS BASED ON THE LEARNING
PACKAGE AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

AMPHA AROONPRAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

October 1996

The purpose of this study was to compare Mathayom Suksa IV students' achievement in Thai Language and responsibility through the instructional methods based on the Learning Package and the Teacher's Manual

The subjects were 80 Mathayom Suksa IV students at Benjamarachamusorn School, Tambol Ta - Ssai, Amphoe Muang, Changwat Nondhaburi in the first semester of 1996 academic year. They were randomly assigned into experimental group with 42 students and control group with 38 students. The same content was taught for both groups within 14 periods (50 minutes / period) The experimental group was taught by Learning Package, Whereas the control group was taught by Teacher's Manual. The research design was randommized control group, pretest - posttest design. The instruments used for collecting data were academic achievement test and classroom task's responsibility test. Data were analyzed through t - test Difference Score

The result of the study indicated that :

1. The achievement in Thai Language between the experimental group and the control group after the treatment was significantly different at the .01 level
2. The responsibility of students between the experimental group and the control group after the treatment was no significantly difference.
3. The achievement in Thai Language of the experimental group; pretest and posttest was significantly different at the .01 level.
4. The reponsibility of students in the experimental group; pretest and posttest was significantly different at the .01 level.

5. The achievement in Thai Language of the control group ;
pretest and posttest was significantly different at the .01 level.

6. The responsibility of students in the control group;
pretest and posttest was significantly different at the .01 level.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับการช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณั์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอื้ออาทรตลอดมา และเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยมีกำลังใจทำปริญญานิพนธ์ให้ลุล่วง ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ อาจารย์พิศศรี กมลเวช อาจารย์ ดร.บังอร พานทอง ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเขียนปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ที่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์สุภาพ จันทมุกดา และขอขอบใจนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจะเกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และขอมอบเป็นกตัญญูแด่คุณแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ พี่น้อง ครอบครัว ตลอดจนผู้อุปการะคุณทุกท่าน

อัมพา อรุณพราหมณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	45
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	45
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	73
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	73
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	74
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	76
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะทั่วไป	82
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก	94
ภาคผนวก ข	95
ภาคผนวก ค	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย	178

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการเรียน	47
2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้	49
3 แบบแผนการทดลอง	56
4 ช่วงเวลาในการทดลองในแต่ละสัปดาห์	57
5 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและหลังการทดลอง	67
6 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงาน ในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการ ทดลอง	68
7 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลอง	69
8 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	70
9 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	71
10 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม คู่มือครูก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	72
11 ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียน	95
12 ค่าจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานใน ห้องเรียนของนักเรียน	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ขั้นตอนการสอนตามคู่มือของหน่วยศึกษาหน่วยนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 35

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529 : 1 - 7) ทรงแสดงทรรศนะเกี่ยวกับภาษาไทยว่า ภาษาเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคม กล่าวคือ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างกันและกัน ในสังคม ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติและระหว่างชาติ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องแสดงสถานะทางสังคม บุคคลผู้มีความรู้ในภาษาของตนและภาษาอื่น ๆ ย่อมจะได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น และอาจถือเป็นบุคคลชั้นนำของสังคม ในทางการเมืองภาษาเป็นบทบาทสำคัญในการที่จะรวมจิตใจของประชาชนให้มีความสามัคคี มีความรักชาติ และภูมิใจในชาติของตน ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยได้พยายามรณรงค์ให้คนไทยเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเกิดมาในเชื้อชาติใด ท้องถิ่นใด ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทย บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2523 : 3) กล่าวว่า การสอนภาษาของชาติมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของการศึกษา ความสำคัญข้อนี้ในประเทศที่มีภาษาประจำชาติใช้เป็นเวลานาน เข้าใจและปฏิบัติกันตลอดมา

ดังนั้น ภาษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่ชนในชาติจะต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดี และมีความภาคภูมิใจในภาษาประจำชาติ การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร คืออย่างมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาเป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ผู้ที่จะใช้ภาษาได้ดีจะต้องฝึกฝนอยู่เสมอ วรเชษฐ์ รัชชัย (2536 : 1) กล่าวว่า การที่จะใช้ภาษาได้ดีขึ้นมิใช่เรื่องที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การรู้ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยปฏิภาณ และประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์ทางด้านภาษา ต้องอาศัยทักษะภาษาเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทุกระดับ สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ฉบับปรับปรุง 2533 (2534 : 11) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา

ลักษณะทั่วไปของภาษาไทย และการใช้ภาษาสื่อสาร สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะบุคคลและสถานการณ์ มีความรู้ ไคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคม ใช้ความรู้และทักษะทางภาษาในการศึกษาต่อ หรือการศึกษาค้นคว้าวิทยาการต่าง ๆ ตามความสนใจ จะเห็นว่าภาษาเป็นปัจจัยในการสร้างเอกภาพของชาติ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งกึ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์ (2521 : 1) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องว่าภาษาไทย เป็นพื้นฐานการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ทุกแขนง

อีกประการหนึ่ง ธรรมชาติของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ฝึกจากง่ายไปหายากและฝึกบ่อย ๆ แต่สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เมื่อต่อวิชาที่ต้องฝึกฝนเลย เพราะครูไม่สามารถฝึกฝน ให้คำแนะนำ แก้ไขได้ทั่วไป จึงยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจมาจากสาเหตุหลายประการ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2538 : 10 - 12) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มิชอบวิชาภาษาไทยเพราะเนื้อหาซับซ้อน จำเจ และที่สำคัญที่สุด คือครูยังขาดเทคนิคการสอนที่เข้าใจ ขาดความเอาใจใส่ ที่จะพยายามคิดหรือหาวิธีสอนแบบลูกใหม่ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ก้าวหน้า เพื่อมาพัฒนาการสอนของตนให้น่าสนใจขึ้น ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีบรรยายเนื้อหาตามแบบเรียนโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลาเรียนเพียง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาไม่เพียงพอ ทางแก้ไข คือ ลดบทบาทครูในการบรรยาย สาคิดให้ความรู้ในห้องเรียน มาเป็นผู้แนะแนวทางให้คำแนะนำแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูมีเวลา พูดคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น สามารถให้กำลังใจแก่นักเรียนด้วยตนเอง แก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรพัฒนาวิธีสอนด้วยการนำนวัตกรรมการศึกษาที่น่าสนใจมาช่วยระกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ นวัตกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ บทเรียน วัสดุ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนมัลติมีเดีย และชุดการเรียน

ชุดการเรียน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากกว่าในชั้นเรียนปกติ นักเรียนจะเรียนแต่ละชุดเร็วหรือช้าตามความสามารถของตน คือ นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถเรียนได้ แม้ใช้เวลามากกว่า โดยไม่ต้องแข่งขัน

กับผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วก็ใช้เวลาเรียนตามความสามารถ โดยไม่ต้องรอคอยผู้อื่น นักเรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีเรียน และกำหนดเวลาที่จะประเมินผลตนเองได้ ขณะที่เรียนนักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามลำพัง หรือจะปรึกษาหารือ ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครูก็ได้ ซึ่งเป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้มากที่สุด

หลักการสร้างชุดการเรียนรู้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรง โดยการเรียนแต่ละชุดมาจากการนำเนื้อหาในแต่ละเรื่องมาแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีแบบทดสอบด้วยตนเองทุกชั้น ถ้าทำถูกต้องจะมีคำชมเชย ถ้าทำผิดจะมีข้อความให้กำลังใจและแนะนำ หลักการเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ทุกคน ยิ่งไปกว่านั้นชุดการเรียนสามารถฝึกและส่งเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมปัจจุบันคือ แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี สามารถตัดสินใจและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2531 : 9) ผลการวิจัยต่างประเทศพบว่า นักเรียนไม่เพียงแต่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์วิชาที่ศึกษาด้วยตนเองเท่านั้น หากยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นที่ดีด้วย และนักเรียนยังสามารถลงเฝ้าสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาวนานกว่า และการศึกษาดด้วยตนเองยังช่วยฝึกความรับผิดชอบ ช่วยให้เกิดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เองที่นักเรียนนอกจากนี้ผลการวิจัยในประเทศพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยชุดการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู (วรภา โพธิ์สีทา, 2532 : 50) จากเหตุผลดังกล่าวเชื่อว่าการสอนโดยชุดการเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองด้วย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การสอนโดยชุดการเรียนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน และฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองให้เป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้ทดลองสร้างชุดการเรียนในวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาผลการสอนโดยชุดการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียนและเป็นแนวทางแก่ครูผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วย ทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยน่าสนใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียน 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมา 2 ห้องเรียน แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 40 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 กลุ่มตัวอย่างใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทยจากหนังสือเรียนวรรณสารวิจักณ์ เล่ม 1 เรื่องการราชาภาษาและการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ การสื่อสารของมนุษย์ รับสารด้วยการฟัง รับสารด้วยการอ่าน ส่งสารด้วยการพูด ส่งสารด้วยการอ่าน ส่งสารด้วยการเขียน

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 วิธี

5.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5.2.2 ความรับผิดชอบของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุเครื่องมือที่จัดเตรียมไว้เป็นชุดสำหรับนักเรียนเรียนด้วยตนเอง ที่ละขั้นตอนโดยใช้เวลาเร็วช้าตามความสามารถและเลือกกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้ทุกคนบรรลุจุดประสงค์ ซึ่งนี่องค์ประกอบต่อไปนี้ คือ

1.1 คำนวณหาชุดการเรียนรู้และการใช้ เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนด้วยตนเอง ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้และขั้นตอนในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ในการสร้างชุดการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยแยกคำแนะนำบรรจุลงในคู่มือเรียนของนักเรียน

1.2 ความถี่รวบยอด เป็นข้อความที่ระบุให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้แต่ละตอน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถจับสาระสำคัญของชุดการเรียนรู้ได้ และรู้ว่าชุดการเรียนรู้จะกล่าวถึงอะไรบ้าง

1.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นจุดประสงค์ของชุดการเรียนรู้ที่ระบุให้นักเรียนมีพฤติกรรมนั้น ๆ หลังจากเรียนจบในแต่ละชุด

1.4 แบบทดสอบก่อนเรียน เป็นเครื่องมือทดสอบนักเรียนทุกคนก่อนที่จะเริ่มเรียนชุดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียนเป็นการวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้นั้น เพื่อครูจะได้ตัดสินใจและวางแผนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนแต่ละคนว่าควรจะเริ่มที่ตรงไหนของชุดการเรียนรู้

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียดและขั้นตอนที่เสนอแนะให้นักเรียนปฏิบัติตาม เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมใดก่อนก็ได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ กิจกรรมจะระบุชื่อการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์ เช่น การฟังจากแถบเสียง การศึกษาจากแถบภาพ การดูรูปภาพ แผนภูมิการศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป การอ่านจากเอกสารความรู้และหนังสือ

1.6 แบบทดสอบด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่นักเรียนใช้ประเมินผลตนเองหลังจากทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว โดยทำแบบทดสอบและตรวจคำตอบเองจากเฉลย มีคะแนนเป็นการวัดความก้าวหน้าของตนว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ หรือมีที่จะทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือไม่ และยังเป็นการเสริมให้นักเรียนเอาตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.7 แบบทดสอบหลังเรียน เป็นเครื่องมือที่นักเรียนขอสอบจากครูหลังจากที่นักเรียนมั่นใจว่า เรียนรู้จนบรรลุจุดประสงค์แล้ว แบบทดสอบหลังเรียนจะช่วยวัดว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ครูตรวจคำตอบให้คะแนนและบันทึกผลลงตารางแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

1.8 กิจกรรมสำรอง เป็นกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้ให้นักเรียน ผู้ที่ผ่านแบบทดสอบหลังเรียนได้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด และสนใจที่จะทำเพื่อเพิ่มเติมความรู้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้ตนเอง เป็นชุดการเรียนรู้ สำหรับวิชาภาษาไทย (ท 401) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การเข้าภาษาในการสื่อสาร ขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสื่อสารของมนุษย์

ตอนที่ 2 รับสารด้วยการฟัง

ตอนที่ 3 รับสารด้วยการอ่าน

ตอนที่ 4 ส่งสารด้วยการพูด

ตอนที่ 5 ส่งสารด้วยการอ่าน

ตอนที่ 6 ส่งสารด้วยการเขียน

2. การสอนโดยชุดการเรียนรู้ หมายถึง การสอนที่ให้นักเรียนศึกษาและทำกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้โดยครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียน ขั้นตอนการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้มีดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาวางแผน ร่วมกับนักเรียนว่าควรเริ่มเรียนตรงไหนของชุดการเรียนรู้ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 90 นักเรียนมีสิทธิ์ขอทำแบบทดสอบหลังเรียนได้โดยไม่ต้องเรียนชุดการเรียนรู้ชุดนั้น ให้ทำกิจกรรมชุด การเรียนรู้ชุดต่อไปได้เลย ซึ่งชุดการเรียนรู้ทั้งหมดมี 6 ชุดด้วยกัน

ขั้นที่ 2 นักเรียนศึกษาและทำกิจกรรมโดยเลือกปฏิบัติกิจกรรมชุดการเรียนรู้ชุดใด ก่อนก็ได้ภายในขอบเขตที่ระบุไว้

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองและตรวจจากเฉลย ถ้าทำแบบทดสอบ ได้ถูกต้องทั้งหมด แสดงว่าเรียนรู้อิเนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้วและพร้อมที่จะทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้ แต่ถ้าทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องไม่หมด นักเรียนต้องค้นหาว่าไม่เข้าใจในส่วนใด ซึ่ง อาจขอคำแนะนำจากครูแล้วกลับไปศึกษาและทำกิจกรรมในส่วนนั้นใหม่

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน ถ้าได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ 90 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้แล้ว ครูบันทึกผลลงในตารางแสดงผลการเรียนรู้ใน หนังสือคู่มือนักเรียน ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 นักเรียนต้องกลับไปศึกษาชุดการเรียนรู้ นั้นใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาขอสอบใหม่ จนกว่าจะผ่าน

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด นักเรียนอาจขอทำกิจกรรมสำรองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือขอเรียนชุดการเรียนรู้ต่อไปก็ได้

ขั้นที่ 6 ในท้ายคาบเรียนแต่ละชุดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปถึงสาระที่ได้รับจากชุดการเรียนรู้ และปัญหาในการเรียน เพื่อความเข้าใจและร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นนี้ สรุปเป็นกิจกรรมได้ 3 ประเภท คือ

กิจกรรมของครู ได้แก่ การควบคุมการทดสอบก่อนและหลังเรียน ให้คำแนะนำในการเรียน ตัดสินผลการผ่านชุดการเรียนรู้ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน

กิจกรรมของนักเรียน ได้แก่ การตัดสินใจทำกิจกรรมและแบบทดสอบด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนอาจเรียนตามลำพัง หรือปรึกษาคู่กับเพื่อนก็ได้ และจะใช้อัตราการเรียนเร็วช้าตามความสามารถของตนโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น แต่ต้องอยู่ภายในเวลาที่กำหนด

กิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายท้ายคาบเรียนของแต่ละชุดการเรียนรู้

3. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง แนวทางการสอนของครูที่ทบทวนศึกษาในหลักสูตรสามัญศึกษา ท้าร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอน 9 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ครูเป็นผู้สร้างความสนใจและนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนาเล่าเรื่องราว นำภาพมาให้นักเรียนดู หรือให้นักเรียนฟังบทความจากเครื่องบินที่ตกเสียอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสมกับบทเรียน

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมใดบ้าง

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ก่อนที่จะสอนบทเรียนใหม่ ครูทบทวนความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานของความรู้ใหม่ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ความรู้ใหม่ โดยครูใช้การสนทนาซักถาม

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อ

ครูเสนอวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ รูปภาพ เอกสารความรู้ ของจำลองของตัวอย่าง แถบเสียง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเริ่มเรียนรู้บทเรียนใหม่

ขั้นที่ 5 ำให้แนวการเรียนรู้

ครูอธิบายหลักการและแนะแนวการปฏิบัติงานกลุ่มหรือรายบุคคล

ขั้นที่ 6 ำให้นักเรียนปฏิบัติ

นักเรียนปฏิบัติงานตามแนวทางที่ครูแนะำให้

ขั้นที่ 7 แจ้งผลการปฏิบัติ

ครูติชม ำให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 8 ประเมินค่าการปฏิบัติ

ครูวัดผลด้วยการสังเกตความสนใจ การปฏิบัติงาน และตรวจผลงาน

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและถาวรอน

ครูนำผลงานดีเด่น จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อให้นักเรียนศึกษาผลงานที่ดีและมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นการบ้าน เพื่อำำความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนหรือำำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายทั้งจากการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน ในจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารของมนุษย์ รับสารด้วยการฟัง รับสารด้วยการอ่าน ส่งสารด้วยการพูด ส่งสารด้วยการอ่าน ส่งสารด้วยการเขียน ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าในเรื่องที่เรียน

5. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทน ต่อผู้อุปสรรคไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหนีเกลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ ความรับผิดชอบนี้วัดได้จากคะแนนตอบแบบสอบถามของ วัฒนา สิ่งที่มีฤทธิ์ (2527 : 122 - 128) ซึ่งครูจะต้องทำการปรับปรุงและตรวจหาคุณภาพก่อนทำการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้

เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้

โรเจอร์ (วัชรินทร์ บุญมาทิต. 2532 : 10 - 11; อ้างอิงมาจาก Roger. 1969) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Freedom to Learn ว่าโดยธรรมชาติเด็ก ๆ มีความกระตือรือร้น ขยันขันแข็งกระหายที่จะค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาเสมอ แต่โรงเรียนต้องมาอยู่ในห้องเรียนที่มีการสอนแบบที่ให้ความรู้แบบบอกเล่า นักเรียนเป็นทาส เพื่อระบบโรงเรียน จึงเป็นหน้าที่ของนักการศึกษาที่จะหาทางแก้ไข ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีสอน โดยเปิดช่องทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างขวางมีหลายรูปแบบมากขึ้น การสอนตามเอกัตภาพเป็นวิธีการทางใจที่ช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

รูปแบบการสอนตามเอกัตภาพมีได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งสิ้น เช่น

1. การจัดการสอนเป็นพิเศษแก่นักเรียนที่เรียนได้เร็วหรือช้ากว่าปกติ
2. การสอนแบบอิสระ เช่น โรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์ ในประเทศอังกฤษ
3. การจัดการสอนแบบไม่มีชั้น เช่น โรงเรียนฮอพลโล ในประเทศสหรัฐอเมริกา
4. การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เครื่องช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

5. การเรียนในศูนย์การเรียนรู้
6. การใช้ชุดการสอนหรือชุดการเรียนรู้

ความหมายของชุดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน คือ

วาสนา ขาวหา (2525 : 32) กล่าวถึงชุดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การวางแผนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน (Multi Media Approach) หรือหมายถึง การใช้สื่อประสม (Multi Media) เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้างขวางและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจัดไว้เป็นชุดในลักษณะของหรือกล่อง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 12 -- 13) กล่าวถึงชุดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการสอนแบบโปรแกรมชนิดหนึ่ง อาศัยระบบสื่อประสม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลัดดา สุขปรีดี (2523 : 32) ให้ความหมายชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า คือ การรวบรวมสื่อการสอนสำเร็จรูปให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ด้วยความสะดวกสบาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 174 - 175) ให้ความหมายของคำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) และคำว่าชุดการสอน (Instructional Package) แตกต่างไปว่าชุดการสอนเป็นคำที่เข้ามาดั้งเดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้เกิดแนวคิดว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือ ครู นักเรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) เพื่ออ้างถึงแนวการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาดด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ครูลดบทบาทในการบอกลง และสามารถพาไปใช้ในการเรียนซ่อม เสริมด้วยตนเองได้

วีระ ไทยพาณิชย์ (2529 : 134) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ชุดการสอน (Instructional Package) ชุดการเรียนรู้เปิดเสรี (Self-Instruction Package) ชุดสอนรายบุคคล (Individualized Learning Package) ซึ่งเป็นชุดของ

สื่อประสม (Multi-Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหา และอุปกรณ์ของแต่ละหน่วยได้จัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ชุดการเรียนรู้อาจมีรูปแบบ (Formats) ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนมากจะประกอบด้วย คำชี้แจง หัวข้อจุดมุ่งหมาย การประเมินผลเบื้องต้น การกำหนดกิจกรรมและการประเมินผลขั้นสุดท้าย จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง

แคปเฟอร์ และแคปเฟอร์ (Kapfer and Kapfer. 1972 : 3 - 10) ให้ความหมายว่า ชุดการเรียนรู้เป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้และรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้นั้นได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้นักเรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

ฮุสตัน และคนอื่น ๆ (Houston and others. 1972 : 10 - 15) ให้ความหมายไว้สั้น ๆ ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นชุดของประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

สมิท (Smith. 1973 : 24 - 25) ได้อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ว่า ในการใช้ชุดการเรียนรู้เราจะต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนข้ามขั้นชุดการเรียนรู้ในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นฐานความรู้หรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และจะต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสดูผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่จะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและหาวิธีการต่าง ๆ ให้นักเรียนด้วย เพื่อที่จะให้การเรียนนั้นได้บรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนรู้

2. นำวิธีการสอนต่าง ๆ รูปแบบ เนื้อหาจุดมุ่งหมายและกระบวนการเรียนการสอน อาจจะจัดให้เป็นไปตามขนาดของกลุ่ม และจะจัดหาวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะแต่ละกลุ่มด้วย

3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย

4. จัดหากิจกรรมหลาย ๆ อย่างให้นักเรียนได้เลือก และมีส่วนร่วมในบทเรียน

นอกจากนี้ สมิท ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องมีสิ่งถึงจุดความสนใจของผู้เรียน เช่น มีสีสันต่าง ๆ มีการประกอบตามความจำเป็น และรวบรวมสื่อ

และเรื่องราวต่าง ๆ ในส่วนกล่อ่งเล็ก ๆ ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเก็บรักษาและการนำเอามาใช้อีกด้วย

ดวน (Duane. 1973 : 169) กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการเรียนรายบุคคล (Individual Instruction) อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย นักเรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถ และความต้องการของตนเอง

มัวร์ (Moore. 1974 : 24) กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระเบียบ ที่นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนต่อเนื่องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่จัดไว้

เวบเบอร์ (Webber. 1977 : 329) กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองนั้น นักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้น ถ้านักเรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยของตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไม่ได้รับประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะเด็กอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์การเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำหรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแรงในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

โดยสรุป ชุดการเรียนเป็นการรวบรวมสื่อการสอนสารีจรูปหลายรูปแบบมาให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล นักเรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถและความต้องการของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมมาบทเรียน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมายและช่วยส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบให้กับนักเรียนได้

แนวคิดทางจิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดการเรียน

1. ทฤษฎีทางจิตวิทยาของเพียเจต์

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นลำดับสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมและระยะเวลาของพัฒนาการที่แตกต่างกันให้นักเรียนแต่ละคน การที่จะให้แนวคิดใหม่ ผูกทักษะใหม่ หรือการที่จะตัดสินใจว่าจะใช้เทคนิคการสอนอย่างไรนั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้เป็นสำคัญ ครูไม่สามารถบังคับให้นักเรียนคนใดเรียนรู้ แต่ครูสามารถเตรียมสิ่งแวดล้อมและวัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนมีความรู้ต่อตนเองในแง่ดี โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนมีความพร้อมที่จะทำงานกระทั่งประสบความสำเร็จในแต่ละกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เลือกฝึกนั้น (นิรมล ศตวณฺี. 2526 : 138 - 139)

โดยสรุป ชุดการเรียนรู้จะยึดทฤษฎีทางจิตวิทยาของเพียเจต์และทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีส่วนในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ได้

แนวคิดและหลักการของชุดการเรียนรู้

การนำระบบชุดการเรียนรู้มาใช้ในการศึกษานั้น มีผู้เสนอแนวคิด ดังนี้ (สันติทิบาลสุข และพิมพ์ใจ ทิบาลสุข. 2525 : 193 - 195)

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตามหลักจิตวิทยาเด็กมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ความสามารถสติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และอื่น ๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลวิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอ็กติภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษด้วยตนเอง ซึ่งส่วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม

การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลักในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเอง ใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้ จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดตามรูปของชุดการเรียนรู้ การเรียนด้วยวิธีนี้ครูจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามนักเรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากที่ครูสอนเตรียมไว้ให้ในรูปแบบของชุดการเรียนรู้และที่ครูสอนชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

ในอดีตนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปแบบต่างคนต่างผลิตต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดียว ๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครู เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการเรียน อันจะมีผลต่อการใช้จากการใช้สื่อ "เพื่อช่วยครูสอน" คือ ครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นการใช้สื่อการสอน "เพื่อช่วยนักเรียน" คือ ให้นักเรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวของนักเรียนเองโดยอยู่ในรูปแบบของชุดการเรียน

4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม

ในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือ ครูเป็นผู้นำ และนักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู นักเรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูมากกว่าครูเอาใจนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนนั้นแทบจะไม่มีเลย เพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบให้นักเรียนคุยกัน นักเรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เชื่อฟังและเคารพความคิดของผู้อื่น เมื่อเติบโตจึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับข้อจำกัด กระดานดำ และแบบเรียนในห้องแคบ ๆ ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกโรงเรียน แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปแบบของชุดการเรียน

5. แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยจัดสภาพออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

5.2 มีทางทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร

5.3 มีการเสริมแรงบวกที่ท้าทายให้นักเรียนหาความรู้มาให้ทำถูกหรือผิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

5.4 ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง โดยไม่ต้องมีผู้มาบังคับ

การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ดังกล่าวจะต้องมีเครื่องมือช่วยย่นย่อหรือจุดหมายปลายทาง โดยให้ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

โดยสรุป ชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ด้วยการให้แหล่งความรู้จากนวัตกรรมต่าง ๆ การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้นี้ จึงน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพขึ้น

ปรัชญาของชุดการเรียนรู้

นิรมล ศตวุฒิ (2526 : 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ ย่อมอยู่บนรากฐานปรัชญาดังต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพความสามารถ และความต้องการที่มีลักษณะ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
2. นักเรียนมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้หลาย ๆ ทาง และจะรู้ล่วงหน้าว่าเขาจะต้องทำอะไร และจะได้รับการพิจารณาตัดสินผลการเรียนด้วยวิธีใด มีส่วนร่วมในกิจกรรม และประเมินผลตัวเอง ใช้เวลาในการเรียนอย่างเพียงพอจนประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อว่าจะไม่ต้องพบกับความผิดหวัง และได้รับการสนับสนุนในด้านกำลังใจ
3. ครูจะต้องจัดให้นักเรียนได้รับรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวิธีการเรียนจากนวัตกรรมหลาย ๆ ประเภท ตลอดจนความพร้อมที่จะเรียนเมื่อใด และในสถานที่ใดก็ได้
4. นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง และรู้จักตนเองโดยการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ให้มีทางเลือกหลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนแต่ละคนสามารถตระหนักถึงความสนใจ มีความสามารถพิเศษของตัวเอง และมีความคิดสร้างสรรค์
5. ในเรื่องคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่ว่าจะได้เรียนรู้เนื้อหาในสาขาวิชาใดก็ตามนักเรียน จะต้องได้รับการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการนำเนื้อหาไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

6. นักเรียนจะต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบการเรียนรู้ และในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

คาร์ดาเรลลี (Cadarelli. 1973 : 150) ได้กล่าวถึง ปรัชญาในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมว่า

1. นักเรียนจะได้รับการเรียนตามเอกลักษณ์ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

2. บทบาทของครู คือ เป็นผู้วินิจฉัย วางเงื่อนไข ให้ความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่นักเรียน

3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับและตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง

4. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องสะดวกสบายเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การค้นคว้าสำรวจ การปฏิบัติสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นหลาย ๆ ด้าน

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ จะมีความเชื่อในเรื่องความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง เรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง

วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้

สมหญิง กลั่นศิริ (2523 : 59) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้ดังนี้

1. เพื่อให้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น
4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่และเวลา

โดยสรุป ชุดการเรียนเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนและนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบระเบียบวินัยของตนเองของนักเรียนด้วย

ลักษณะของชุดการเรียนที่ดี

นิพนธ์ สุขปรีดี (2519 : 67 - 68) ได้กล่าวถึง ลักษณะของชุดการเรียนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. สื่อที่เข้าใจสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. มีความน่าสนใจและวิธีการทำอย่างละเอียดง่ายต่อการทำ
5. มีวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนทั้งหมดที่กักหนดไว้แบบเรียนอย่างครบถ้วน
6. ได้มีแบบทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

ดังนั้น ชุดการเรียนที่ดีน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบของนักเรียนได้

โครงสร้างของชุดการเรียน

ลัดดา สุขปรีดี นิรมล ศตวุฒิ ยุคลตัน คาร์ดาเรลลี วิลแมน กรีน ได้กำหนดโครงสร้างของชุดการเรียนตรงกัน ดังนี้

1. ความคิดรวบยอด
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ประเมินผลก่อนเรียน
4. กิจกรรมการเรียน
5. แบบทดสอบย่อย
6. ประเมินผลหลังเรียน

ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้มีแนวการสร้าง ดังนี้ (กาญจนา เกียรติประวัติ. ม.ป.ป. : 62 - 63)

1. เลือกเรื่อง เรื่องที่จะทำจะต้องมีปัญหามาสอนด้วยวิธีอื่น ๆ จึงจะมีคุณค่าพอสำหรับการสร้าง
2. พัฒนาเรื่อง เพื่อยั่วยุให้นักเรียนเกิดความสงสัยในคำตอบ วิธีนี้เป็นวิธีสร้างความสนใจให้แก่เด็กนักเรียนได้ดี ข้อสำคัญปัญหานั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดสำคัญที่ครูต้องการสอน
3. กำหนดเนื้อหา ครูกำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาขอบเขตในหลักสูตร จะทำให้ครูรู้ระยะเวลาของการสอนว่า ควรเน้นย้ำรายละเอียดเพียงใด
4. เขียนสังกัป หรือหลักการของเรื่อง เพื่อเป็นหลักในการจัดกิจกรรมและการตั้งคำถามของครู ครูที่สอนโดยคำนึงถึงหลักการและสังกัปของเรื่องเท่ากับส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นด้วย
5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วเรียงลำดับก่อนหลัง โดยเริ่มจากสิ่งที่จะต้องสอนก่อน
6. ระบุวิชาที่จะนำมาสัมพันธ์หรือบูรณาการกันได้ จะช่วยในการคิดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมความคิดของนักเรียนให้กว้างขวางออกไปในเชิงบูรณาการ
7. คำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียน นักเรียนแต่ละระดับมีช่วงความสนใจต่างกัน ลักษณะกิจกรรมที่จัดจะต้องคำนึงถึงวัยนักเรียนด้วย
8. วิเคราะห์งาน โดยนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมที่ครูและนักเรียนจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็น แล้วเรียงลำดับกิจกรรมดังกล่าว การกำหนดกิจกรรมต้องระบุให้ชัดเจน วัสดุอุปกรณ์ที่เข้าประกอบให้วงเล็บหมายเลขไว้
9. รายการอุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน ควรมีหมายเลขกำกับเพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้ สิ่งที่ได้จากตัววิทยาศาสตร์หรือลักษณะในการบรรจุเข้าแฟ้ม ควรระบุไว้เป็นอุปกรณ์ส่วนที่ครูต้องหามาเพิ่มเติมก่อนสอน แผนภูมิใหญ่ควรคิดวิธีพับเก็บให้เรียบร้อยสวยงาม
10. การวัดผล จะต้องใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก วัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้นักเรียนวัดกันเองและตรวจคำตอบเองได้
11. กิจกรรมสำรอง จัดไว้สำหรับซ่อมพื้นฐานที่จำเป็นของเด็กเรียนอ่อนและเสริมความรู้ของเด็กที่เรียนรู้ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการรักษาวินัยของห้องเรียนด้วย

12. คู่มือการนำชุดการเรียน

13. แฟ้ม กล้อง สำหรับบรรจุชุดการเรียน ควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อสะดวกในการจัดวางและการใช้ โดยถือหลักประโยชน์ ประหยัด คงทน สะดวก และภูมิฐาน

14. การทดลองใช้ เมื่อสร้างเสร็จแล้วควรได้มีการทดลองใช้กับนักเรียนในระดับที่ต้องการอ่าน เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง ครูควรบันทึกข้อดี ข้อบกพร่องลงแบบบันทึกงานคู่มือครูในการใช้แต่ละครั้งด้วย

สุรินทร์ ปัทมาคม (วัชรินทร์ บุญมาทิต. 2532 : 28 - 29 ; อ้างอิงมาจาก สุรินทร์ ปัทมาคม. 2519) ได้กำหนดลำดับขั้นตอนในการวางแผนการนำชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

1.1 เลือกเรื่อง วิชา ชั้น

1.2 ลำดับขั้นการผลิตและวิธีการ

1.3 กำหนดรายละเอียด ช่วงระยะเวลาการจัดทำ

2. ขั้นตอนในการ

2.1 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา

2.2 ตั้งวัตถุประสงค์

2.3 นำรายละเอียดของเนื้อหาจัดทำแผนการการผลิตตามวิธีที่กำหนดไว้

2.4 จัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเนื้อหา

2.5 จัดทำแบบทดสอบหลังเรียน

2.6 ลงมือผลิตและจัดทำเพื่อใช้ทดสอบขั้นต้น

3. การทดลอง

นำชุดการสอนที่ผลิตแล้วไปรับการทดสอบหาความบกพร่อง

4. แก้ไขจุดบกพร่อง

5. แก้ไขและลงมือผลิต เพื่อใช้ในการทดสอบจริง

6. ลงมือทดลอง

7. การเก็บรายงานผลข้อมูลในเชิงสถิติ

8. บรรจุกล่องและคำชี้แจงรายละเอียดพร้อมทั้งรายละเอียดของการดำเนินงาน

9. รายงานผลต่อที่ประชุมใหญ่ของการจัดการ

10. ส่งงาน

อิทเทอร์ (Heathers. 1977 : 344) ได้ให้ขั้นตอนสำหรับครูผู้สร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาแล้วจัดลำดับขั้นเนื้อหาให้ต่อเนื่องจากง่ายไปหายาก

2. ประเมินผลความรู้พื้นฐานประสบการณ์เดิมของนักเรียน

3. เลือกกิจกรรมการเรียน วิธีสอนและสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

โดยคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของนักเรียน

4. กำหนดรูปแบบการเรียน

5. กำหนดหน้าที่ของผู้ประสานงานหรือจัดอำนวยความสะดวกในการเรียน

6. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนว่าบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนหรือไม่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนของกาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 62 - 63) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียน

บทบาทของครูในการใช้ชุดการเรียน

เฟลด์ฮูเซน และคนอื่น ๆ (Feldhusen and others. 1975 : 20 - 21)

ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการเรียนเป็นรายบุคคลว่า ควรมีบทบาทดังนี้

1. เลือกสรร ดัดแปลง หรือปรับปรุง วัสดุประกอบการเรียนและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การแนะนำช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม การปฏิบัติ

กิจกรรม

โดยสรุป ครูควรปรับปรุงกิจกรรมในชุดการเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนเป็นรายบุคคล

เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

ได้กำหนดประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริง เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 90/90 ส่วนเนื้อหาวิชาทักษะ เช่น ภาษา เกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่ต่ำกว่า 80/80 (ไชยยศ เรืองสุวรรณ: 2521 : 232)

90 หรือ 80 ตัวแรก หมายถึง การประเมินจากพฤติกรรมขณะเรียน คือ พิจารณาจากผลการทำแบบฝึกหัดในแต่ละศูนย์กิจกรรมของนักเรียนทั้งกลุ่มคิดเป็นร้อยละ

90 หรือ 80 ตัวหลัง ประเมินจากพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ ประเมินโดยพิจารณาจากผลการทำแบบทดสอบหลังการเรียนของนักเรียนทั้งกลุ่ม ในแต่ละชุดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ

ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

วาสนา ขาวหา (2522 : 139 – 140) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการเรียนรู้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพัง เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลโดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของนักเรียน ในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทัน หรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน
2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก
3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้ ในบางโอกาสอาจใช้ชุดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เนื่องจากครูไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นมาสอนไม่ได้
4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสภาพการเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างกว้างขวางและเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา

วีระ ไทยพาณิชย์ (2529 : 137) กล่าวว่า เมื่อเข้าสู่ชุดการเรียนรู้แล้วจะทำให้มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียนรู้และกิจกรรมที่เขาชอบ
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวหน้าไปตามอัตราศักยภาพความสามารถของแต่ละคน
4. เป็นการเรียนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. มีการวัดผลตนเองบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงจูงใจ

6. นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

7. เป็นการเรียนรู้ชนิด active ไม่ใช่ passive

8. นักเรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียน

9. สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนและครู

วรภา โพรสิทธิ์ (2532 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนไว้ว่า

1. เป็นรูปแบบของการเรียนที่สอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนจะเป็นตามระดับความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม อัตราความเร็วเข้าในการเรียนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

2. เนื่องจากนักเรียนต้องกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียน และการทดสอบหลังเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง

3. เป็นเครื่องกระตุ้นและคงไว้ซึ่งความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสิ่งเร้าที่นักเรียนจะต้องตอบสนอง และหลังจากการตอบสนองจะได้รวมผลของการกระทำที่แท้จริงทำให้บทเรียนน่าสนใจและน่าติดตาม นอกจากนี้ยังเป็นการลดความตึงเครียดในการเรียน เพราะเมื่อตอบผิดก็ไม่มีใครรู้ และไม่ถูกลงโทษ

4. ช่วยให้นักเรียนปลอดจากอารมณ์ของครู

5. เมื่อครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้ชี้แนะ และให้คำปรึกษา ทำให้ครูมีเวลาเอาใจใส่กับนักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และมีเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูบางสาขาวิชา

7. ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากมีทิศทางในการเรียนและการวัดที่แน่นอน มีการเสริมแรงเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งนักเรียนมีโอกาสมุ่งเป้าสิ่งที่ยังไม่รู้ได้เรียนรู้มาแล้ว

แฮริสเบอร์เกอร์ (สุนทรี ทิมารัตน์. 2533 : 42; อ้างอิงมาจาก Harrisberger. 1973 : 201 - 205) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนไว้ 5 ประการ คือ

1. นักเรียนสามารถทดสอบตนเองดูก่อนว่า มีความสามารถอยู่ในระดับไหน หลังจากนั้นก็จะเริ่มต้นเรียนในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาเรียนในสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้แล้ว

2. นักเรียนสามารถนำบทเรียนไปเรียนที่ไหนก็ได้ตามความพอใจ โดยไม่จำกัดเป็น เรื่องของเวลาหรือสถานที่
3. เมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนสามารถทดสอบตัวเองได้ทันที เมื่อไรก็ได้และทราบผล การเรียนของตนเองทันทีเช่นกัน
4. นักเรียนจะมีโอกาสได้พบปะหารือกับครูมากขึ้น เพราะนักเรียนเรียนด้วยตนเอง ครูมีเวลาให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีปัญหา ในขณะที่ช่วยดูแลการเรียนด้วยตนเอง
5. นักเรียนจะได้รับคะแนนอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนเอง ไม่มีคำว่าสอบตกสำหรับนักเรียนไม่สำเร็จ แต่จะให้นักเรียนกลับ ไปศึกษาในเรื่องเดิมที่ใหม่ จนกว่าผลการเรียนจะได้ตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กรีนวอลด์ (Grinevald. 1975 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนว่า

1. นักเรียนที่ช่วยชุดการเรียนด้วยตนเอง จะมีโอกาสศึกษาจากวัสดุประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะทําให้นักเรียนมีประสบการณ์ในหัวข้อนั้นกว้างขวาง
2. นักเรียนได้คุณค่าความเข้าใจเป็นของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน และพยายามที่จะ ศึกษาพิจารณาผลการเรียนของตนเองว่ารู้สิ่งใดบ้าง จะต้องศึกษาเพิ่มเติมอะไรอีก
3. สีสดต่าง ๆ และอุปกรณ์ที่แปลก ๆ จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทําให้ นักเรียนไม่เบื่อ
4. ชุดการเรียนจะมีคำแนะนำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งวัสดุ อุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องไปศึกษาเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด เป็นต้น
5. กิจกรรมใดที่นักเรียนทําได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพอใจ แก่นักเรียน อันเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนอยากศึกษาหรือกระทำกิจกรรมอื่นต่อไป

โดยสรุป ชุดการเรียนมีคุณค่าสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนรู้ความสามารถ ของตนเองได้ตลอดเวลา เพราะต้องทำกิจกรรมทุกชิ้นด้วยตนเอง ทําให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ชุดการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้เน้นแนวทางการสร้างชุดการเรียน ของ กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 62 - 63) มาใช้โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความ รับผิดชอบต่อตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

อัศวิน พรหมโสภา (2519 : 35) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2518 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของกลุ่มที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

พงศ์ประเสริฐ ทกสุวรรณ (2521 : 29 - 30) ศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2520 โรงเรียนวัดไร่ไฉนเขตการรวม เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติมีผลการเรียนรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลับมีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติ

ชะอ้อน ทองส่องโสม (2525 : 35) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

นิรมล ศตวณัฏ (2526 : 143) ในปี พ.ศ. 2523 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบเอกัตบุคลลกับแบบที่มีครูสอนตามปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ปีเดียวกัน นพคุณ คุณาชีวะ ได้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคลลกับการสอนตามปกติ ผลปรากฏว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ธวัชชัย เขียนประสิทธิ์ (2528 : 56 - 57) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนตามคู่มือครูและชุดการเรียนด้วยตนเอง ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยชุดการเรียนด้วยตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้านความคิดริเริ่มของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู

พจนา สังวรรณกิจ (2529 : 79) ได้ทำการทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยชุดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งเน้นกิจกรรมการแก้ปัญหาตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองมีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่มแตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างของทั้งสองกลุ่มในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้านความคล่องในการคิด

อุทัย บุญมาดี (2529 : 60 - 61) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วราภา รัชสิ์ทศา (2532 : 50) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยชุดการเรียนกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ชุดการเรียนสูงกว่าคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สูงกว่าการสอนโดยชุดการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุเทพี หิมารัตน์ (2533 : 64) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

มอริเบอร์ (Moriber. 1969 : 214 - 216) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่องทฤษฎีอะตอมและพันธะเคมี ในระดับวิทยาลัย โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามปกติ กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มควบคุมสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สติกแลนด์ (Strickland. 1971 : 2510 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติในวิชาชีววิทยาทั่วไป โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ส่วนอีกรุ่นหนึ่งสอนตามปกติ ปรากฏว่านักศึกษาที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับกลุ่มควบคุมที่สอนตามปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บวน (Baun. 1972 : 48) ได้กล่าวถึงความร่วมมือของศูนย์วัสดุสำหรับการศึกษาศึกษาพิเศษ ร็อกกี เมานเทนต์ กับศูนย์การศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัยแคนซัส ได้ร่วมมือกันปรับปรุงชุดการเรียนสำหรับใช้ในการฝึกหัดครูระดับประถมศึกษา ในการวิจัยและการแก้ปัญหาในการอ่านจุดมุ่งหมายสำคัญของการทดลองครั้งนี้คือ

1. ศึกษาให้ครูรู้จักสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในการอ่านหนังสือ
2. ศึกษาให้ครูรู้จักเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่จะกำหนดระดับการอ่านของนักเรียน
3. ศึกษาให้ครูรู้จักการเลือกเนื้อหาที่พิเศษสำหรับให้ผู้นักเรียนอ่าน
4. ศึกษาให้ครูรู้จักสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการตอบสนองของผู้เรียน
5. ศึกษาให้ครูรู้จักวิธีการเสริมแรงในการสอนอ่าน

ทางศูนย์การศึกษาพิเศษได้นำเอาชุดการเรียนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษา จำนวน 25 คน ใช้เวลาเรียน 2 วันต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สำหรับการฝึกหัดเทคนิคการสอน ผลปรากฏว่าครู 25 คน สามารถฝึกหัดได้ผลตรงจุดมุ่งหมายตามเนื้อหาของชุดการเรียน และผลการฝึกหัดครั้งนี้ทำให้ครูผู้ใช้ชุดการเรียนทั้ง 25 คนนี้ สามารถใช้ชุดการเรียนขยายความรู้ให้แก่ครูระดับประถมศึกษาอื่น ๆ ได้ถึง 150 คน ถ้าพิจารณาในแง่การลงทุนแล้ว ถือว่าคุ้มค่าและสามารถขยายข่ายงานได้กว้างขวาง

เคลเลอร์ (Keller. 1974 : 107) ได้ศึกษาถึงการนำเอาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้สอนวิชาบรรณารักษ์ ในมหาวิทยาลัยเทกซัส โดยใช้กระบวนการสอนลักษณะแบ่งวัสดุและเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีปัญหาต่าง ๆ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นอื่น ๆ หนังสืออ้างอิงและแบบทดสอบ นักศึกษาจะต้องเรียนแต่ละหน่วยไปตามลำดับขั้น หลังจากจบบทเรียน นักศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 75 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1. เห็นว่าวิธีเรียนแบบนี้ดีที่สุด ร้อยละ 39 ตีปานกลาง ร้อยละ 54 เหมือนกับแบบอื่น ๆ ร้อยละ 7
2. เห็นว่าวิธีนี้ให้ความรู้ดีที่สุด ร้อยละ 64 ตีปานกลาง ร้อยละ 26 พอ ๆ กับวิธีอื่น ร้อยละ 8.4 แยกว่าวิธีอื่นร้อยละ 2.6
3. เห็นว่าดีกว่าบรรยาย ร้อยละ 100
4. มีความต้องการที่จะเรียนโดยวิธีนี้ในวิชาอื่น ๆ ร้อยละ 100
5. เห็นว่ากิจกรรมการเรียนวิธีนี้ดีที่สุดร้อยละ 36 ต่ำกว่าร้อยละ 49 พอ ๆ กับวิธีอื่น ร้อยละ 10 ต่ำกว่าวิธีอื่นร้อยละ 5

ไบรแอน และสมิท (Brian and Smith. 1975 : 24 - 25) ได้ตั้งศูนย์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย เซาท์ คาโรไลนา (South Carolina) โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยสื่อประสม และกิจกรรมทางการเรียนรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การสัมมนา การศึกษาในห้องศิลปะ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนกว้างขวางยิ่งขึ้น ในสัปดาห์แรกสำหรับการเรียนด้วยวิธีนี้จะมีการอธิบายแนะนำเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนด้วยชุดการเรียนในศูนย์ ซึ่งประกอบด้วยคู่มือสำหรับรายบุคคล 8 ที่ แต่ละที่ประกอบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ ในห้องเรียนที่มีการจัดแสดงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในห้องศิลปะขนาดย่อมก็มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้พร้อม เมื่อนักเรียนจะเริ่มต้นศึกษาบทเรียนแต่ละหน่วย ก็จะมีการทดสอบพื้นฐานความรู้ก่อน แล้วจะได้รับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปศึกษาที่เตรียมไว้ โดยได้รับความแนะนำและอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เนื้อหาบทเรียนจะแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีกิจกรรมการเรียนที่แตกต่างกันออกไป นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้โดยไม่จำกัดเวลา การเรียนนี้ใช้เวลา 3 ภาคเรียน หลังจากนั้นประเมินผล ปรากฏว่า นักเรียนส่วนมากมีความพอใจในการเรียนด้วยวิธีนี้ร้อยละ 96 ของนักศึกษา

ทั้งหมดเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองเพียงครั้งเดียวก็สามารถผ่านบทเรียนไปได้ โดยทำแบบทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 74 ของนักศึกษาทั้งหมดชอบการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้มากกว่าการสอนแบบปกติ

โดยสรุป ชุดการเรียนมีคุณค่าพอที่จะนำมาใช้สอนได้ เพราะผลการเรียนจากชุดการเรียนไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ ในบางโอกาสการเรียนจากชุดการเรียนให้ผลการเรียนดีกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ ชุดการเรียนยังมีข้อดีในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น นักเรียนมีความพอใจในการเรียน ช่วยให้มีเวลามากขึ้นในการจำดีกว่า ช่วยให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองได้ ในบางเรื่อง บางโอกาส ดังนั้น จึงควรศึกษาวิธีใช้ชุดการเรียนให้เกิดผลดีที่สุ่มและส่งเสริมการผลิต การใช้ชุดการเรียนให้แพร่หลายต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งได้ยึดหลักการเรียนรู้ตามแนวของกาเบ (Gagne) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กนั้นจะมีลำดับความยากง่าย โดยเริ่มศึกษาจากข้อเท็จจริงที่มีความง่ายไปสู่ลำดับที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะ เป็นนามธรรมมากขึ้น ตอนแรกนักเรียนจะเรียนรู้เพื่อข้อเท็จจริงแล้วนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปสร้างความคิดรวบยอด จากการทราบว่ามีความคิดรวบยอดหลาย ๆ แบบ นักเรียนจะเริ่มศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดเหล่านั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์แล้ว นักเรียนจะค่อย ๆ พัฒนาหลักเกณฑ์เหล่านั้นไปเพิ่มพูนทักษะให้แก่ตนเอง เพื่อที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ในที่สุด (มังกร ทองสุขดี 2523 : 57 - 58)

การเรียนรู้ตามแนวของกาเบดังกล่าว สามารถแบ่งการเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและสลับซับซ้อนได้ 8 ขั้น ดังนี้

1. การเรียนรู้เครื่องหมายและสัญญาณ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของร่างกายที่ปฏิกิริยาต่อสัญญาณต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง หมายถึง การเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ นักเรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมกับสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำใหถูกต้องและเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง

3. การเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำแบบต่อเนื่องหรือแบบลูกโซ่ หมายถึง การเรียนรู้ประกอบกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามระดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไปมาผสมผสานกัน เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหว

4. การเรียนรู้ด้วยการเชื่อมโยงด้วยถ้อยคำภาษา หมายถึง การเรียนรู้เรื่องของการใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาวะภายในมากกว่าแบบแรก เช่น การพูด การเขียน การแสดงอาการต่าง ๆ จะ เป็นการช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้น

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง หมายถึง การเรียนรู้จากปฏิบัติแบบลูกโซ่ โดยการรู้จักแยกหรือแบ่งประเภทของวัสดุ สิ่งของหรือเหตุการณ์แล้วจึงค่อยศึกษาในรายละเอียดของส่วนย่อยแต่ละส่วน

6. การเรียนรู้จากการสร้างความคิดรวบยอด หมายถึง การเรียนรู้การตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน นักเรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

7. การเรียนรู้เกิดจากกฎหรือหลักการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกันหรือศึกษาหาข้อแตกต่างระหว่างความคิดรวบยอดเหล่านั้น แล้วตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น และจากการที่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นได้จะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกันได้

8. การเรียนรู้เกิดจากการรู้จักแก้ปัญหา หมายถึง การเรียนรู้ที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาแล้วและนำมาคิด ค้นหาหรืออาศัยเหตุผลอื่น ๆ เพื่อหาคำตอบหรือผลขึ้นมาใหม่และมีประโยชน์มากขึ้นสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้

การจัดรูปแบบการเรียนของกาเบ เป็นรูปแบบที่จัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยเริ่มจากการวางรูปแบบของจุดประสงค์ วิธีการและการวัดผล ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบจัดการและวิธีการวัดผล

การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนในทางเขาวนปัญญา ข้อเท็จจริง เจตคติและการเคลื่อนไหว รวมทั้งการคิดในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

จากการเรียนรู้ตามแนวของกาเย สามารถจัดรูปแบบการสอนซึ่งอาศัยสมมติฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน มุ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แต่ละบุคคล การจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้จึงไม่ได้มุ่งที่คนกลุ่มใหญ่ คือ มิใช่ระบบกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้และทัศนคติแก่คนในสังคมรวม ๆ แต่จะมุ่งให้กับเด็กแต่ละคนที่รวมกันอยู่ในสังคม

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ทั่วได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว คือ เป็นทั้งการจัดรูปแบบหรือการวางแผนการสอนโดยตลอดคาบหรือคาบเรียน ซึ่งอาจทำได้โดยครูแต่ละคนหรือครูช่วยกันทำเป็นหมู่คณะก็ได้

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนถือว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีระบบ จะมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน กล่าวคือ ถ้ามีการจัดแบบการเรียนการสอนที่ดีแล้ว นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าปล่อยให้เรียนเองตามธรรมชาติ

4. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนควรทำเชิงระบบ กล่าวคือ มีขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณาความต้องการ ความจำเป็น เป้าหมายและการดำเนินการเป็นขั้น ๆ ต่อเนื่องกันไปจนถึงขั้นที่นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ หรือประเมินวิธีการทำงานว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่

5. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนต้องอยู่บนรากฐานความรู้ที่วามมนุษย์เรามีการเรียนรู้อย่างไร คือ ต้องการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้และสภาพการเรียนรู้ต่าง ๆ

โดยสรุป การจัดรูปแบบการเรียนการสอนก็คือ การวางแผนการเรียนการสอนให้ออกมาในรูปแบบของระบบ คือ เป็นการกำหนดภาพรวมของการเรียนการสอนที่จะดำเนินการให้เห็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจจะเป็นระบบใหญ่ เช่น ในระดับการสอนแต่ละคาบ

หลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

1. เริ่มด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายใหญ่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาดูว่า มีทรัพยากรสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตร โดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา จะระบุสมรรถภาพการเรียนรู้ สามารถบอกผลการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ในรูปแบบของพฤติกรรมที่สังเกตได้

4. ระบุมสมรรถภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอกและสภาพภายในได้อย่างถูกต้อง ใช้หลักการเรียนรู้โดยทั่ว ๆ ไป การเรียนรู้และใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผน กำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องว่าถ้าจะเรียนรู้เรื่องใดต้องมีความรู้พื้นฐานที่ต้องการอะไรมาก่อน และสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอนหรือการจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนของเรื่องนั้น ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการสอน ก็คือ ต้องทำเป็นหน่วยย่อย ๆ มีขอบเขต แคลบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้นแล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย ๆ หรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ต้องจัดสภาพภายนอก คือ จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดีที่จะให้ได้ผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ ก็คือ การประเมินผลที่จะต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยการยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นสภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบ จะต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนนี้ สักรับการถ่ายทอดที่ว่าจะพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนได้ดี ก็คือ การเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคน โดยนักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์จะต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงานด้วย

การจัดเหตุการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งงานการสอนจะต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของนักเรียน การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีนั้นจะต้องจัดสภาพการเรียนการสอนตามลำดับขั้น ซึ่งมี 9 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. **เร้าความสนใจ** เป็นขั้นแรกของระบบการเรียนการสอน ในขั้นนี้จะมีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยสร้างความตั้งใจและความสนใจให้แก่กันได้ ซึ่งครูอาจจะใช้การพูดคุย ชักถามหรือใช้วัสดุอุปกรณ์เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมหรือสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่
2. **แจ้งจุดประสงค์** เป็นการบอกให้นักเรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ นักเรียนจะต้องมีพฤติกรรมเป็นไปตามที่หลักสูตรคาดหวังไว้ด้วย
3. **ทบทวนความรู้เดิม** เป็นขั้นที่ครูจะตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนที่จะเรียนเรื่องต่อไป เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี วิธีการทบทวนอาจทำได้โดยการซักถาม บอกเล่าหรือทดสอบก่อนสอน
4. **เสนอบทเรียนใหม่** เมื่อเห็นว่านักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้แล้วก็ให้รับเสนอบทเรียนใหม่ ในการเสนอบทเรียนใหม่ควรมีสื่อหรือวัสดุการเรียนเพื่อเป็นสิ่งเร้าให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตาม
5. **กำหนดความรู้** เพื่อเป็นพื้นฐานที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ครูจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง
6. **ปฏิบัติงานขั้นตอน** ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้นักแสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานในชีวิตจริงได้
7. **ทราบผลการปฏิบัติ** การที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมใด ๆ ไปแล้วและสามารถทราบผลทันทีย่อมเป็นผลดีต่อตัวนักเรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ครูอาจติชมด้วยตนเอง หรือใช้กลุ่มหรือตัวนักเรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

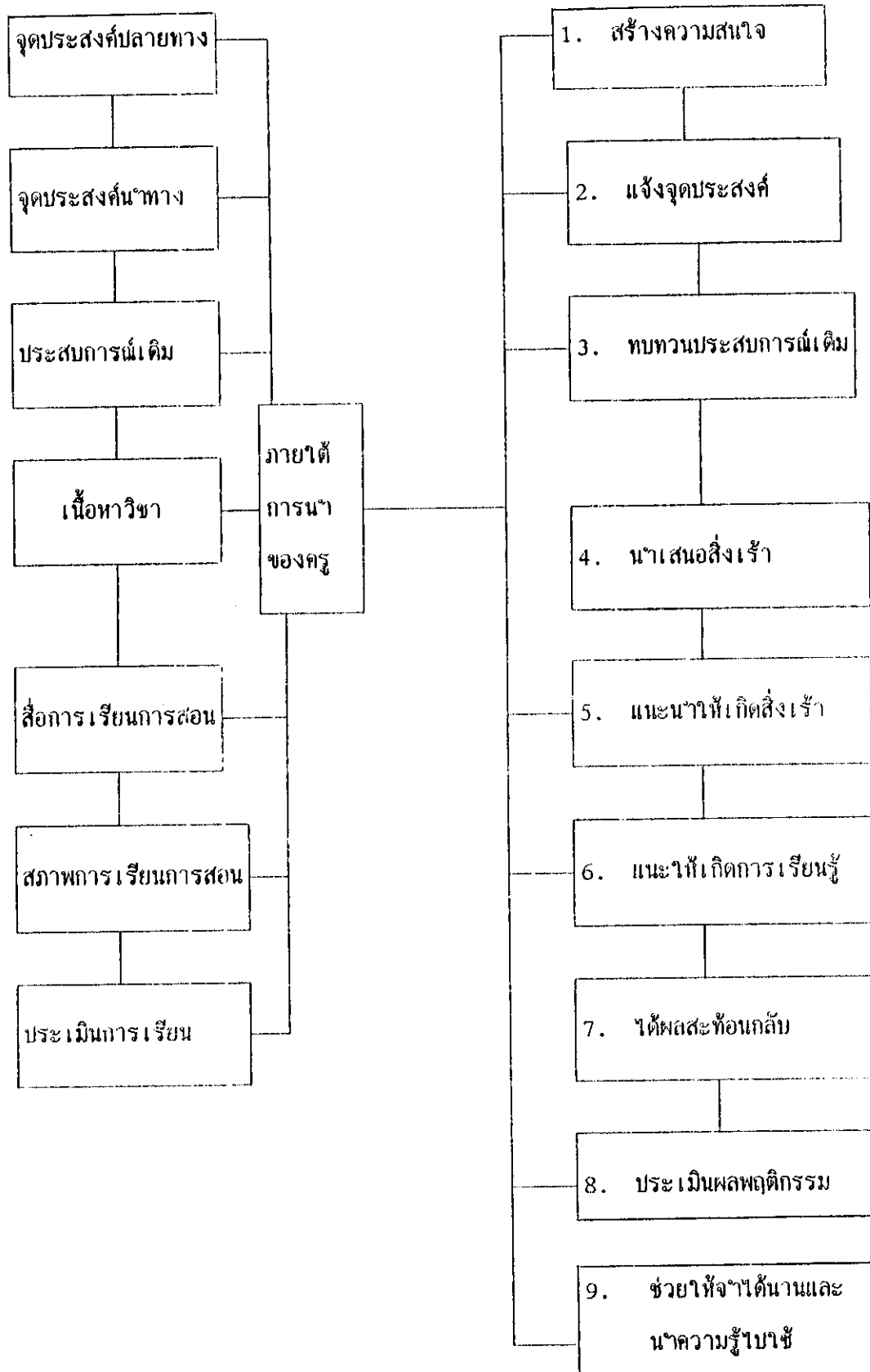
8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่า นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการสอนของครูก็ได้ หรือเกิดจากตัวนักเรียนเอง วิธีการปฏิบัติ ก็คือ ครูอาจจะประเมินผลจากการทดสอบย่อยหรือสังเกตเหตุการณ์อื่น ๆ ของนักเรียน

9. เน้นให้ เกิดความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ก็คือ การที่ครูสรุปเน้น และย้ำให้นักเรียนมีความเข้าใจสิ่งที่ตนเรียนคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีที่กระทำได้ก็คือ การให้ทำภาระบ้าน ให้ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียน

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์สอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมาจัดแผนการสอนสามารถจัดลำดับขั้นของการสอนได้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ
- ขั้นที่ 2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 ขั้นกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้อันจำเป็น ซึ่งเคยได้เรียนมาก่อน
- ขั้นที่ 4 ขั้นเสนอบทเรียนใหม่
- ขั้นที่ 5 ขั้นให้แนวการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ขั้นปฏิบัติหรือการทบทวนให้เกิดเหตุการณ์
- ขั้นที่ 7 การทราบผลการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 8 ขั้นประเมินผลการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ช่วยให้อ่านและถ่ายทอดการเรียนรู้

จากลำดับขั้นการสอนทั้ง 9 ขั้น นำมาจัดเป็นภาพประกอบขั้นตอนการสอนตามคู่มือของหน่วยศึกษาทฤษฎีบทสกล กรมสามัญศึกษา ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสอนตามคู่มือของทฤษฎีบทเรียนหน่วยนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ

นักการศึกษา: ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้คล้าย ๆ กันดังนี้

วัฒนา สิงห์มฤทธิ (2527 : 5 - 6) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปในนั้น ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในด้านปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่าง มีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่รับงานมา

ผาณิต เพชรจรัส (2529 : 34) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุกหั่น พากเพียร พยายาม ละเอียดยรอบคอบ มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง และส่วนร่วม และยอมรับผลของการกระทำได้ด้วยความเต็มใจ เพื่อที่จะปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น จนบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ไชยรัตน์ บราณี (2531 : 54) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความขยัน ซื่อสัตย์ มีกิริยาดีมีปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงด้วยดี โดยไม่ละเมิดสิทธิและ หน้าที่ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเตรียมวางแผนล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำ ของตนเอง ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร

อรทัย โสภกา (2533 : 40) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ มีความตั้งใจและปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ ปฏิบัติงานด้วยความ พากเพียรและละเอียดรอบคอบ ยอมรับทั้งความคิดเห็นจากผู้อื่น ยอมรับผลในสิ่งที่ตนกระทำ ลงไปทั้งในด้านผลดีหรือผลเสีย ด้วยความเต็มใจ ติดตามผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อมาปรับปรุง แก้ไข ไม่บิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

วราชนฐ โชคชัย (2536 : 65) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จัก หน้าที่ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจ สำนึก เอาใจใส่ ละเอียดยรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่บิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ เต็มความสามารถ ด้วยความขยันขันแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความปรารถนาที่จะทำ หน้าที่ดีกว่าเดิม

พลีชีพ (1966 : 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นการผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำนึกนี้เกี่ยวกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ลอร์ซี (1966 : 143) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การค้นหาอุปนิสัยของบุคคลที่มีความรอบคอบ รับผิดชอบ และเป็นตัวไว้วางใจมากน้อยเพียงใด

โดยสรุป ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ไม่หวั่นไหว มีความพากเพียรเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบตรงต่อเวลา และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความรับผิดชอบเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญยิ่ง เป็นปัจจัยอันสำคัญที่ช่วยทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข การที่สังคมขาดความสงบสุขอาจกล่าวได้ว่า เกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่งขาดคุณสมบัติ 5 ประการดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2514 : 55 - 57)

1. ความรับผิดชอบ
2. ความสม่ำเสมอ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความซื่อสัตย์
5. ความพยายามในการพึ่งตนเอง

จะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมลงได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หากบุคคลมีความรับผิดชอบ จะมีผลต่อไปนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่เชื่อถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเป็นทุนประโชยทั้งต่อตนเองและสังคม
3. ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องการบังคับจากผู้อื่น

4. ไม่ทำให้เป็นต้นเหตุของความเสื่อม และความเสียหายแก่สังคม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้าและสงบสุขแก่สังคม

ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

ยุพา อานันท์ (2515 : 26) ได้ศึกษาถึงลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับผิดชอบต่อผู้อื่น คือ บุคคลที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความบากบั่น พากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในเกณฑ์ไม่หลีกเลี่ยงข้อบังคับ

นิคม ดังคะพิภพ (2516 : 28) กล่าวว่า เป็นบุคคลที่เชื่อได้ มีจริยวัตรดี มีการวางแผนก่อนลงมือทำงาน มีความรับผิดชอบ และละเอียดรอบคอบ รักความก้าวหน้า พึ่งตนเองได้

ประณต เล็กสวาสดี (2517 : 9) กล่าวว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะต้องสามารถปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

1. ช่วยเหลืองานของครอบครัวและส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
2. ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ใฝ่หาได้
3. กล้าเผชิญต่อความเป็นจริง
4. ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
5. รับผิดชอบต่อตนเองทั้งการเงิน การงาน และการเรียน
6. ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตัวเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
7. รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

บราวเน และคอรัน (Browne and Cohn, 1968 : 58) ได้สรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เป็นที่ไว้วางใจได้ มีความคิดริเริ่ม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำงานจริงจัง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำที่ดีกว่าเดิม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน เป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่ในวัยเด็ก จุดลักษณะนี้จะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และจากวัยรุ่นจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ในระยะแรก ๆ ของชีวิตเด็กยังช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องอาศัยผู้อื่นตลอดเวลา แต่เมื่อโตขึ้นจะมีความสามารถด้าน

ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและช่วยตัวเองได้มากขึ้นทีละน้อย จะค่อย ๆ เรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานให้กับเด็ก ควรจะเริ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่าย ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง (Hurlock, 1967 : 244)

การพัฒนาความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำ ส่งเสริมเขาในสิ่งที่ถูกที่ควรให้เขาได้รู้จักการแก้ปัญหา และค่อย ๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เขา เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติ อันเกิดขึ้นได้เองแล้วเด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสอนหรือจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กิ่งแก้ว อัคราภร, 2524 : 15 - 19) สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือหมู่คณะนั้น จะเจริญได้เมื่อเด็กได้รู้จักความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรับผิดชอบในการกระทำของตนเองแล้ว แต่ทั้งนี้หมายความว่าเราจะบ่มกัน ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือหมู่คณะไว้ต่างหากจนกว่าเด็กรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่แล้วจึงจัดประสบการณ์ให้เด็กรับผิดชอบต่อสังคมต่อไปแท้จริงแล้วกิจกรรมที่เด็กทำตามหน้าที่นั้นเป็นการกระทำเพื่อหมู่คณะหรือสังคมไปในตัว แต่เด็กยังไม่ตระหนักที่จะเข้าถึงประโยชน์ของผู้อื่นที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เด็กพร้อมที่จะเรียนรู้การกระทำเพื่อหมู่คณะและเสียสละเพื่อหมู่คณะ เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรวมหมู่ ตกในราวอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ตั้งแต่วัยนี้เราจะมอบความรับผิดชอบต่อภาระงานของหมู่คณะให้เด็กทำ เด็กจะเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ ต่อสังคมได้รวดเร็ว ดังนั้นครูควรจัดสถานการณ์การเรียนการสอนในโรงเรียนให้แก่เด็กเพื่อปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมแก่เขา (ชม ภูมิภาค, 2530 : 130)

มิตตัน และแฮริส (Mitton and Harris, 1962 : 407 - 416) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบ ควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังอายุน้อย ๆ
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ โดยการปฏิบัติจริงให้เด็กมีส่วนร่วมใน

การทำงาน

3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับฝึกหัดข้อต่อหน้าที่การงาน ควรให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

4. ควรให้เด็กได้ทราบว่าคุณใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา

5. ในการฝึกความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่ควรเร่งรัดเด็กจนเกินไป

6. ต้องระลึกไว้เสมอว่า ในการทำงานนั้นเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่

7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้นเมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วก็ควรให้เด็กได้รับฝึกหัดข้อต่ออย่างเต็มที่

8. การให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถ ก็อาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้

นอกจากนี้ เพื่อประกอบกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน โรงเรียนควรมุ่งสอนให้เด็กสร้างสมหลักธรรมประจำใจ ดังต่อไปนี้คือ (ถ่อ สวัสดิพิพาณิชย์. 2505 : 54)

1. การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนและเคารพในสิทธิของผู้อื่น

2. การทำงานให้สำเร็จเป็นขึ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ได้รับไว้แล้ว

3. ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

โดยสรุป การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานบุคคล ควรฝึกให้มิได้ยั้งคิดชอบตั้งแต่ต้นวัยเด็ก ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานที่ง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายให้ทำแล้วก็ควรให้เด็กได้รับฝึกหัดข้อต่ออย่างเต็มที่ มีประสบการณ์การทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไปให้ฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนเองให้ผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นขึ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ได้รับไว้แล้ว ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนเองว่ามีอะไรบ้าง เพื่อไม่ให้ไปก้าวล่วงงานของผู้อื่นและต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ

งานวิจัยภายในประเทศ

รัชณี ดุจธารมย์ (2520 : 49) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางในด้าน

ความรับผิดชอบ พบว่า คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

อารีย์ เจริญพจน์ (2521 : 56) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งแรกกับการสอบถามครั้งหลังของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน คะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งหลังสูงกว่าคะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชะอ้อน ทองสงโสม (2525 : 35) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำและไม่ทำชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความรับผิดชอบของกลุ่มที่ทำชุดการเรียนด้วยตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มที่ไม่ทำชุดการเรียนด้วยตนเองสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พาณิชย์ เพชรจรัส (2529 : 178) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบจินตนาการกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : บทคัดย่อ) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

วรเชษฐ รัชชชัย (2536 : บทคัดย่อ) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เพค (Peck. 1958 : 347 - 350) ศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานขึ้นอยู่กับการศึกษา และการศึกษานี้โดยอาศัยความรักนั้น จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เชียร์สและเลวิน ซึ่งได้สัมภาษณ์พ่อแม่ของเด็กอนุบาล จำนวน 379 คน เกี่ยวกับการฝึกรอบรู้เด็ก พบว่า การให้ความรัก และการยอมรับลูกในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและการศึกษานี้โดยอาศัยเหตุผลจะช่วยให้เด็กทำตามพ่อแม่ต้องการ และทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความรับผิดชอบต่อภาระงานสูงขึ้น (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. 2517 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Searus and Levin. 1954 : 415) สาทรับวิกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) ได้กล่าวถึงการศึกษาของก๊อฟ (Gough) เกี่ยวกับการควบคุมตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางความประพฤติสักกลุ่มว่า ผู้ที่มีระดับวินัยแห่งตนสูง จะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูง มีความอดทนมากกว่ามีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง และมีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม

มุลเลอร์ (Mouler. 1969 : 495) ศึกษาถึงความแตกต่างของความรู้สึกรับผิดชอบทางสังคมของนิสิตในมหาวิทยาลัยอิลลินอยด์ พบว่า กลุ่มนิสิตเข้าใหม่และกลุ่มนิสิตเก่ามีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน และนิสิตที่ได้ทุนทำคะแนนความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้ทุน

บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth. 1974 : 2043 - 2044) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความสามารถทั่วไปสูง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ

เบคอน (Bacon. 1989 : 1289 - A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรู้สึกรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) การทำกิจกรรมการเรียน 2) การเชื่อฟังครู 3) การตั้งใจเรียน 4) การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า 5) การพยายามเรียน และ 6) การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ จะเห็นว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ โดยใช่วิธีการต่าง ๆ ตลอดจนถึงการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล การฝึกให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง

สามารถพัฒนาความรับผิดชอบแก่นักเรียนได้ ดังนั้นการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้จะสามารถพัฒนาการด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
6. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 8 ห้องเรียน รวม 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 80 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากประชากร 8 ห้องเรียน จำนวน 320 คน ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยผู้วิจัยเป็นผู้จับฉลากมา 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน

2.2 จาก 2 ห้องเรียนที่จับฉลากไว้ 80 คน นำมาจับฉลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

กลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน สอนด้วยชุดการเรียน จำนวน 42 คน

กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู จำนวน 38 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. ชุดการเรียนรู้
2. แผนการสอนตามคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401
4. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 เนื้อหาในการสร้างชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 401 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร ในหนังสือวรรณสารวิทัศน์เล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีทั้งหมด 6 ชุด คือ

- 1) การสื่อสารของมนุษย์
- 2) รับสารด้วยการฟัง
- 3) รับสารด้วยการอ่าน
- 4) ส่งสารด้วยการพูด
- 5) ส่งสารด้วยการอ่าน
- 6) ส่งสารด้วยการเขียน

1.2 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

1.2.1 ศึกษารายละเอียดจากหลักสูตร แผนการสอน หนังสือแบบเรียน หนังสือคู่มือครู เพื่อกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

1.2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้ตามแนวของกาญจนา เกียรติประวัติ ซึ่งได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน มีขั้นตอนดังนี้

- 1) คำแนะนำพฤติกรรมการเรียนและการใช้
- 2) ความคิดรวบยอด
- 3) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) แบบทดสอบก่อนเรียน
- 5) กิจกรรมการเรียน
- 6) แบบทดสอบตนเอง
- 7) แบบทดสอบหลังเรียน

1.2.3 พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้และขอบเขตเนื้อหาวิชา เพื่อแบ่งเป็นชุดการเรียนออกเป็น 6 ชุด โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ดังนี้

ชุดที่ 1	การสื่อสารของมนุษย์
ติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้	จำนวน 2 คาบ
ชุดที่ 2	รับสารด้วยการฟัง
วิเคราะห์เรื่องที่ฟังในชั้นพื้นฐานได้	จำนวน 2 คาบ
ชุดที่ 3	รับสารด้วยการอ่าน
วิเคราะห์เรื่องที่อ่านในชั้นพื้นฐานได้	จำนวน 2 คาบ
ชุดที่ 4	ส่งสารด้วยการพูด
พูดในโอกาสต่าง ๆ ในชั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวน 2 คาบ
ชุดที่ 5	ส่งสารด้วยการอ่าน
อ่านออกเสียงในชั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวน 2 คาบ
ชุดที่ 6	ส่งสารด้วยการเขียน
เขียนติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้	จำนวน 4 คาบ

เนื้อหาทั้งหมดนี้ใช้เวลาทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที

1.3 การตรวจสอบคุณภาพชุดการเรียน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 นักพฤติกรรมการเรียนที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.2 นักพฤติกรรมการเรียนที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1 คน ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง เพื่อแก้ไขงานเอกสาร คำอธิบายให้ชัดเจนขึ้น

1.3.3 ทดลองกลุ่มเล็ก โดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 คน ที่มาในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนรู้และเวลาที่เหมาะสม

1.3.4 ทดลองภาคสนาม หลังจากปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้แล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน ที่มาในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาว่าชุดการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้น โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังผลในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการเรียน	19.46	21.67	19.47**
หลังการเรียน	24.06	22.41	

จากตาราง 1 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนตามคู่มือครู หมายถึง แผนการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ลำดับดังนี้

2.1 ผู้วิจัยใช้แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยปรับลำดับเนื้อหาและช่วงเวลาให้สอดคล้องกับชุดการเรียนรู้ ได้แบ่งแผนการสอนออกเป็น 6 แผน ใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที ดังนี้

แผนการสอนที่ 1	การสื่อสารของมนุษย์	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 2	รับสารด้วยการฟัง	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 3	รับสารด้วยการอ่าน	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 4	ส่งสารด้วยการพูด	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 5	ส่งสารด้วยการอ่าน	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 6	ส่งสารด้วยการเขียน	จำนวน 4 คาบ

2.2 นำแผนการสอนไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่งroupตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการสอนกลุ่มควบคุมต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดผลของชวาล แพรัตกุล (2506) หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของชวาล แพรัตกุล (2520) หนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของวิเชียร เกตุสิงห์ (2515) หนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2528) เพื่อกำหนดรูปแบบของการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.2 กำหนดจุดประสงค์ทางการเรียนและเนื้อหา เพื่อกำหนดจำนวนข้อดังตาราง

ตาราง 2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้

พฤติกรรม จุดประสงค์	ความรู้ ความจำ	ความรู้ เข้าใจ	การนำ ไปใช้	การ วิเคราะห์	การ สังเคราะห์	การ ประเมิน ค่า	รวม	อันดับ ความ สำคัญ
1. ติดต่อสื่อสารได้	1	1	1	2	1	1	7	1
2. วิเคราะห์ เรื่องที่ฟังได้	1	1	1	2	1	1	7	1
3. วิเคราะห์ เรื่องที่อ่านได้	1	1	2	1	1	1	7	1
4. พูดในโอกาส ต่าง ๆ ได้	1	1	2	1	1	1	7	1
5. อ่านออกเสียงได้								
6. เขียนติดต่อสื่อสารได้	1	1	1	1	1	1	6	5
รวม	6	6	8	8	6	6	40	
อันดับความสำคัญ	3	3	1	1	3	3		

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ 40 ข้อ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.3.1 ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัย ตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัยที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล 1 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ระบุไว้บนตาราง 1

3.3.1.2 หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่เรียนเรื่องนี้แล้ว จำนวน 115 คน เมื่อตรวจให้คะแนนแล้ว วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยวิธีเทคนิค 25% ของ Edward แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 - .60 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .76 - .86

3.3.1.3 แก้ไขสัณเขนภาษาข้อทดสอบที่บกพร่องบางข้อที่คัดเลือกไว้ 40 ข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 120 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น .75

ตัวอย่างแบบทดสอบ

วิเคราะห์เรื่องที่ฟังในขั้นพื้นฐานได้

คำชี้แจง กรุณานำให้นักเรียนฟัง 1 เที่ยว แล้วให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 1 - 3

"บ่อนคาสีรานั้น แม้จะตั้งในที่ลับ หวงห้ามบานใด แต่โดยพุดินัยแล้วจะมีใครเชื่อได้หรือว่าจะสามารถป้องกันมิให้คนไทยด้วยกันเข้าไปผลาญเงินทองของตนได้ อภิสิทธิ์และอิทธิพลน้อยใหญ่ยังระบด กลาดเคลื่อนอยู่ทั่วไปในแผ่นดิน ความหวังที่จะรอกยรายได้จากต่างประเทศในการให้ชาวต่างชาติ เข้ามาเล่นคาสีรานั้นก็ไม่มีอะไรมาบอกกว่าสถานคาสีรของเพื่อนบ้าน

ที่ตั้งขึ้นแล้ว และกำลังสอนบทเรียนอยู่ข้าง ๆ บ้านให้เห็นว่าไม่สำเร็จมรรคผลเท่าไรนัก จะเป็น
การร้องอย่างฉกรรจ์สำหรับใครก็ตามที่คิดจะเอาวิธีการดังกล่าวมาฟันหวานริเริ่มกันใหม่ใน
เมืองไทยอีก

1. ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด

- ก. ข่าว
- ข. รายงาน
- ค. บทความ
- ง. คัมภีร์
- จ. แลงการณ์

2. ผู้เขียนเพลงจตนาอะไรไว้

- ก. ตาหนี
- ข. สิ่งสอน
- ค. เสียคดี
- ง. ตักเตือน
- จ. ประชดประชัน

3. สารสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. ระบุว่าเห็นด้วยกับการที่จะเปิดบ่อนคาสีในกรุงเทพฯ
- ข. ระบุว่าเห็นด้วยกับการหารายได้โดยการเปิดบ่อนคาสี
- ค. ระบุว่าเห็นด้วยกับการมีอิทธิพลและอิทธิพลเมื่อเปิดบ่อนคาสี
- ง. ระบุว่าเห็นด้วยกับการที่คนไทยจะไปเล่นในบ่อนคาสีในประเทศเพื่อนบ้าน
- จ. ระบุว่าเห็นด้วยกับการที่คนไทยจะเข้าไปเล่นในบ่อนคาสีที่จะเปิดในกรุงเทพฯ

วิเคราะห์เรื่องที่อ่านในขั้นพื้นฐานได้

คำชี้แจง นักเรียนอ่านใจความนี้แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ 1 - 2

ปัญหาการคุกคามทางเพศในการจ้างงาน และการใช้สตรีเพศเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น เซ็กส์ทัวร์ โซโฌณี บริการอาบอบนวด เหล่านี้จะจัดให้หมดไปได้อย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมาย ก็คงช่วยได้ไม่มากนัก トラบเท่าที่สังคม โดยเฉพาะผู้ชายยังคงมองสตรีเป็นวัตถุทางเพศ เป็นดอกไม้ หรือตุ๊กตางาม ๆ เป็นของเล่นของผู้ชาย ซึ่งเจ้าของทำอะไรก็ได้ สตรีจะสามารถพัฒนาตนเองที่มีบทบาทและสถานภาพทัดเทียมชายได้ก็ต่อเมื่อสังคมยอมรับผู้หญิงในฐานะที่เป็นบุคคลอย่างจริงจัง และมองคุณค่าของผู้หญิงที่ผลงานและความรู้ความสามารถมากกว่าเนื้อหนังมังสาของเธอ ที่สำคัญก็คือ ผู้หญิงก็ต้องไม่ยอมมาพัฒนาตนเองเป็นวัตถุทางเพศด้วย ผู้หญิงจะต้องไม่ยึดความงามของรูปลักษณ์และเสน่ห์ทางเพศของตนเป็นหลักในการแสวงหาความเจริญก้าวหน้า ในอาชีพการงาน แต่มุ่งจะสร้างความสามารถ และคุณธรรมมากกว่า

1. จากข้อความนี้ ผู้เขียนมีเจตนาอย่างไร
 - ก. ชี้แนะ
 - ข. ยั่วเย้า
 - ค. ตาหนิ
 - ง. ตักเตือน
 - จ. ประชดประชัน
2. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร
 - ก. ต้องการให้ผู้ชายให้เกียรติผู้หญิง
 - ข. ต้องการให้ผู้หญิงทาดนาให้มีคุณค่า
 - ค. ต้องการให้ผู้ชายเห็นคุณค่าของผู้หญิง
 - ง. ต้องการให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของการศึกษา
 - จ. ต้องการให้เลิกบริการอาบอบนวด เซ็กส์ทัวร์ และโซโฌณี

พูดในโอกาสต่าง ๆ ในชั้นพื้นฐานได้

ค.ชี้แจง จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

"พ่อ" ฉันร้องลั่น ฉันร้องเสียงหลงอีกหลายที ไม่รู้ว่าสักกี่ทีที่ร้องเรียก "พ่อ"

แม่เดินไปหาพ่อ แม่ไม่พูดว่าอะไรสักคำ แม่อุ้มฉันขึ้นให้พ่อ และเดินไปยังห้องนอนอย่างเงิบเงียบ ครู่สั้น ๆ แม่ก็ขึ้นเตียงนอน

พ่อกอดฉันไว้แน่น เสื้อผ้าของพ่อชื้นด้วยน้ำค้างราตรี การร้องไห้ของฉันค่อย ๆ ลดน้อยลง ๆ จนกระทั่งหยุดสนิท ฉันสะอื้นแผ่ว ๆ พ่อพูดซ้ำ ๆ ขณะที่ฉันอยู่ในอ้อมแขนของพ่อ "ลูกรัก ลูกเอ๋ย หยุดร้องไห้เสียทีเถิด พ่อกลับมาแล้ว ไปนอนหลับเสียนะลูกรักของพ่อ ฟ้าสว่างแล้ว ฟังดูสิ ลูกได้ยินเสียงไก่ขันไหม"

1. จากข้อความนี้ กล่าวในลักษณะใด

- ก. ตีใจ
- ข. ภูมิใจ
- ค. ปลื้มใจ
- ง. กังวลใจ
- จ. ประทับใจ

2. จากข้อความนี้ข้อใดใช้ภาษาท่าทางล้วน ๆ

- ก. ลูกเอ๋ย หยุดร้องไห้เสียทีเถิด
- ข. ฟังดูสิ ลูกได้ยินเสียงไก่ขันไหม
- ค. "พ่อ" ฉันร้องลั่น ฉันร้องเสียงหลงอีกหลายที
- ง. พ่อกอดฉันไว้แน่น และพูดซ้ำ ๆ ด้วยน้ำเสียงอันแผ่วเบา
- จ. แม่เดินไปหาพ่อ อุ้มฉันขึ้นให้พ่อด้วยสายตาที่มีความสุข

3. เหตุการณ์ตอนนี้น่าจะเป็นเวลาใด

- ก. ตอนเช้า
- ข. ตอนบ่าย
- ค. ไร้พลัง
- ง. ดึงสงัด
- จ. ไร้พลัง

เขียนติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้

1. สิ่งสำคัญที่สุดในการเขียนจดหมาย คือข้อใด
 - ก. รูปแบบ
 - ข. ใจความ
 - ค. มารยาท
 - ง. พลความ
 - จ. ความสะอาด
2. การเขียนเรียงความใช้โวหารชนิดใดมากที่สุด
 - ก. สำนกโวหาร
 - ข. อุปมาโวหาร
 - ค. เทพนาโวหาร
 - ง. บรรยายโวหาร
 - จ. พรรณนาโวหาร
3. "กรุณาเดินเข้ามาแถวที่เรียบร้อยแล้ว" ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด
 - ก. ตาหนิ
 - ข. ักตพ้อ
 - ค. ขอร้อง
 - ง. ักเตือน
 - จ. ประชดประชัน

4. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของวัฒนา สิ่งสัมฤทธิ์ (2527 : 122 - 128) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้ดีแล้ว มาใช้ในการวิจัย โดยนำมาเฉพาะแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ซึ่งแบบทดสอบดังกล่าวเป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดข้อความวัดความรู้สึกและการกระทำบางอย่างของนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดสถานการณ์ วัดความรู้สึกและการกระทำบางอย่างของนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน จำนวน 14 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

0 ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

- ก. จริง
- ข. ไม่แน่ใจ
- ค. ไม่จริง

00 ออมรเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มองหน้าก็มาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้วแต่ไม่ดีขึ้น ออมรไม่ยอมแพ้ยังพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นอมร จะทำเช่นนี้หรือไม่

- ก. ทำ
- ข. ไม่แน่ใจ
- ค. ไม่ทำ

วิธีการตรวจให้คะแนน ถือหลักการให้คะแนนดังนี้

1. สำหรับข้อความในทางดี ถ้าตอบรับ 1 ให้ 3 คะแนน ตอบปฏิเสธ 1 ให้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ 1 ให้ 2 คะแนน
2. ข้อความในทางปฏิเสธหรือทางลบ การตอบรับ 1 ให้ 1 คะแนน ตอบปฏิเสธ 1 ให้ 3 คะแนน ส่วนการตอบว่า ไม่แน่ใจ 1 ให้ 2 คะแนน

4.2 นำแบบสอบถามจากข้อ 4.1 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่มูลนิธิตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test และแบ่งเป็นกลุ่มสูง - ต่ำ ด้วยเทคนิค 25% แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.84 - 6.16 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์ อัลฟา ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น .82

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 216)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- X แทน การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้
- $\sim X$ แทน การสอนตามคู่มือครูของทนายศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม

- T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
 T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง
 R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการจับฉลากแบ่งห้องเรียน ซึ่งกลุ่มทดลองมีนักเรียน 42 คน กลุ่มควบคุมมีนักเรียน 38 คน
2. ทดสอบก่อนการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับแบบทดสอบหลังการเรียนเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น
3. ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนแก่นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือ ใช้เวลากลุ่มละ 14 คาบ และได้สอนในช่วงเช้าทั้งสองกลุ่ม ดังตาราง 4

ตาราง 4 ช่วงเวลาในการทดลองในแต่ละสัปดาห์

เวลา	8.30-9.20	9.20-10.10	10.10-11.00	11.00-11.50
ครั้งที่				
1	กลุ่มทดลอง			
2			กลุ่มควบคุม	

โดยใช้วิธีสอนแตกต่างกันดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการสอนดังนี้

3.1.1 ปฐมนิเทศ โดยชี้แจงให้ทราบถึงลักษณะและวิธีการโดยใชชุดการเรียนรู้

3.1.2 ให้นักเรียนทบทวนแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนน นักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 จากคะแนนเต็มของแบบทดสอบ ต้องเรียนชุดการเรียนรู้นี้ ส่วนนักเรียนคนใดได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนถึงเกณฑ์ร้อยละ 90 จากคะแนนเต็มของแบบทดสอบให้ทำแบบทดสอบตนเองของชุดการเรียนรู้ ได้เลยนับได้ว่านักเรียนคนนั้นมีความรู้ในชุดการเรียนรู้นั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนซ้ำอีก อาจผ่านไปเรียนชุดการเรียนรู้ต่อไปหรือทำกิจกรรมอื่นที่ตนสนใจ สำหรับกลุ่มทดลองนี้ ไม่มีนักเรียนคนใดได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนถึงเกณฑ์ จึงต้องเรียนชุดการเรียนรู้นี้ทุกคน

3.1.3 ให้นักเรียนศึกษาตามกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ โดยมีผู้วิจัยคอยดูแล ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และให้ความสะดวกในการเรียน

3.1.4 เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้ทดสอบหลังเรียน นักเรียนคนใดได้คะแนนถึงเกณฑ์ ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้นี้ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ ผู้วิจัยชี้แนะข้อบกพร่องแล้วให้นักเรียนทบทวนชุดการเรียนรู้ตนเองอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกจนกว่าจะผ่านเกณฑ์

3.2 กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยใช้นโยบายเดียวกับที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ ส่วนวิธีสอนใช้การอภิปราย บรรยาย ชักถาม อ่านจากแบบเรียน อภิปรายกลุ่มย่อย ทบทวนฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน

4. ทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5. ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียนฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน

6. ตรวจสอบผลการสอบแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน และ ความ
 รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอน
 ตามคู่มือครู โดยาใช้สถิติแบบ t - test Independent การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน และ ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุด
 การเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยาใช้สถิติแบบ t - test Dependent การเปรียบเทียบ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอน
 ตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง โดยาใช้สถิติแบบ t - test Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ .

2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 ค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ส่วน สายยศ และ

อังคณา สายยศ. 2531 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย แบบปรนัย โดยอาศัยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภูณเอนันตพงษ์, 2526 : 89 - 91)

$$IOC = R/N$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	R	แทน	ผลรวมของคะแนนความถี่เห็นของผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาวิชาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัย ใช้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) ใช้หลักการจัดกลุ่ม 25% แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ของ เอ็ดเวิร์ด (Edward, 1952)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย โดยวิธีคูเคอร์ ริชาร์ดสัน 20 (KR - 20) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 168 - 170)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้นข้อหนึ่ง $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ $1 - p$
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{s_f^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนรายข้อ
	s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบสอบถาม
	s_i	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน โดยแจกแจงแบบที่ (t - distribution) แล้วแทนค่าในสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Edward. 1975 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	X_H, X_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในข้อคำถามเป็นรายข้อของ กลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ตามลำดับ
	S_H^2, S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ตามลำดับ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมุติฐาน

3.1 ตรวจสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
และความรับผิดชอบของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติแบบ
t - test Independent ในรูป Difference Score (Scott. 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$\text{และ } S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้การพิจารณา t - distribution
	MD ₁ , MD ₂	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและ หลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม
	S _{MD₁ - MD₂}	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD ₁ และ MD ₂
	S _D ²	แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนและก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
	D ₁	แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนและก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง
	D ₂	แทน	ผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อน การเรียนของกลุ่มควบคุม
	n ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

3.2 ตรวจสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
และความรับผิดชอบของนักเรียนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t - test
แบบ Dependent (แก้ว สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87 ; อ้างอิงมาจาก
Edward. 1975 : 175 - 176)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
 D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 n แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนน
$S_{MD_1-MD_2}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบ หลังการเรียนรู้และก่อนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S_D	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่าง
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง แต่ละตัวยกกำลังสอง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที (t - distribution)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน
โดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง
5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง
6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยวิธีสถิติแบบ t - Difference Score

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	$SMD_1 - MD_2$	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	42	27.33	2.46	34.45	2.13	7.12	0.71	4.79**
กลุ่มควบคุม	38	26.92	3.12	30.63	2.19	3.72		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยนำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติแบบ $t - test$ Independent

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	42	95.05	7.71	99.48	3.16	5.02	1.78	0.69
กลุ่มควบคุม	38	99.21	10.67	99.84	5.22	3.79		

จากตาราง 6 แสดงว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 2

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติแบบ $t - test$ Dependent

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\sum D$	$\sum D^2$	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย	42	27.33	2.46	34.45	2.13	299	2455	16.35**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3

4. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติแบบ t - test Dependent

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ΣD	ΣD^2	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความรับผิดชอบ ของนักเรียน	42	95.05	7.71	99.48	3.16	211	3617	5.54**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 4

5. ผลการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับ การสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมา เปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติแบบ t - test Dependent

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับ การสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ΣD	ΣD^2	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย	38	26.92	3.12	30.63	2.19	141	957	6.68**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับ การสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ข้อที่ 5

6. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบของนักเรียน
ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติแบบ t - test
Dependent

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ΣD	ΣD^2	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความรับผิดชอบ ของนักเรียน	38	99.21	10.67	99.84	5.22	144	2950	2.90**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ที่กำหนดไว้ในข้อที่ 6

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า และผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษานี้ ทำให้ทราบผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้และเป็นแนวทางแก่ครูผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วย ทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
6. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 38 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้
 - 2.1 ชุดการเรียนเรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร
 - 2.2 แผนการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชุดการเรียน
 - 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน การวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีค่าความยากง่าย .20 - .78 และมีค่าความเชื่อมั่น .75

2.4 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของวัฒนา สิ่งสัมฤทธิ์ ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้ได้แล้วนำมาใช้ในการวิจัย โดยนำมาเฉพาะแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกหรือการกระทำอย่างทั่ว ๆ ไป จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.87 - 6.16 และมีค่าความเชื่อมั่น .82

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทดสอบก่อนการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน

3.2 ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาเท่ากัน กลุ่มทดลองสอนโดยใช้ชุดการเรียนกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3.3 ทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3.4 นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของวัฒนา สิ่งสัมฤทธิ์ ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้ได้แล้วนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติแบบ t - test Independent ในรูป Difference Score

2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติแบบ t - test Independent ในรูป Difference Score

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติแบบ t - test Dependent ในรูป Difference Score

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติแบบ t - test Dependent ในรูป Difference Score

5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติแบบ $t - test$ Dependent ในรูป Difference Score

6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติแบบ $t - test$ Dependent ในรูป Difference Score

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียนไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครูมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ข้อ 1

การที่ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นดังนี้ เนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีการทดสอบย่อยหลังจากการทำกิจกรรม

การเรียนในแต่ละตอน การทดสอบย่อยจะทำให้ให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องของตนเอง และเรียนรู้ที่จะแก้ไขข้อบกพร่องนั้น การทดสอบเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีพอ ๆ กับเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินผล ซึ่ง บุญชู โพธิ์จิตร (2521 : 27) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลการทดสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการทดสอบย่อยบ่อย ๆ ระหว่างเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดสอบย่อย ดังนั้น นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนซึ่งมีการทดสอบย่อยในแต่ละตอนของชุดการเรียน จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่มีการทดสอบย่อย

2. การเรียนโดยใช้ชุดการเรียน นักเรียนมีโอกาสดูจะตอบสนองกิจกรรม

การเรียนต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จึงได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนอย่างครบถ้วน ซึ่งตรงกับธรรมชาติวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ต้องฝึกฝนบ่อย ๆ จนเกิดเป็นความคล่องในการใช้ภาษา ชุดการเรียนนี้มีกิจกรรมการเรียนหลากหลาย คือ บทเรียนสำเร็จรูป แถบเสียง แบบฝึก บัตรกิจกรรม และใบงาน

3. การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนจะรู้คำตอบของตนถูกหรือผิดทันที ซึ่งเป็น

การเสริมแรงและเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ สกินเนอร์ (สมควร อภัยพันธุ์. 2519 : 129 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. n.d.) เชื่อว่าการที่อินทรีย์แสดงอาการตอบสนองแล้วได้ผลลัพธ์ในทันทีทันใด เป็นการเสริมแรงที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ แชรรม (เบรื่อง กุญฑ. 2519 : 52 - 53 ; อ้างอิงมาจาก Schramm. 1964) ได้สรุปผลการวิจัยส่วนมากพบว่า ถ้านักเรียนได้รับรู้ผลการเรียนของตนทันทีอยู่บ่อย ๆ จะช่วยให้เกิดผลดี

ต่อการเรียนรู้ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูปรากฏว่านักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาของประภัสสร ไซชนะใหญ่ (2529 : 59) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วพบว่า หลังจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนและมินิคอร์สแล้ว นักเรียนมีความรับผิดชอบไม่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนมีแนวโน้มว่าจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการสอน ของ อารีย์ เจริญพจน์ (2521 : 54) ที่ทำการศึกษายเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ แล้วพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ผลจากการทดลองดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้คือ

2.1 ระยะเวลาที่ใช้ในภาคทดลองครั้งนี้มี 14 คาบ ซึ่งน้อยไปสำหรับการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา และควรปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กยังเล็ก ๆ ดังที่ มิลตัน และแฮริส (ประภัสสร ไซชนะใหญ่, 2529 : 60 ; อ้างอิงมาจาก Milton and Harris, 1962) ได้กล่าวว่า การฝึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กนั้น ควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก นอกจากนี้ จากการวิจัยของอรรถัย จันทวิชานพงษ์ (2522 : 48) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน โดยทำการทดลองเป็นจำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความรับผิดชอบโดยการฟังนิทานกับนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทาน มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ในตนเองเดียวกัน นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 41) ได้ทำการศึกษาถึงผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง แล้วพบว่า หลังจากการทดลองแล้วนักเรียนมีความรับผิดชอบไม่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นการที่ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองน้อยไป จึงมีผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.2 การสอนตามคู่มือครู ในกลุ่มควบคุมนั้น มีการสอดแทรกจริยธรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งความรับผิดชอบไว้บนแผนการสอนด้วย โดยให้ครูเป็นผู้คอยอบรมสั่งสอนนักเรียนสอดแทรกไปกับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 68) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการอบรมสั่งสอนของนักเรียน โดยการสอดแทรกไปกับการสอนในเนื้อหาวิชานั้น เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างความรับผิดชอบให้กับนักเรียนได้

การที่ผู้วิจัยใช้วิธีการอบรมสั่งสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมไปพร้อมกับการสอนในเนื้อหาวิชา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ทำการวิจัย ไม่ใช้ครูประจำการที่สอนในโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ แต่เป็นคนภายนอกโรงเรียน ประกอบกับผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ชี้แจงกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนทำการทดลองว่าให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยเพื่อชื่อเสียงของห้องเรียน และของโรงเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะไม่ใช่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของนักเรียนโดยแท้จริง ดังนั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

2.4 สภาพครอบครัวของนักเรียนเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ และสภาพครอบครัวนี้มีผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนมาก ดังที่ เพค และฮาฟวิคเฮร์ส (ประภัสสร ชัยชนะใหญ่. 2529 : 61 : อ้างอิงมาจาก Peck and Havighurst. 1963) ได้ทำการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวแบบอัตตาธิปไตย แบลร์ และจอห์น (Blair and Jones. 1965 : 31 - 32) ได้ศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงต่ำจะมีความรับผิดชอบต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

การที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างก็มาจากสภาพครอบครัวหลาย ๆ สภาพ เช่นเดียวกัน ก็มีผลทำให้ความรับผิดชอบของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

2.5 การอบรมเลี้ยงดู เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาของ เฮอร์ล็อก (Herlock. 1978 : 661) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กมีผลต่อความรับผิดชอบของเด็กมาก เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีความรับผิดชอบต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประณต เล็กสวาสดี (2517 : 91 - 92) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลต่อความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กด้วย

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมอย่างอื่น ๆ เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัยของนักเรียนกลุ่มเพื่อน สภาพโรงเรียนตลอดทั้งครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีอื่น ๆ ที่นักเรียนเกี่ยวข้อง มาเป็นเวลานานแล้ว ต่างก็มีความรับผิดชอบของนักเรียนมาก การทดลองของผู้วิจัยจึงไม่ ส่งผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าข้อ 3 เพราะว่าก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ เนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีการเรียนจากชุดการเรียนรู้ แต่เมื่อทดลองสอนด้วยวิธีใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีที่นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากขึ้น เป็นตัวของตัวเอง รู้ความก้าวหน้าของตนเอง ตลอดเวลาประกอบกับการเสริมแรงเป็นบางครั้ง มีโอกาสฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ได้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่งโดยใช้ข้อทดสอบฉบับเดิม ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงขึ้น

อาจเป็นเพราะว่าการเรียน โดยาใช้ชุดการเรียนมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดมากขึ้น จึงส่งผลให้คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สรุปได้ว่าการสอนโดยาใช้ชุดการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนเพิ่มขึ้น

4. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยาใช้ชุดการเรียนก่อน และหลังการทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4 เพราะว่าการทดลองคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนที่ต้องค้นคว้าด้วยตนเอง โดยาไม่มีครูคอยอบรมสั่งสอนชี้แนะตลอดเวลา แต่เมื่อนักเรียนได้ทดลองศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้ลำดับขั้นตอนการเรียนมากขึ้น เมื่อเสร็จการทดลอง ได้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยาใช้แบบสอบถามฉบับเดิม ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะการเรียนด้วยชุดการเรียน ต้องควบคุมอารมณ์ให้มีสมาธิจิตใจแน่วแน่ ตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างจริงจัง จึงจะบรรลุจุดประสงค์ ดังนั้นการเรียนโดยาใช้ชุดการเรียนมีผลทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น

5. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 5 เพราะว่าการทดลองคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ หลังจากที่ได้ครูทดลองสอนโดยาใช้กิจกรรมต่าง ๆ สอดแทรกเนื้อหาในบทเรียนอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ได้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยาใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยฉบับเดิม ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะการเรียนที่มีครูสอนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจชัดเจนในบทเรียนดีขึ้น ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังการทดลองเพิ่มขึ้น

6. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 6 เพราะว่าการทดลองคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ เนื่องจากนักเรียนไม่ค่อยสนใจวิชาภาษาไทยมากนัก ไม่ส่งการบ้านครบทุกครั้งตามกำหนด หลังจากที่ได้ครูทดลองสอนวิชาภาษาไทยตามคู่มือครู จะคอยกระตุ้นเตือนให้นักเรียนส่งงาน ำให้เห็นความสำคัญของการเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเอง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบตลอดเวลา จึงทำให้นักเรียนปรับปรุงตนเอง และเกิดความรับผิดชอบในที่สุด เมื่อทดลองสอนสิ้นสุดลงได้ทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง

โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดิม ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะการสอนตามคู่มือครู ที่มีครูคอยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกับการสอนตามเนื้อหาส่งผลให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการใช้ชุดการเรียนรู้ ไม่ควรใช้ชุดการเรียนรู้ติดต่อกัน เพียงอย่างเดียวเป็นเวลานาน ควรใช้ชุดการเรียนรู้สลับกับการสอนตามปกติ
2. การสร้างชุดการเรียนรู้แต่ละชุด ควรสร้างชุดย่อย ๆ ที่บรรลุจุดประสงค์ได้ และสร้างได้เฉพาะเป็นบางเนื้อหาเท่านั้น
3. ควรนำชุดการเรียนรู้มาใช้ในการทบทวนบทเรียน หรือสอนเสริมให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อการสอนซ่อมเสริมเปรียบเทียบกับแบบฝึกหัดหรือการสอนอื่น ๆ
2. ควรศึกษาผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ผสมผสานกับการสอนตามปกติ และการทดลองกับระดับชั้นอื่นบ้าง

નગરપાલિકા

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย. พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), กรุงเทพฯ. 2533.
- ก่อ สวัสดิพาณิชย์. การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา. โรงพิมพ์การศาสนา. 2505.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ความสามารถทางภาษา การวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- กิ่งแก้ว อรรถากร. "ทำไมต้องมีวินัย". นวนิยายปริทัศน์. 3 (1) : 15 - 19 ; ภาคเรียนที่ 1, 2524.
- จันทิมา พรหมราชกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ชวาล แพร่ตฤล. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 5, วัฒนาพานิช, 2526. 433 หน้า
- เทคนิคการเขียนข้อสอบ. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2520. 407 หน้า.
- ชะอ้อน ทองสงโรสม. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2524.
- ไชยรัตน์ ปราณี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินติเคกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. รายงานผลการวิจัย การพัฒนาระบบการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้. จันทรเกษม. 29 : 9 - 19 ; มีนาคม - เมษายน 2531.

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. มหาสารคาม :
ประสานการพิมพ์, 2521.
- ดนัย งามมานะ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความรู้ อยากเห็น และแรงจูงใจฝ่สั่มฤทธิ์ของนักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปะละเลยกับแบบเอาใจใส่เกินใบ ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 54 หน้า อัดสำเนา.
- ธวัชชัย เขียนประสิทธิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทาง
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนตามคู่มือครู และชุดการเรียน
ด้วยตนเอง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- เทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินครรัฐสิมา คุณากรนิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี,
สมเด็จพระ. การพัฒนาวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นิคม ดังคะพิภพ. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวไทยและจีน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ สุขบริดี. นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์, 2519.
- นิภา วิจิตรศิริ ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนหนองแคล้วจิตวิทยา จังหวัดสระบุรี ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 121 หน้า อัดสำเนา.
- นิรมล ศตวุฒิ. ชุดการเรียนแบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา.
รามคำแหง, กรุงเทพฯ : 1 : 138 - 145 : พฤษภาคม, 2526.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กองบริการ
การศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ดาวดิงส์การพิมพ์,
2523.

- ประณต เล็กสวาสดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การที่ผู้พ่อแม่มีพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา
- ประภัสสร ไขยชนะใหญ่. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
กับคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ปริณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529 62 หน้า อัดสำเนา
- ปราโมทย์ ชูเดช. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตาม
คู่มือครู. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พาณิชย์ เพชรจรัส. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระและ
ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบชนิดิเทศกับการ
สอนตามคู่มือครู. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- พจนา สัจวรณกิจ. การทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยดใช้ชุดการเรียน
ด้วยตนเอง. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. การศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้
ชุดการเรียนด้วยตนเอง ในวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- มังกร ทองสุชาติ. การวางแผนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, สามเจริญพานิช.
2523.
- ยุพา อานันท์สิทธิ์. การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวนในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อความ
คิดแบบสอบสวน ความถนัดทางการเรียนและความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

- รัชนิ ตฤณารมย์. การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบคงเป็นศูนย์กลาง. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ศึกษาพร จำกัด, 2531.
- วราภา โพธิ์สัทธา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ และสอนตามแผนการสอนของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วัชรินทร์ บุญมาทิต. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เห็นค่าตามแบบเอกลักษ์กับค่าตามแบบอเนกนัย. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วรารินทร์ ม่วงสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักและแบบควบคุมความเอื้อเฟื้อ และวินัยของสังคม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
- วาสนา ขาวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2522.
- วีระ ไทยพาณิชย์. 57 วิธีสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- วราเชษฐ์ รัชชัย. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏกรรมกับการสอนตามแนวคู่มือครู. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

- สารวิ รัตน์บุรี. เอกสารประกอบการฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ รุ่น 20 - 21. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2525. อัดสำเนา.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุนันท์ บัทมาคม. ลำดับขั้นตอนในการทำงานและวางแผนงานทางชุดการสอน. กรุงเทพฯ :
แผนกวัสดุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- สุดารัตน์ จินดาวงษ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และมโนภาพ
แห่งตนทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับ
ที่เรียนโดยครูเป็นผู้สอน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุนทรี หิมารัตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความคงทน
ในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเรียนรู้ด้วยตนเองกับการ
การสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สันทัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. การใช้สื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
พีระพัฒน์, 2525.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ : ไทยสัมพันธ์, 2514.
- สมหญิง กลั่นศิริ. เทคโนโลยีทางการศึกษา. นครปฐม : แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี
พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- อังคณา สายยศ. เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติ 511 วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- อัศวิน พรหมโรสภา. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยการใช้
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

- อารีย์ เจริญพจน์. เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- อรรถัย รัชภา. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนและเรียนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อุทัย บุญมาดี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง และตามคู่มือครู. สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- Bacon, Charles Samuel. "Teacher Goal Structures and Student Responsibility for Learning : A Student Perspective." Dissertation Abstracts International. 46 : 659. 1989.
- Browne, C,G and Thomas S. Chon. The Study of Leadership. The Interstate Printer and Publishers, Inc., Tilinois, 1968.
- Buan, Dale D. "Training Package : An Imovative Approach for Increasing IMC/RMC Potential for In-Service Training in Special Education," in Educational Technology. V.6.p. 48. September, 1972.
- Butterworth, Thomas W. "The Relatimship of two Different Methords of Reporting Pupil Progress to the Reading Dchivement School. Attitude and Self Respansibility of a Sample of Six grade Pupils" Differtation Abstracts Imtemational. 35 : 2043 - A ; October, 1974.
- Cardarelli, Sally M. Individualized Instruction Programed and Material. Englewood Cliffs. N.J. : Education Technology, 1973.

Duane, Janes E. Indivi-dualized Instruction-Program and Materials.

Englwood Cliffs, N.J. : Education Technology Publication, 1973.

Feldhusen John F. and others. "The Relationship Between Academic

Grades and Divergent Thinking Scores Derived from four different methods of Testing," The Journal of Experimental Education.

40 : 35 - 39 ; 1971

Green, Edward B. Measurement of Human Behavior. New York : The

odyssey Press, 1952.

Grinewald, Robert N. "Peerp - reduced Packages for Professional

Preparation," Educational Technology. 15 (3) : 39 ; March, 1975.

Harrishbergers, Lee "Self-Paced Individually Prescribed Instruction,"

Personalized System of Instruction. Phillippines, W.A.Benjamin

Inc., 1974. 225 p.

Heathers, Glen. "A working Definition of Individualized Instruction,"

Education Leadership. 34 (5) : 342 - 344 ; February, 1977.

Houston Robert W. and others. Developing Instruction Module. Tescas :

College of Education, University of Houston, 1972. Photocopied.

Howell, B. Learning Packages in American Education Englwood Clills.

N.J. : Education Technology Publication, 1973.

Hurlock, Elizabeth B. Adolecent Development. 3 rd ed. New York :

McGraw-Hill Book Company. 1976.

Kapfer, Phillip and Mirian Kapfer. Learning Package in American

Education. New Jersey : Educational Technology Publication,

1972.

Keller, Pred S. "Self-pack Instruction for Library Science Students,"

in Personalized System of Instruction. Philippines : W.A.

Bayamin, 1974.

- Lowoke. C.H. Principles of Personal Testing. McGraw-Hill Book Company. 1966.
- McClelland. David C. The Achievement Motive. New York : Applation Century Croffs Inc., 1953.
- Milton, Betty Land Dale B. Harris. "The Development of Responsibility in Childen," The child A book of Reading. 46 : 407 - 416 ; 1962.
- Moiber, George. "The Effect of Programmed-Instruction in a College Physical Science Course for Non-Science Student," Journal of Research in Science Teaching. 6 : 214 - 216 ; February, 1969.
- Moore, Nancy M. Wlearning Genters : "Turning On" Elementary Classroom," Educational Technology. 14 (11) : 24 ; November, 1974.
- Mueller, Danial J. "Differences in Social Responsibility Among Various Group of College Students," Differtation Abstracts International. 31 (2) : 495 - 13 ; August, 1969.
- Peck, R.P. and R.J. Havighurst. Child Development and Pessonality. New York : John Willey & Sons Inc., 1963.
- Pippo, Edwin B. Principles of Personal Management. 2 nd ed. New York : McGraw-Hill, 1966.
- Roger, Virgimia and David, O.L. "Verving the Cognitive Levels of Classroom Question : An Analysis Students Teachers" Owestions and Achievement in Elementary Social Science," Eric Document Reproduction Service. Washington D.C.,ED. 039 - 189, 1970.
- Strickland, W.R. "A Comparison of a Programmed Course and A Tradditional Lecture Course in General Biology," Dissertation Abstracts International. 32 (50) : 2510 - A : November, 1971.

- Smith, James E. "The Learning Activity Packages," In Learning Packages in American Education. P. 22 - 29. New Jersey : Educational Technology Publications, 1973.
- Wiggins Jerry S. and others. The Psychology of Personality Reading Addison, Wesley, 1971.
- Wileman ; Ralph E. "A Short Course in Ppulation Amarness," Aduiovisual Instruction. P. 30 - 32 ; November, 1975.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

- ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
- ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน

ตาราง 11. ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1.	.64	.27	16	.22	.23	31	.42	.42
2.	.47	.37	17	.62	.42	32	.30	.27
3.	.71	.39	18	.71	.43	33	.38	.51
4.	.78	.30	19	.36	.47	34	.35	.37
5.	.64	.24	20	.48	.53	35	.24	.41
6.	.54	.35	21	.54	.44	36	.29	.30
7.	.21	.34	22	.54	.44	37	.59	.52
8.	.42	.38	23	.21	.52	38	.53	.66
9.	.35	.42	24	.46	.56	39	.42	.38
10.	.47	.60	25	.56	.41	40	.32	.32
11.	.48	.32	25	.53	.44			
12.	.64	.50	27	.34	.22			
13.	.41	.45	28	.33	.42			
14.	.74	.54	29	.49	.30			
15.	.71	.43	30	.58	.72			

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมีค่าความเชื่อมั่น .75

ตาราง 12 ค่าจํานน (t) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียน
ของนักเรียน

ตอนที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	x	s ²	x	s ²	
1.	2.55	.72	1.56	.67	5.62
2.	2.81	.40	1.88	.75	6.16
3.	2.30	.82	1.81	.78	2.36
4.	1.84	.82	1.47	.76	1.86
5.	2.74	.58	2.10	.82	3.63
6.	2.68	.65	1.63	.87	5.42
7.	2.30	.82	1.66	.90	2.91
8.	2.68	.65	1.84	.77	4.64
9.	2.90	.30	2.22	.66	5.33
10.	2.58	.62	1.81	.74	4.47
11.	2.74	.58	2.10	.80	3.86
12.	2.77	.43	2.10	.84	4.26
13.	2.16	.78	1.50	.72	3.50
14.	2.39	.84	1.53	.72	4.34
15.	2.61	.62	1.66	.63	5.98
16.	2.74	.63	2.20	.77	3.31
17.	2.52	.77	1.75	.88	3.68
18.	2.75	.41	2.3	.75	1.84
19.	2.25	.72	1.45	.47	3.28
20.	2.65	.24	2.1	.41	3.06

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	x	s ²	x	s ²	
21.	2.9	.09	2.2	.69	3.35
22.	2.55	.57	1.9	.410	2.95
23.	2.75	.197	2.3	.54	2.34
24.	2.95	.05	2.7	.22	2.16
25.	2.85	.24	2.4	.67	2.13
26.	2.35	.66	1.85	.66	1.95

ตาราง 12 (ต่อ)

ตอนที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	x	s ²	x	s ²	
1.	2.90	.40	2.60	.80	1.96
2.	2.81	.48	2.22	.80	3.58
3.	2.97	.18	2.31	.64	5.53
4.	2.84	.45	2.34	.70	3.34
5.	2.94	.25	2.38	.83	3.64
6.	2.90	.30	2.28	.73	4.45
7.	2.81	.40	1.88	.75	6.16
8.	2.87	.43	2.13	.71	5.08
9.	2.9	.09	2.55	.47	2.08
10.	2.85	.24	2.35	.66	2.39
11.	2.8	.273	2	.84	3.42
12.	2.8	.27	2	.74	3.59
13.	2.9	.09	2.5	.58	2.19
14.	2.85	.24	2.3	.34	2.66

ค่าความเชื่อมั่น = .79

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย (ท 401)
เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย (ท 401) เรื่อง การอ่านภาษาในการสื่อสาร
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539

คำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 มีจำนวน 40 ข้อ ให้อ่านเวลาทำ 50 นาที
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ให้อ่านข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วไปตอบในกระดาษคำตอบโดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่เลือกตอบ ดังตัวอย่าง การเลือกตอบตัวเลือก ง ในข้อ (0) ต่อไปนี้

กระดาษคำตอบ

ข้อ 0

ก	ข	ค	ง	จ
			X	

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่จากตัวเลือก ง. เป็น ข. ให้ทำดังนี้

ข้อ 0

ก	ข	ค	ง	จ
X				

3. เมื่อพบข้อยากให้ข้ามไปทำข้ออื่นก่อน ถ้ามีเวลาเหลือค่อยกลับมาทำข้อเดิมใหม่อีกครั้ง
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
5. เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ส่งแบบทดสอบคืนกรรมการคุมสอบด้วย

คำชี้แจง ฟังข้อความที่ครูอ่าน 2 รอบ แล้วตอบคำถามข้อ 1-2

(ครูอ่าน..."ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายปีละจำนวนมาก โดยปลูกป่าขึ้นทดแทนที่ไม่สมดุลกัน สาเหตุหนึ่งที่ป่าไม้ถูกทำลายก็คือ การทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ปัญหาเช่นนี้รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกเหนือจากกรมป่าไม้ ควรจะดำเนินการแก้ไขให้ปัญหานี้ ลดน้อยลงได้อย่างไร")

1. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

- ก. ป่าไม้เป็นทรัพยากรของชาติ
- ข. ปลูกป่าขึ้นทดแทน
- ค. การขาดแคลนเจ้าหน้าที่
- ง. การทำลายป่าไม้ของชาวเขา
- จ. วิธีแก้ปัญหาคัดไม้ทำลายป่าของรัฐบาล

2. ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด

- ก. โธวาท
- ข. บทความ
- ค. คำปราศรัย
- ง. การอภิปราย
- จ. พระธรรมเทศนา

คำชี้แจง ฟังข้อความที่ครูอ่าน 2 รอบ แล้วตอบคำถามข้อ 3-4

(ครูอ่าน..."เห็นรถมาแล้วช่วงหนึ่ง ต้องเรียนให้ถึงช่วงต่อไป ถึงลุ่มลูกคลุกคลานเท่าใด จะเรียนไว้สอนใจตัวเอง")

3. สถานการณ์ใดที่ตรงกับข้อความนี้

- ก. คุณนัดดาทำงานมานาน จึงได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้า
- ข. คุณสมหญิงตัดเย็บเสื้อผ้าเก่ง จนมีชื่อเสียง
- ค. คุณอารยาชอบลองรัก เมื่อออกหัก ก็ไม่คิดจะมีความรักอีกเลย
- ง. คุณสมศักดิ์หมั้นฝักยงเป็นจนได้ เข้าแข่งขันเหรียญทองกีฬาซีเกมส์
- จ. คุณสมชายสอบภาษาไทยตกเสมอ แต่ก็ยังพยายามสอบแก้ตัวจนผ่านในที่สุด

4. ข้อความใดไม่ใช้สาระสำคัญ

- ก. การไม่สิ้นหวังในชีวิต
- ข. การพอใจในสิ่งที่มีอยู่
- ค. การรู้จักใช้ความอดทน
- ง. การรู้จักใช้ความพยายาม
- จ. การเรียนรู้เพื่อเป็นบทเรียน

คำชี้แจง พิจารณาข้อความที่ครูอ่าน 2 รอบ แล้วตอบคำถามข้อ 5-6

(ครูอ่าน..."โรคตาแดงเป็นโรคที่ติดต่อได้ง่ายและเร็วที่สุด การไปเล่นน้ำจะทำให้เชื้อโรคซึ่งปะปนอยู่ในน้ำเข้าสู่ดวงตาได้ น้ำสกปรกเข้าตาเมื่อเราต้องล้างด้วยน้ำยาล้างตาหรือน้ำสะอาด ๆ เช่น น้ำดื่มที่ปล่อยทิ้งไว้จนเย็น และหากบริเวณบ้านมีน้ำท่วมขัง หลังจากฝนแล้วต้องล้างเท้าฟอกสบู่ให้สะอาด เช็ดให้แห้ง ระวังด้วยแมลงที่พาหะตัว ถ้าเกิดอาการเท้าเปื่อยแล้ว ควรทาด้วยยาแดง หรือขี้ผึ้งที่รักษาโรคนี้กัดเท้าหรือพบแพทย์จะดีกว่า")

5. ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. โรคตาแดงเป็นโรคที่ติดต่อได้ง่ายและเร็วที่สุด
- ข. การไปเล่นน้ำจะทำให้เชื้อโรคซึ่งปะปนอยู่ในน้ำเข้าสู่ดวงตาได้
- ค. น้ำสกปรกเข้าตาเมื่อไร ต้องล้างด้วยน้ำยาล้างตาหรือน้ำสะอาด ๆ
- ง. ถ้าเกิดอาการเท้าเปื่อยควรทาด้วยยาแดงหรือขี้ผึ้งที่รักษาโรคนี้กัดเท้า หรือพบแพทย์จะดีกว่า
- จ. หากบริเวณบ้านมีน้ำท่วมขัง หลังจากฝนแล้ว ต้องล้างเท้าฟอกสบู่ให้สะอาด เช็ดให้แห้ง

6. "โรคตาแดงเป็นโรคที่ติดต่อได้ง่าย

และเร็วที่สุดการไปเล่นน้ำจะทำให้เชื้อโรคซึ่งปะปนอยู่ในน้ำเข้าสู่ดวงตาได้"

จากข้อความนี้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. เห็นด้วย เพราะโรคตาแดงเป็นโรคติดต่อร้ายแรง
- ข. เห็นด้วย เพราะโรคตาแดงอันตรายมากติดต่อได้ง่ายที่สุด
- ค. ไม่เห็นด้วย เพราะโรคตาแดงไม่ใช่โรคติดต่อป้องกันได้ง่าย
- ง. เห็นด้วย เพราะโรคตาแดงติดต่อได้ง่ายมีอยู่ทั่วไปทั้งในน้ำและในอากาศ
- จ. ไม่เห็นด้วย เพราะโรคตาแดงเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจมากกว่าจะเป็นโรคทางตา

7. " (1) การมีความรักเป็นความดีงาม (2) ใครสามารถขยายวงของความรักออกไปได้มาก
คนคนนั้นก็จะมีแต่ความเอื้อเฟื้อใจที่ได้รัก (3) คนที่ขอบเขตของความรักจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ
เช่น รักแต่ครอบครัวของตัวเอง หรือแคบจนกระทั่งรักแต่ตนเอง จึงเป็นคนน่าสงสารเพราะ
ไม่เคยมีประสบการณ์ของความสุขจากการได้รักผู้อื่น (4) นอกจากคนรักแต่ตัวเองหรือคนหลง
ตนเองซึ่งรักคนอื่นไม่เป็นแล้ว (5) ยังมีคนอื่นหลายประเภทที่รักคนอื่นยาก ได้แก่ คนช่างระแวง
คนกลัวความผิดหวัง คนต่อต้านสังคม คนอารมณ์แข็งกระด้าง เป็นต้น "

จากข้อความนี้ ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. (1)
- ข. (2)
- ค. (3)
- ง. (4)
- จ. (5)

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถาม 8-9

"กางเกงยีนส์ : ความเหมือนกันอันจะนำไปสู่ความแตกต่างกัน อีกนัยหนึ่งด้วยความคล้ายคลึงกันจะนำไปสู่เอกลักษณ์เฉพาะตัว

ยีนส์ได้กลายเป็นเครื่องแบบที่ไม่เป็นทางการของนักเรียน นักศึกษา ด้วยเหตุผลนานาประการ ได้แก่ ลักษณะอันเรียบง่ายและประหยัด ในแง่การลงทุนระยะยาวของเครื่องแต่งกายชนิดนี้ ยีนส์จึงเป็นแฟชั่นที่ขึ้นหน้าขึ้นตาตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ"

8. จากข้อความนี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก. แนะนำวิธีใช้กางเกงยีนส์
- ข. เสนอแฟชั่นที่เหมาะสมกับนักศึกษา
- ค. ชักชวนให้ซื้อกางเกงยีนส์สวมใส่
- ง. แสดงความคิดเห็นที่มีต่อกางเกงยีนส์
- จ. เชิญชวนให้วัยรุ่นสวมใส่กางเกงยีนส์เป็นเครื่องหมาย

9. จากข้อความนี้ กางเกงยีนส์เป็นที่

- นิยมของบุคคลประเภทใดมากที่สุด
- ก. นักร้อง
- ข. กรรมกร
- ค. นักกีฬา
- ง. นักท่องเที่ยว
- จ. ผู้อยู่ในวัยเรียน

10. ถ้าต้องการชักชวนให้คนใช้ขวดแก้ว แทนขวดพลาสติก ควรใช้คำพูดในข้อใด พูดต่อท้าย ข้อความว่า "จะเห็นได้ว่า ขวดพลาสติกเป็นวัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก เป็นอันตรายต่อโลกของเรา ดังนั้น..."
- ควรเลิกใช้ขวดพลาสติกได้แล้ว
 - ขอให้เลิกใช้ขวดพลาสติกได้แล้ว
 - อย่าได้ใช้ขวดพลาสติกอีกเลย
 - เรามาเลิกใช้ขวดพลาสติกกันเถอะ
 - ไม่ควรใช้ขวดพลาสติกกันอีกแล้ว
11. ข้อใดเป็นการพูดที่มีจุดมุ่งหมายจงใจ ให้ผู้ฟังกระทำตามความต้องการของผู้พูด
- พูดชี้แจงสั้น ๆ
 - พูดยกย่องชมเชย
 - พูดประชดประชัน
 - พูดขอร้องหรือวิงวอน
 - พูดระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา
12. ข้อใดใช้ระดับภาษาในการสื่อสารถูกต้องเหมาะสม
- กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
 - คุณแม่ออกลูกที่โรงพยาบาลราชวิถี
 - พระภิกษุอนุภพรักษาดูที่โรงพยาบาล
 - คุณแม่ให้อาหารสุนัขรับประทานทุกเช้าและเย็น
 - สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ถึงแก่อสัญกรรม
13. เขาเป็นคนเก่งจริง ๆ ที่ได้รับรางวัล คราวนี้ ก็...แล้ว
- ควรเติมคำใดลงในช่องว่างของ ข้อความนี้จึงจะต้องถูกต้องเหมาะสม
- สาสม
 - สมาใจ
 - พอควร
 - พอเหมาะ
 - เหมาะสม
14. ประโยคใดใช้คำไม่เหมาะสม
- ชาวนาพาควายไปไถนาในตอนเช้าตรู่
 - คณะท่องเที่ยวจะไปเมืองกาญจน์ สืบดาห์หน้า
 - ในการสนทนา ท่านไม่ควรพูดเสียงดังจนเกินไป
 - มีพระภิกษุอาพาธอยู่ในโรงพยาบาลสงฆ์ เป็นจำนวนมาก
 - เมื่อมาลิ้นเดินไปถึงป้ายรถประจำทาง ก็พบนิคากำลังยืนคอยรถประจำทางอยู่แล้ว

15. "คนในองค์กรพร้อมใจกัน...ความทุกข์
ให้กันและกัน มีการไล่ความกัน คนจึงมี
ความทุกข์เพิ่มขึ้น ควรเติมคำใดลงใน
ช่องว่างจึงจะถูกต้องเหมาะสม
- ก. เอา
ข. เท
ค. มอบ
ง. ยัดเยียด
จ. เพิ่มเติม

16. "ผมปรารถนาให้ผู้ศึกษานานา...
- ก. พัน
ข. พันธ
ค. พันธุ์
ง. พรรค
จ. พรรณ

17. คำพูดในข้อใดใช้ภาษาพูดเพื่อย

- ก. ขอบคุณมากที่มาส่งถึงบ้าน
ข. ขออวยพรให้นักกีฬาทุกคนมีพละมานัยที่สมบูรณ์
ค. เสียใจด้วยที่พลาดโอกาสชมการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญ
ค. ขอแสดงความยินดีด้วยอย่างยิ่งที่สุดที่คุณได้รับตำแหน่งใหม่
จ. ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยคุ้มครองครอบครัวของคุณให้มีความสุข

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18-19

"พระพุทธรูปที่เอาไปไว้บูชานั้นจะเกิดประโยชน์เป็นเครื่องเตือนใจเพียงใด ก็อยู่ที่บุคคล
ที่นั่งอยู่ในห้องนั้นจะคิดถึงพระพุทธรูปในแง่ใด ถ้าไปคิดแต่เพียงว่าพระพุทธรูปเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วย
ให้เราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ไม่มีค่าเท่าใด แต่ถ้าเรารู้พระพุทธรูปแล้วนึกถึงความกรุณาของ
พระพุทธเจ้า นึกถึงพระปัญญาของพระพุทธเจ้า นึกถึงความบริสุทธิ์ของพระพุทธเจ้าแล้วก็เอาสิ่ง
3 ประการนั้นมาสร้างไว้หน้าใจของเรา ให้ทำงานด้วยความกรุณา คือให้สงสารประเทศชาติ
บ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ชาติไทย เมืองไทย เป็นสิ่งที่น่าสงสาร เราทั้งหลาย
จงเอาความกรุณาคุณ และปัญญาคุณของพระพุทธเจ้ามาใส่ไว้ในใจให้มากเป็นพิเศษ"

18. ข้อความนี้เป็นข้อความประเภทใด

- ก. ปกติ
- ข. แนะนำ
- ค. ตักเตือน
- ง. สั่งสอน
- จ. เชิญชวน

19. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

- ก. การบูชาพระพุทธรูป
- ข. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- ค. ความเชื่อมั่นในการกระทำของตน
- ง. การเชื่อในคำสั่งสอนของพระพุทธรเจ้า
- จ. การเชื่อในความบริสุทธิ์ของพระพุทธรเจ้า

20. เมื่อลูกเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ลูกต้องสอบซ่อมเกือบทุกวิชา แต่พออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แม่เห็นผลการเรียนของลูกแล้ว ได้เกรตดีขึ้นทุกวิชา แสดงว่าลูก..." ควรใช้คำหรือกลุ่มคำใดต่อท้ายข้อความจึงจะถูกต้องเหมาะสม

- ก. ดี
- ข. ฉลาด
- ค. อดทน
- ง. ใต้อัจฉริยะ
- จ. ตั้งใจเรียน

21. "สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้สภาพของจิตใจเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สุขบ้าง ทุกข์บ้าง เป็นธรรมดา แต่จะสุขมากหรือทุกข์มากขึ้นอยู่กับ..." ควรใช้ข้อความใดต่อท้ายจึงจะถูกต้องเหมาะสมด้วยเหตุผล

- ก. ฐานะทางเศรษฐกิจ
- ข. ความดีใจและเสียใจ
- ค. ความเข้มแข็งของจิตใจ
- ง. ความเข้มแข็งของร่างกาย
- จ. ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน

22. "อยู่บ้านท่านอย่านั่งดูตาย ปั่นวัวควาย ให้ลูกท่านเล่น" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงอะไร

- ก. ความอดทน
- ข. ความพยายาม
- ค. ความเอื้ออาทร
- ง. ความรักความเอ็นดู
- จ. การเอาใจใส่ในหน้าที่การงาน

23. "คุณแม่ขา หนูไปดูหนังกับเพื่อนนะคะ" ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. สั่ง
- ข. ขอร้อง
- ค. ขี้แฉ่ง
- ง. ให้ข้อคิด
- จ. อ้อนวอน

24. คำใ้ส่อ่านออกเสียงพยางค์หน้าว่ากัน

- ก. กรรมมาชีพ
- ข. กรรมวิธีการ
- ค. กรรมพันธุ์
- ง. กรรมแสง
- จ. กรรมฆาต

25. คำใ้ดอ่านผิด

- ก. จักจั่น อ่านว่า จัก - จั่น
- ข. บำราศ " บำ - ราศ
- ค. ปรัชญา " ปรีด - ยา
- ง. บรรยาย " บั้น - ยาย
- จ. ปราชัย " ปะ - รา - ชัย

26. คำใ้ดอ่านออกเสียงสระเออทุกคำ

- ก. เดิน เขียว ฤกษ์
- ข. เทอม เน้น เกณฑ์
- ค. เป็น เมิน จิ้น
- ง. ฤทธิ์ ชล เงิน
- จ. ตฤณ กล้า เยอะ

27. การพูดหาเสียงเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร

ผู้หาเสียงควรกล่าวคำทักทายครั้งแรก

กับผู้ฟังอย่างไร จึงจะเหมาะสม

- ก. ท่านผู้ฟังทุกท่าน
- ข. ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน
- ค. ท่านพ่อแม่พี่น้องที่เคารพรัก
- ง. ท่านผู้ฟังที่เคารพและเพื่อน ๆ ที่รัก
ทุกท่าน
- จ. ท่านผู้ฟังที่เคารพและเพื่อนพี่น้อง
ที่รักทุกท่าน

28. ในการพูดรายงานหน้าชั้นเรียน ควร

กล่าวทักทายผู้ฟังว่าอย่างไร จึงจะ
เหมาะสม

- ก. ท่านผู้ฟังทุกท่าน
- ข. ท่านผู้ฟังที่เคารพ
- ค. ท่านอาจารย์และเพื่อน ๆ ที่รัก
- ง. ท่านอาจารย์ที่มีเคารพ และ
เพื่อน ๆ ที่รักทุกคน
- จ. เพื่อนนักเรียนที่รักและ
ท่านอาจารย์ที่เคารพ

29. เมื่อท่านพบเพื่อนของพี่สาวครั้งแรก
ควรกล่าวคำทักทายอย่างไร จึงจะ
เหมาะสม

- ก. สวัสดีค่ะ คุณพี่สมศรี
- ข. คุณพี่สมศรี จะไปไหนคะ
- ค. พี่สมศรี มีครอบครัวหรือยัง
- ง. พี่สมศรี เป็นไงบ้างคะ
- จ. สวัสดีค่ะ ยารู้จักคุณพี่สมศรี
มานานแล้วค่ะ

30. ถ้าจะกล่าวคำอวยพรในวันเกิดครบรอบ
60 ปี ของคุณพ่อ นักเรียนควรกล่าว
อวยพรอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม

- ก. ลูกขอให้คุณพ่อมีความสุข อายุ
ยืนนานต่อไป
- ข. ลูกขออวยพรให้คุณพ่อมีหลานมัย
ที่สมบูรณ์ตลอดไปเทอญ
- ค. ลูกขออวยพรให้คุณพ่อเป็นร่มโพธิ์
ร่มไทรของลูก ๆ ต่อไปนาน ๆ
- ง. ลูกขอให้คุณพ่อมีความสุขตลอดไป
จากอนิจสงส์ที่คุณพ่อได้กระทำไว้
- จ. ลูกขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย
บันดาลให้คุณพ่อมีความสุขตลอดไป

31. ในการสนทนากับพระภิกษุชั้นผู้ใหญ่
นักเรียนควรใช้สรรพนามแทนตัวเอง
ว่าอย่างไร

- ก. ข้าพเจ้า
- ข. หนู - กระผม
- ค. ดิฉัน - กระผม
- ง. ข้าพระพุทธเจ้า
- จ. สีกา - กระผม

32. การจดข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ
เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน นักเรียนควร
ใช้รูปแบบงานเขียนประเภทใด

- ก. ย่อความ
- ข. รายงาน
- ค. บทความ
- ง. เรียงความ
- จ. บันทึกส่วนตัว

33. ข้อใดเรียงลำดับส่วนประกอบของ
การเขียนรายงานได้ถูกต้อง

- ก. หน้าปก คำนำ เนื้อเรื่อง บรรณานุกรม
- ข. หน้าปก คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง
บรรณานุกรม
- ค. หน้าปก คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง
บทสรุป
- ง. หน้าปก สารบัญ คำนำ เนื้อเรื่อง
บรรณานุกรม
- จ. หน้าปก คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม
บทสรุป

34. การส่งเงินทางไปรษณีย์ที่สะดวกปลอดภัยที่สุด ควรทำอย่างไร ก. ส่งทางธนาณัติ ข. ส่งทางจดหมายลงทะเบียน ค. ส่งทางพัสดุไปรษณีย์ ง. ผากบุรุษไปรษณีย์ส่งให้ จ. นำเงินใส่ซองจดหมาย แล้วติด ดวงตราไปรษณียากร	35. การส่งข่าวทางไปรษณีย์ชนิดใดที่ถึงผู้รับเร็วที่สุด ก. ธนาณัติ ข. พัสดุภัณฑ์ ค. จดหมายลงทะเบียน ง. จดหมายลงทะเบียนด่วนพิเศษ จ. ปิดดวงตราไปรษณียากรเพิ่มขึ้นกว่าเดิม 2 เท่า

36. ถ้าจะให้แน่ใจว่าจดหมายที่เราส่งไป

ไม่หาย ควรทำอย่างไร

- ก. ใส่รหัสไปรษณีย์
- ข. ลงทะเบียนจดหมาย
- ค. บอกชื่อที่อยู่ของผู้ส่งให้ชัดเจน
- ง. ปิดดวงตราไปรษณียากรให้มาก
- จ. เพิ่มเงินประกันจดหมายไม่ให้หาย

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 37-38

"คุณค่าทางอาหารจากแมลง โดยเฉพาะคุณค่าในการที่จะนำมาใช้เป็นอาหารแทนเนื้อสัตว์ประเภทอื่น โดยดูจากสารอาหารที่เรียกว่า "โปรตีน" จากการวิเคราะห์หาสารอาหารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแมลงเม่าของประเทศคองโก ที่ฮอน ในปี 1946 พบว่าในแมลงเม่ามีสารอาหารประเภทโปรตีนถึงร้อยละ 36 และจากการวิเคราะห์หาสารอาหารประเภทต่าง ๆ ในมดแดง รวมทั้งไข่มดแดง พบว่ามีโปรตีนอยู่ถึงร้อยละ 11 ซึ่งปริมาณนี้มากกว่าโปรตีนจากพืช นอกจากสารอาหารประเภทโปรตีนซึ่งจะช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกายแล้ว ยังพบว่าแมลงประกอบด้วยแร่ธาตุที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของร่างกายโดยเฉพาะเด็ก แร่ธาตุดังกล่าวเรียกว่าแคลเซียมและฟอสฟอรัส ซึ่งพบมากในมดแดงและไข่มดแดง

37. ควรตั้งชื่อข้อความนี้อย่างไรจึงจะครอบคลุมเนื้อหา

- ก. คุณค่าจากแมลง
- ข. ปรปตึนจากแมลง
- ค. คุณภาพของแมลง
- ง. สารอาหารจากแมลง
- จ. แร่ธาตุที่พบในแมลง

39. ข้อใดใช้คำอุปมาอุปไมยผิด

- ก. ชายผู้น้ำใจดำเหมือนกา
- ข. นักกีฬาคนนี้วิ่งเร็วราวกับลมพัด
- ค. เขาอายุจนหน้าดำคร่ำเครือ
- ง. พ่อแม่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูก ๆ
- จ. หญิงสาวผู้นี้ใบหน้าขาวราวกับไขบอก

38. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใดมากที่สุด

- ก. ชี้แจงปัญหา
- ข. แฉลงเหตุการณ์
- ค. ให้ความสนใจ
- ง. เสนอข้อเท็จจริง
- จ. เร่งให้กระทำตาม

40. "บ้านหลังนี้ใหญ่โต....."

ควรใช้คำขยายใดเติมลงในช่องว่าง
จึงจะถูกต้องเหมาะสม

- ก. รโหฐาน
- ข. มโหฬาร
- ค. สง่างาม
- ง. กว้างขวาง
- จ. สูงตระหง่าน

แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก หรือการกระทำของนักเรียนในเรื่องทั่ว ๆ ไป ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน จะนำไปศึกษาค้นคว้า เพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียน บิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียน ต่อนักเรียนเอง ตลอดจนนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไป อีกด้วย

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน ๑.ให้เวลาในการทำทั้งหมด 40 นาที

ตอนที่ 1 เป็นข้อความ จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องราว จำนวน 14 ข้อ

3. ให้นักเรียนอ่านข้อความ หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ แล้วให้นักเรียนพิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือเคยปฏิบัติเช่นนั้นหรือไม่เพียงใด คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำแตกต่างกัน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

4. วิธีตอบ ให้นักเรียนเลือกตัวเลือก ก ข หรือ ค ที่กำหนดให้เพียงตัวเลือกเดียวที่เป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด เมื่อเลือกได้ตัวเลือกใดแล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบในช่องของคำตอบที่ตรงกับตัวเลือกนั้น

ตัวอย่าง

(0) ข้าพเจ้าเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ

ก. จริง

ข. ไม่แน่ใจ

ค. ไม่จริง

(00) บขมไม่ชอบออกกำลังกาย และไม่เคยเล่นกีฬาเลย เขาเป็นหัวขบถอย ๆ เมื่อมีเพื่อนคนหนึ่งแนะนำว่าการออกกำลังกายจะช่วยให้ดีขึ้น เขาจึงออกกำลังกายทุก ๆ เช้า ถ้านักเรียนเป็นบขมจะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่แน่ใจ

ค. ไม่ทำ

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค
0			X
00	X		

ข้อ (0) หมายความว่า นักเรียนเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นบางครั้ง
บางครั้ง

ข้อ (00) หมายความว่า ถ้านักเรียนเป็นปรมา นักเรียนจะทำเช่นเดียวกับปรมา

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนอ่านอย่างระมัดระวังแล้วตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คำว่า "ข้าพเจ้า" หมายถึง ตัวของนักเรียนเอง

1. ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
2. ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องใช้ความมานะอดทนอย่างสูง

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
3. ข้าพเจ้ามักทำงานไม่สำเร็จตามกำหนดนัดหมาย

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
4. งานที่ข้าพเจ้าทำมักมีปัญหาเรื่องบกพร่อง

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
5. ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าไม่มีใครทราบแล้วการทำงานแบบตบตาจะสะดวกดี

ก. ใช่	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่ใช่
--------	-------------	-----------
6. ข้าพเจ้าทิ้งแบบฝึกหัดไว้และทำเมื่อใกล้กำหนดส่ง แต่มักจะทำไม่สำเร็จต้องส่งหลังกำหนด

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
7. ข้าพเจ้าชอบทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็วโดยไม่พิถีพิถัน

ก. ใช่	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่ใช่
--------	-------------	-----------
8. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่จะต้องติดตามควบคุมงานบรรณูป้าหมาย

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------
9. ข้าพเจ้ายอมลำบากเพื่อให้งานสำเร็จลงอย่างดีที่สุด

ก. จริง	ข. ไม่แน่ใจ	ค. ไม่จริง
---------	-------------	------------

10. ข้าพเจ้ามักจะปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
11. ข้าพเจ้าต้องการวางแผนงานก่อนปฏิบัติ
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
12. ข้าพเจ้าทำงานแบบขอไปทีเมื่อคิดว่าไม่มีใครทราบ
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
13. ข้าพเจ้าทำงานบกพร่องบ่อย ๆ
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
14. ข้าพเจ้าอยากถอนตัวจากงานที่เกิดปัญหาย่างยากขึ้น
 - ก. ใช่
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่ใช่
15. ข้าพเจ้าจะคิดใคร่ครวญว่าจะเกิดผลเสียขึ้นในสิ่งที่กระทำลงไปหรือไม่
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
16. ข้าพเจ้าจะไม่ทำงานที่รู้สึกว่ายาก นอกจากว่าจะหลีกเลี่ยงไม่ได้
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
17. ข้าพเจ้าจะปรับปรุงการกระทำของตนเองไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีก
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
18. ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับผลการกระทำที่เกิดผิดพลาดขึ้น
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
19. ถ้าทำได้ข้าพเจ้าจะให้ผู้อื่นแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากข้าพเจ้า
 - ก. ใช่
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่ใช่
20. ข้าพเจ้าถือว่าความผิดพลาดเป็นบทเรียนที่จะต้องนำไปแก้ไข
 - ก. ใช่
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่ใช่
21. ข้าพเจ้ามักคิดอย่างรอบคอบก่อนกระทำสิ่งใด ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง
22. ข้าพเจ้าพยายามเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี เพราะไม่อยากเป็นภาระที่ต้องแก้ไข
 - ก. จริง
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่จริง

23. ข้าพเจ้าคิดว่าการกระทำของข้าพเจ้าถูก แม้ผู้อื่นจะลงความเห็นว่าเป็นผิดก็ตาม
- ก. ใช่ ข. ไม่แน่นอน ค. ไม่ใช่
24. ข้าพเจ้าคิดว่าควรยอมรับความจริง ซึ่งเป็นผลการกระทำของตน แม้จะต้องอับอายและยุ่งยากก็ตาม
- ก. ใช่ ข. ไม่แน่นอน ค. ไม่ใช่
25. ข้าพเจ้ามักจะติดตามแก้ไขผลงานที่ได้ทำบกพร่องไว้
- ก. ใช่ ข. ไม่แน่นอน ค. ไม่ใช่
26. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณที่สามารถบังคับความคิดไปตกกับผู้อื่นได้เป็นคนเก่ง
- ก. ใช่ ข. ไม่แน่นอน ค. ไม่ใช่

13. สุจริตระมัดระวังการพูดถึงผู้อื่นมาก เธอจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้ใด ยกเว้นจะแน่ใจในสิ่งที่พูดจริง ๆ ถ้าพูดไปแล้วทราบว่าไม่เป็นความจริง หรือภายหลังเกิดความไม่แน่ใจขึ้น สุจริตก็จะแก้ไขคำพูดของตนโดยเร็ว เพราะเกรงว่าจะทำให้เกิดความเข้าใจผิด ทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเสียหายได้ ถ้านักเรียนเป็นสุจริตจะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่แน่ใจ

ค. ไม่ทำ

14. มงคลเป็นหัวหน้าทำงานกลุ่ม เขาได้แบ่งงานออกเป็นส่วน ๆ เมื่องานเสร็จสิ้นแล้วปรากฏว่าผลงานในส่วนของผู้ร่วมงานคนหนึ่งมีข้อบกพร่องถูกตำหนิ มงคลยอมรับความคิดเห็นนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเอง เพราะถือเป็นหน้าที่ที่ตนควบคุมไม่ดี ถ้านักเรียนเป็นมงคลจะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่แน่ใจ

ค. ไม่ทำ

ภาคผนวก ค

- คำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้
- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- ชุดการเรียนรู้
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม

คำแนะนำชุดการเรียนและการใช้

การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถ และความสนใจของตน ครูเป็นเพียงผู้จัดสถานการณ์และอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเรียน ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยความเรียบร้อย ทั้งครูและนักเรียนควรศึกษาคำแนะนำชุดการเรียนและการใช้อย่างละเอียด

ชุดการเรียนมีโครงสร้าง 7 ประการ คือ

1. คำแนะนำชุดการเรียนและการใช้
2. ความคิดรวบยอด
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. แบบทดสอบก่อนเรียน
5. กิจกรรมการเรียน
6. แบบทดสอบตนเอง
7. แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการเรียน เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 การสื่อสารของมนุษย์
- ตอนที่ 2 รับสารด้วยการฟัง
- ตอนที่ 3 รับสารด้วยการอ่าน
- ตอนที่ 4 ส่งสารด้วยการพูด
- ตอนที่ 5 ส่งสารด้วยการอ่าน
- ตอนที่ 6 ส่งสารด้วยการเขียน

ในแต่ละตอน ระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสื่อการเรียนได้ และประเมินผลหลังเรียนพร้อมเฉลย

การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนนี้ ต้องเริ่มจากตอนที่ 1 ตอนที่ 2 ไปตามลำดับ นักเรียนจะต้องศึกษาและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชั้นแรกนักเรียนต้องทำความเข้าใจ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วจึงทำกิจกรรมการเรียนในแต่ละตอน ทุกตอนนักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบตนเองด้วย เมื่อศึกษาครบทั้ง 6 ตอน ต้องมีการประเมินผล หลังเรียน เพื่อทดสอบดูว่า นักเรียนมีความรู้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 90 หรือไม่ ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ ต้องพิจารณาข้อบกพร่องและกลับไปทบทวนชุดการเรียนในตอนนั้น ๆ อีกครั้ง ในการเรียนนักเรียนต้องเตรียมสมุดแบบฝึกหัดและเครื่องเขียนให้พร้อม ต้องทำกิจกรรมทุกอย่างที่กำหนดไว้ด้วยความตั้งใจ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ วิชา ภาษาไทย (ท 401) เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การสื่อสารเป็นวิธีการติดต่อระหว่างมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายร่วมกัน ใช้ภาษาและจับใจความสำคัญในการสื่อสารได้ เกิดการตอบสนองต่อกัน
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกความหมายของการสื่อสารได้ 2. ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ 3. จับใจความสำคัญในการสื่อสารได้
เนื้อหา	เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์
สื่อ	บทเรียนสำเร็จรูป
กิจกรรมการเรียนการสอน	ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 นักเรียนทบทวนแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาว่า ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 90 นักเรียนมีสิทธิ์ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ โดยไม่ต้องเรียนชุดการเรียนชุดนี้

ขั้นที่ 2

- 2.1 นักเรียนทุกคนอ่านคำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้ จากคู่มือนักเรียน
- 2.2 นักเรียนทำกิจกรรมจากบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ และตรวจจากเฉลย ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องหมด แสดงว่านักเรียนรู้เนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้ว พร้อมทั้งจะทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ แต่ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องไม่หมด นักเรียนต้องทบทวนกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน ถ้าได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้ ครูบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้ ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 นักเรียนต้องกลับไปศึกษาชุดการเรียนรู้ใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาทำแบบทดสอบใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด นักเรียนสามารถเรียนชุดการเรียนรู้ชุดต่อไปได้

ขั้นที่ 6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสาระที่ได้รับจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ และให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด ส่งครูต่อไป

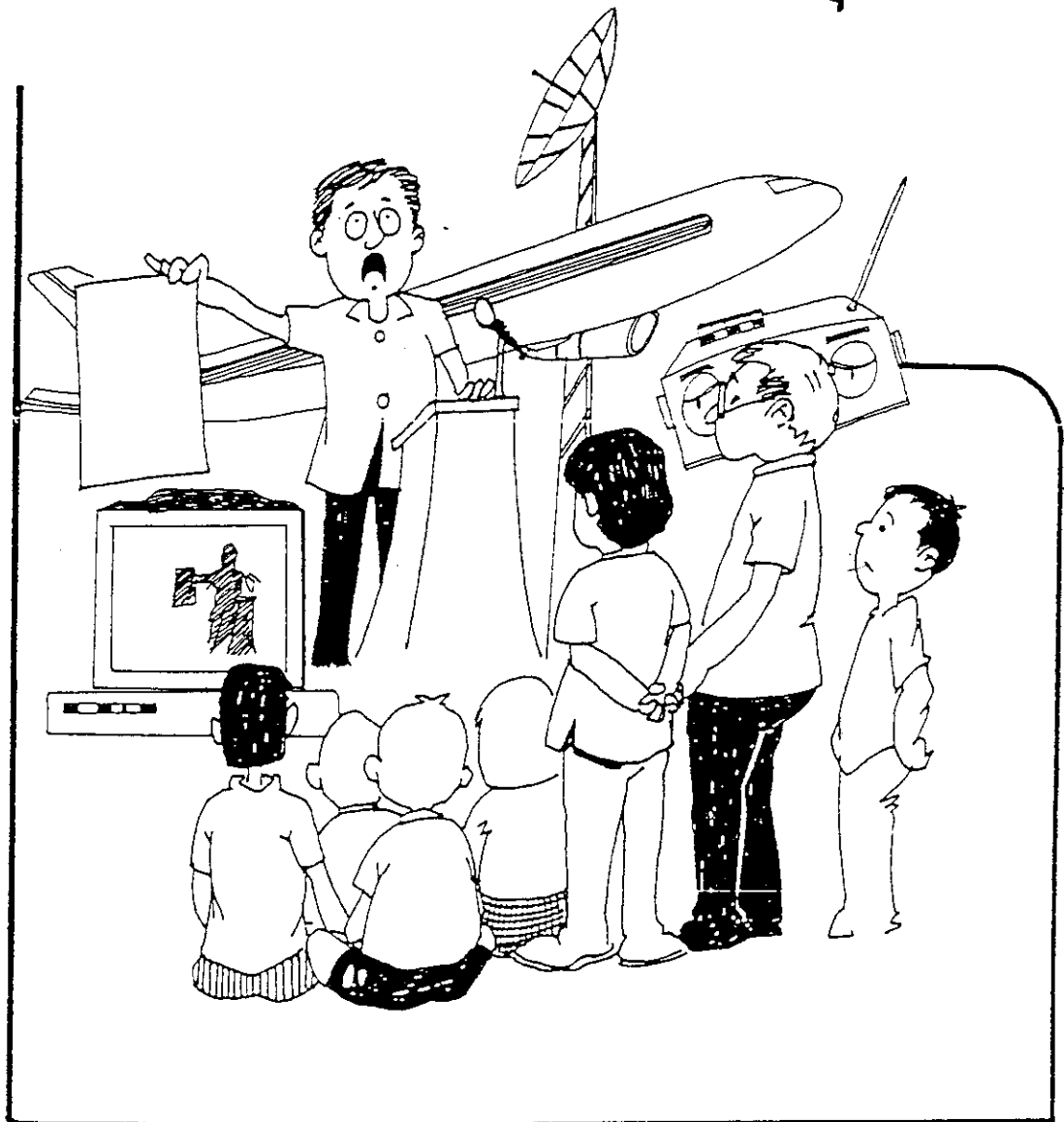
ประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละคน และจดบันทึกไว้

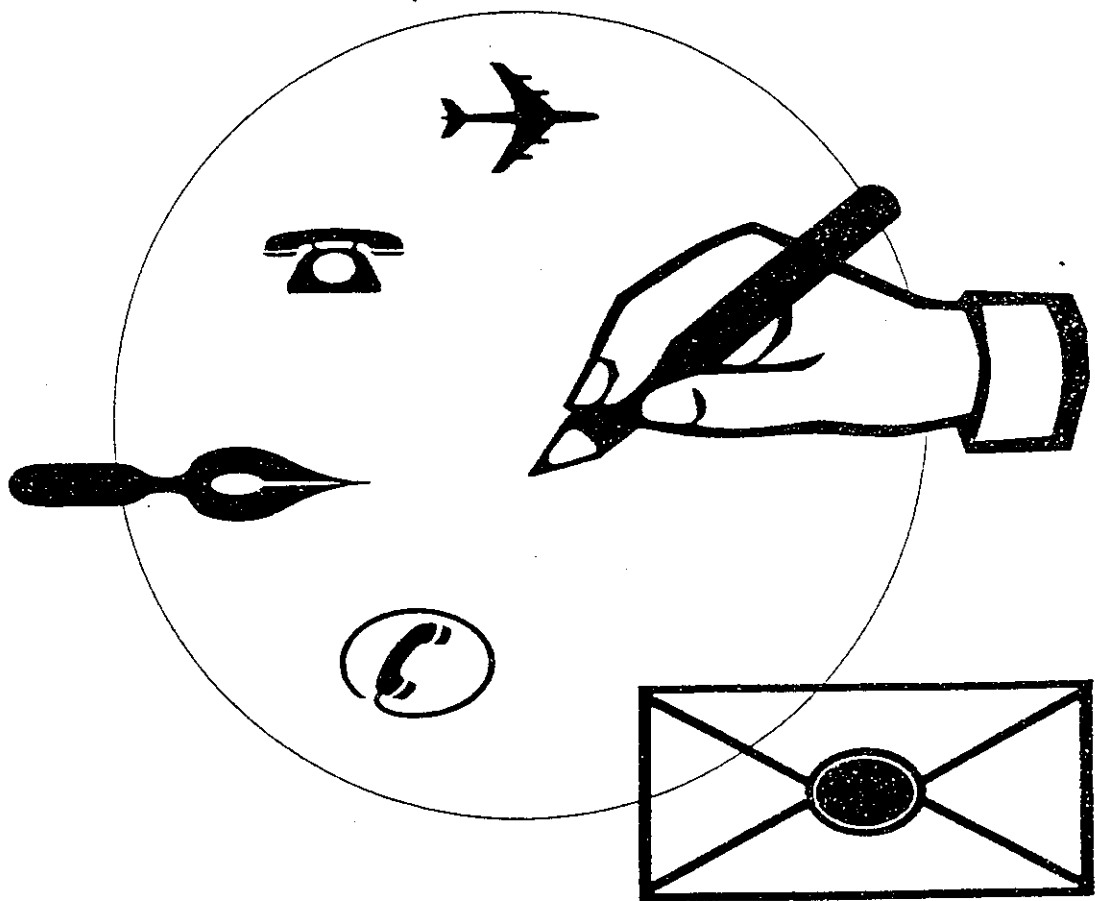
ชุดการเรียนรู้ ตอนที่ ๑

เรื่อง

การสื่อสารของมนุษย์

บทเรียนสำเร็จรูป
เรื่อง
การสื่อสารของมนุษย์

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทเรียนเล่มนี้เรียกว่า บทเรียนสำเร็จรูป เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย บทเรียนสำเร็จรูปจะ ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้สอนประจำตัวนักเรียน ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของ บทเรียนอย่างเคร่งครัด จึงจะได้ผลดี

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียนมีดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปนี้ เป็นสื่อการเรียนในชุดการเรียนตอนที่ 1
2. เนื้อหาในบทเรียนนี้แบ่งออกเป็นตอนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ.

เรียงจากง่ายไปหายากตามลำดับ

3. ในแต่ละกรอบมีข้อความรู้ให้นักเรียนอ่าน มีคำถามนำให้คิด นักเรียน จะเรียนรู้ไปทีละกรอบ และสามารถทดสอบความเข้าใจไปพร้อม ๆ กับ การเรียน ด้วยการตอบถามเป็นตอน ๆ ไป

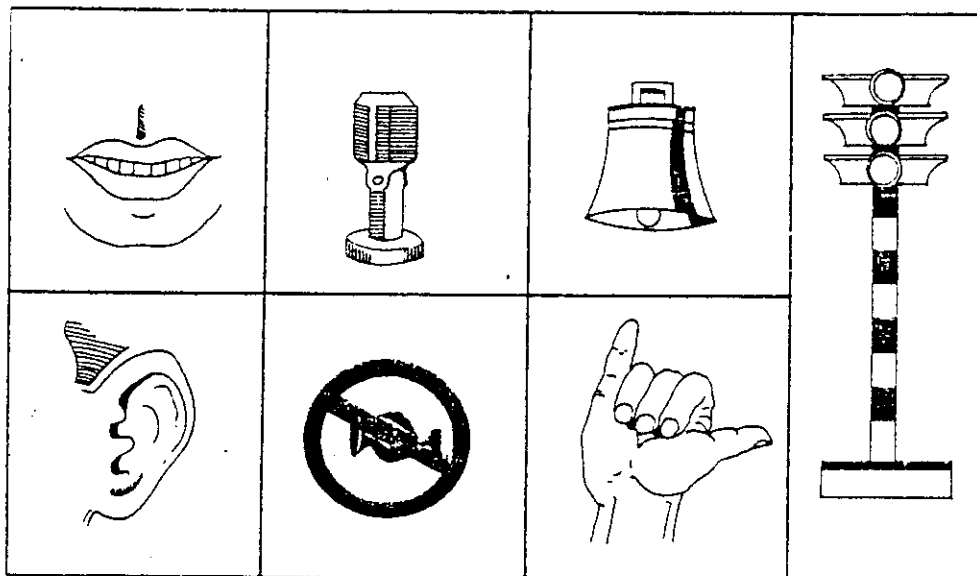
4. นักเรียนจะทราบทันที คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร เพราะมี เฉลยคำตอบ และคำอธิบายไว้ด้วยในกรอบถัดไป

5. ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูคำตอบก่อน เป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

คนที่มีความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนสูง ถือว่ามีความ
สำเร็จในการสื่อสาร โดยแท้จริง

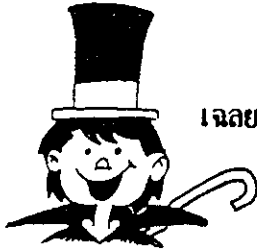
กรอบที่ 1

การสื่อสารของมนุษย์นั้น นอกจาก การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน
แล้วยังครอบคลุมไปถึงการจัดนิทรรศการ การให้อาณัติสัญญาณ ไฟจราจร การใช้ลิฟท์
เครื่องหมายลูกศรต่าง ๆ การแต่งกายให้ถูกกาลเทศะ การตีระฆังบอกเวลา
การจับร้องประโคนดนตรี เหล่านี้ล้วนเป็นการสื่อสารทั้งสิ้น แต่ที่สำคัญที่สุดในการสื่อสาร
คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จึงจะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจตรงกับ
อย่างชัดเจน

ข้อใดให้ความหมายของการสื่อสารได้ถูกต้องที่สุด

- ก. การติดต่อระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
- ข. วิธีการที่ทำให้มนุษย์เข้าใจความหมายตรงกัน
- ค. สิ่งที่ทำให้มนุษย์และสัตว์เข้าใจความหมายตรงกัน

เฉลย ข้อ ข. ถูกต้อง เก่งมาก คือ วิธีการที่ทาห้ามนุษย์เข้าใจ รับรู้

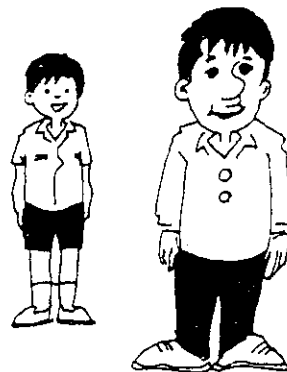
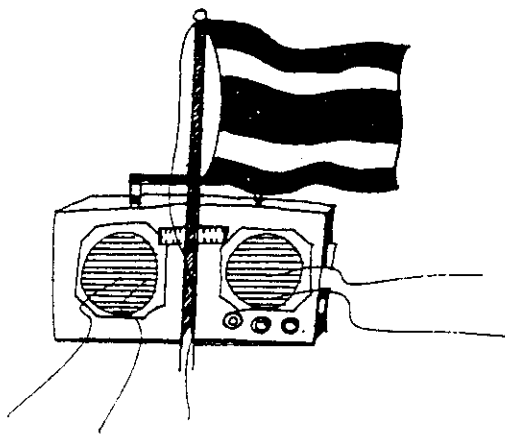
ความหมายตรงกัน

ไม่เห็นหน้าก็สื่อสารกันได้จะ

ถ้านักเรียนยังสับสน ำให้กลับไปอ่านบทพทวนในกรอบที่ 1 ใหม่ จะพบว่าการสื่อสารนั้น
ทำได้หลายวิธี ที่ทาห้ามนุษย์เข้าใจ รับรู้ความหมายของอีกฝ่ายหนึ่งได้ แต่อย่าตอบว่า การสื่อสาร
คือ สิ่งใดก็ตามที่ทาห้ามนุษย์รู้เรื่องกัน คำตอบเช่นนี้ใช้ไม่ได้ เพราะการสื่อสารมาซึ่งสิ่ง แต่เป็น
พฤติกรรมของมนุษย์

กรอบที่ 2

การสื่อสารนอกจากจะเป็นการรับรู้ของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วก็ตาม ยังไม่ถือว่าเป็น
การสื่อสารที่สมบูรณ์ จำเป็นต้องมีการตอบสนองด้วย เช่น ครูให้การบ้านนักเรียน แล้ว
นักเรียนทาส่งครูในวันรุ่งขึ้น แสดงว่าเป็นการสื่อสารที่สมบูรณ์ที่สุด การจับรถถูกกฏจราจร
โดยปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจรทุกประการ ถือว่าเป็นการสื่อสารที่ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อใดเป็นการสื่อสารที่ดีที่สุด

- ก. น้อยยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ
- ข. ตั้งอ่านหนังสือเรียนแล้ววางนอน
- ค. กู้กกำลังจะ เดินทางไปชมนิทรรศการที่ศูนย์สิริกิติ์แห่งชาติ

เฉลย ข้อ ก. ถูกต้องที่สุดจะ เก่งไปอีกแล้ว

เพราะการสื่อสารที่ดีต้องมีการรับรู้และตอบสนองเสมอจะ

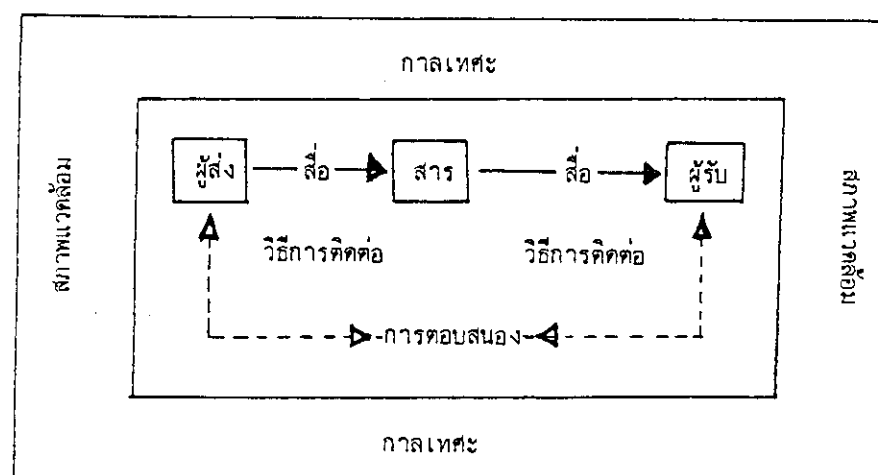
เก่งมากที่ตอบถูก

ถ้าตอบไม่ถูก ก็ให้กลับไปทบทวนในกรอบที่ 2 ใหม่ จะได้เข้าใจยิ่งขึ้น

กรอบที่ 3

เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า การสื่อสารแล้ว ก็พอจะมองออกแล้ว
ใช่ไหมว่า องค์ประกอบของการสื่อสารต้องมี

1. บุคคล 2 ฝ่าย
2. วิธีการติดต่อ
3. เรื่องราวให้รับรู้ความหมายร่วมกัน

3 ส่วนนี้ จะขาดส่วนใดไม่ได้ ถ้าขาดส่วนใดแม้เพียงส่วนเดียว การสื่อสารจะ
ไม่เกิดขึ้นแน่นอน ดังนั้นเราจึงเรียก 3 ส่วนนี้ว่าองค์ประกอบ

การฟังข่าวประจำวันจากวิทยุ อะไรเป็นสื่อ

ก. วิทยุ

ข. ข่าวประจำวัน

ค. สถานที่ในการฟังข่าว

เฉลย ข้อ ก. ถูกต้องที่สุดจะ เก่งจริง ๆ

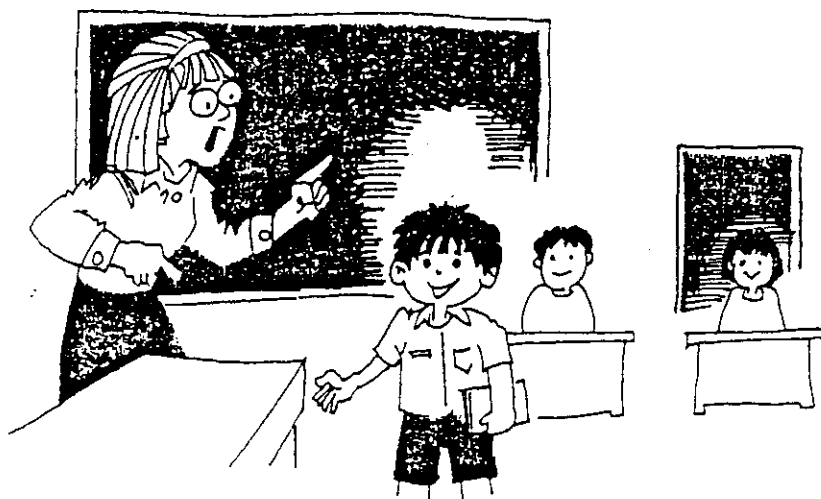
ถ้านักเรียนคนใดตอบไม่ถูก ก็อ่านบททวนในกรอบที่ 3 ใหม่อีกครั้งหนึ่ง
นะจ๊ะ จะได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กรอบที่ 4

บทบาทของผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารที่มีประสิทธิภาพต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีเจตนาที่จะส่งสารอย่างแน่วแน่
2. มีความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสาร
3. พยายามที่จะเข้าใจในการรับสารของผู้ที่ตนสื่อสารด้วย
4. มีกลวิธีการนำเสนอต่อผู้รับสาร
5. มีมารยาทที่ดีต่อผู้รับสาร

อาชีพใดที่น่าจะมีคุณสมบัติในการสื่อสารได้ดีที่สุด

- ก. ครู
- ข. ตำรวจ
- ค. ทหาร

เฉลย ข้อ ก. จะ เพราะครูสามารถสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจได้มากกว่า
อาชีพอื่น มีเทคนิคการถ่ายทอดที่ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างชัดเจน
เก่งมาก ทำต่อไปจนรอบที่ 5 ได้เลยจ๊ะ

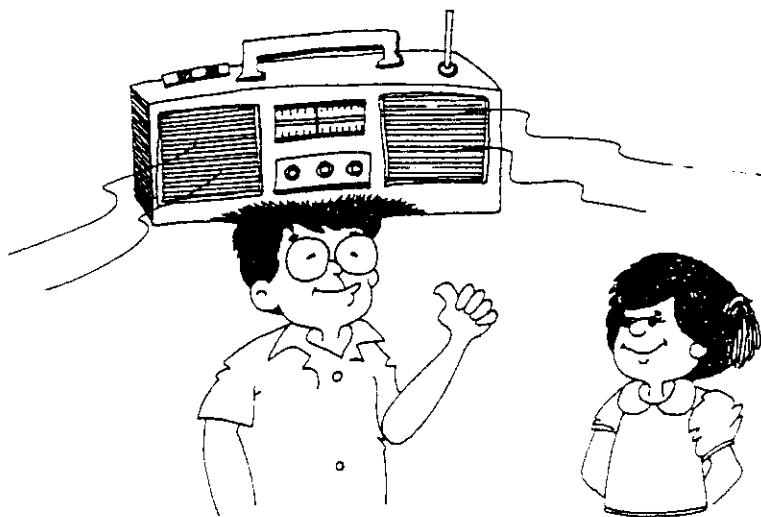
กรอบที่ 5

บทบาทของผู้รับสาร

บทบาทของผู้รับสารจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ต้องพยายามเข้าใจเรื่องที่ส่งมายังตนให้ได้
2. ต้องตอบสนองต่อผู้ส่งสาร
3. ต้องสนใจเรื่องที่ผู้ส่งสารกำลังนำเสนออยู่อย่างมีสมาธิ

ทั้งนี้จึงจะเรียกว่า เป็นผู้รับสารที่ดีจะ ทำหน้าที่คล้ายเครื่องรับ - ส่งวิทยุ
วงละ ถ้าเครื่องเปิดเครื่องรับไม่ตรงกับเครื่องส่ง (สถานี) ก็ฟังไม่รู้เรื่องเช่นกัน

คุณสมบัติของผู้รับสารข้อใดที่ไม่ควรปฏิบัติ

- ก. รู้เรื่องที่ส่งสารจริง
- ข. มีสมาธิในการรับสาร
- ค. รู้เรื่องของผู้อื่นเป็นนิจ

เฉลย ข้อ ค. ถูกต้องที่สุด เก่งอีกแล้ว เยี่ยมจริง ๆ

เพราะถ้ารู้เรื่องของผู้อื่นเป็นนิจแล้วจะไม่เรียกว่าเป็นผู้รับสารที่ดีเลย
แต่อาจจะทำให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้สอดรู้สอดเห็นเรื่องของผู้อื่น ไม่ใช่วคุณสมบัติ
ของผู้รับสารที่ดีนะจ๊ะ

กรอบที่ 6

สื่อ หรือทางติดต่อและผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร

เวลาใช้คำว่าสื่อ เราจะพิจารณาถึงสิ่งที่เป็นตัวนำสารให้เคลื่อนจากผู้ส่ง
ไปถึงผู้รับได้ แต่ถ้าหากเราฟังเสียงสิ่งเดียวกันนี้ว่าเป็นทางที่ทำให้ผู้ส่งสารกับผู้รับสาร
ติดต่อกันได้ ไม่ว่าจะเป็นทางตา หู จมูก ลิ้น กาย เราเรียกว่าเป็นทางติดต่อ
ดังนั้นสื่อกับทางติดต่อ จึงหมายถึงสิ่งเดียวกัน

สิ่งต่อไปนี้ข้อใดไม่ใช่สื่อในการติดต่อ

- ก. คลื่นน้ำ
- ข. คลื่นวิทยุ
- ค. คลื่นใยแก้วนำแสง

เฉลย ข้อ ก. ถูกต้อง เยี่ยมมาก เพราะคลื่อนาได้น้ำ ไม่สามารถเป็นตัวกลาง
ติดต่อสื่อสารกันได้ ไม่ดีเลย

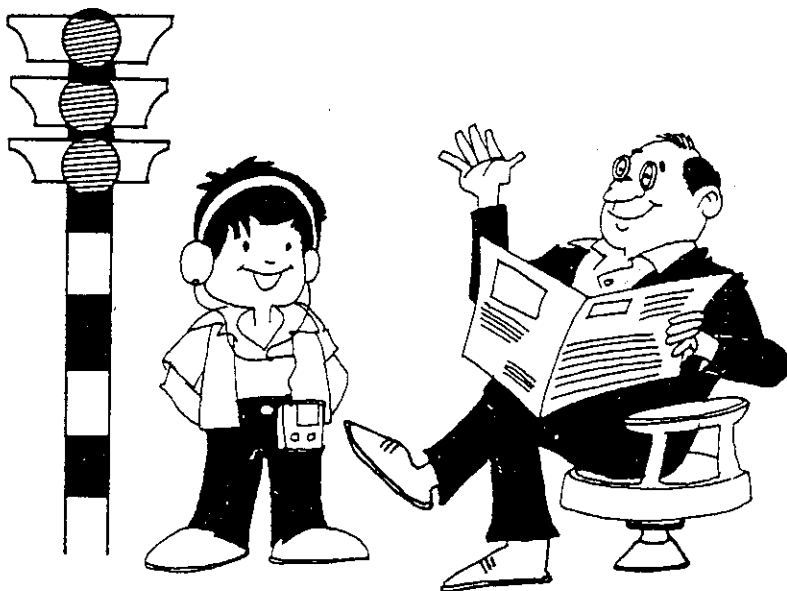
ถ้านักเรียนไม่แน่ใจ ลองอ่านบททวนดูอีกครั้งนะ จะในรอบที่ 6 จะได้เป็น
ผู้ทำข้อสอบได้ถูกต้องและเก่งอีกต่างหาก

กรอบที่ 7

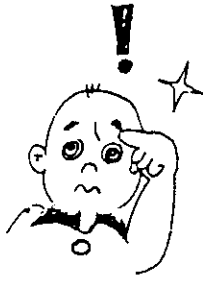
สื่อที่ทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันโดยอาศัยภาษาหรือสิ่งอื่น ๆ เรียกว่า สาร ซึ่งมีทั้ง
ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นปะปนกันไป

"แม่น้ำหลายสายไหลลงสู่มหาสมุทร" เป็นสารประเภทข้อเท็จจริง

"ครอบครัวไทยควรมีลูกได้ไม่เกิน 2 คน" เป็นสารประเภทข้อคิดเห็น

เครื่องหมายจราจรที่เห็นทั่ว ๆ ไปบนท้องถนน เป็นสารประเภท

เฉลย ข้อที่จริง

เก่งจริง ๆ ที่ตอบถูกต้อง

เพราะเป็นสารที่ทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และต้องปฏิบัติตาม

ถ้านักเรียนคิดไม่ออก ยังงงอยู่ ลองทบทวนในกรอบที่ 7 อีกครั้งหนึ่ง

คิดอีกนิดหนึ่งนะจ๊ะ จะได้เข้าใจยิ่งขึ้น

กรอบที่ 8

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

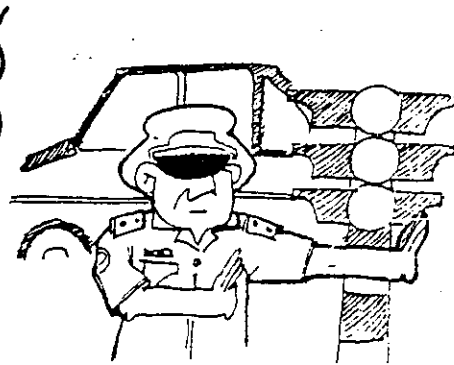
ภาษาที่มนุษย์ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ภาษาที่ใช้ด้วยคำหรือเรียกว่า วจนภาษา และภาษาที่ไม่ใช้ด้วยคำหรือเรียกว่า อวจนภาษา ภาษาทั้ง 2 ชนิดนี้มีความสำคัญในการสื่อสารเท่า ๆ กัน แต่มีบทบาทที่แตกต่างต่างกัน เช่น

การเรียนหนังสือของนักเรียนครูต้องใช้ภาษาในการถ่ายทอดกันมากกว่าเหตุการณ์อย่างอื่น จึงจะเข้าใจยิ่งขึ้น มีบทบาทมากกว่าการไม่ใช้ด้วยคำ แต่บางครั้งก็ต้องอาศัยภาษาท่าทางมากกว่าด้วยคำ จึงจะเข้าใจความหมายตรงกัน เช่น ตำรวจจราจร ทำสัญญาณต่าง ๆ ให้คนใช้รถใช้ถนนกระทำตาม

วจนภาษา

อวจนภาษา

ข้อใดใช้วจนภาษาน้อยที่สุด

- ก. กล่าวรายงานเปิดงาน
- ข. กล่าวปราศรัยหาเสียง
- ค. ออกกำลังกายในตอนเช้าทุกวัน

เจเลย ซ้อ ค. ถูกต้องจะ เยี่ยมจริง

เพราะการออกกําลังกายใช้ภาษาท่าทางมากกว่าภาษาด้วยคำ ถ้านักเรียน
ยังไม่ค่อยเข้าใจก็อ่านบททวนในกรองที่ 8 อีกครั้งหนึ่งนะจ๊ะ

กรอบที่ 9

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล

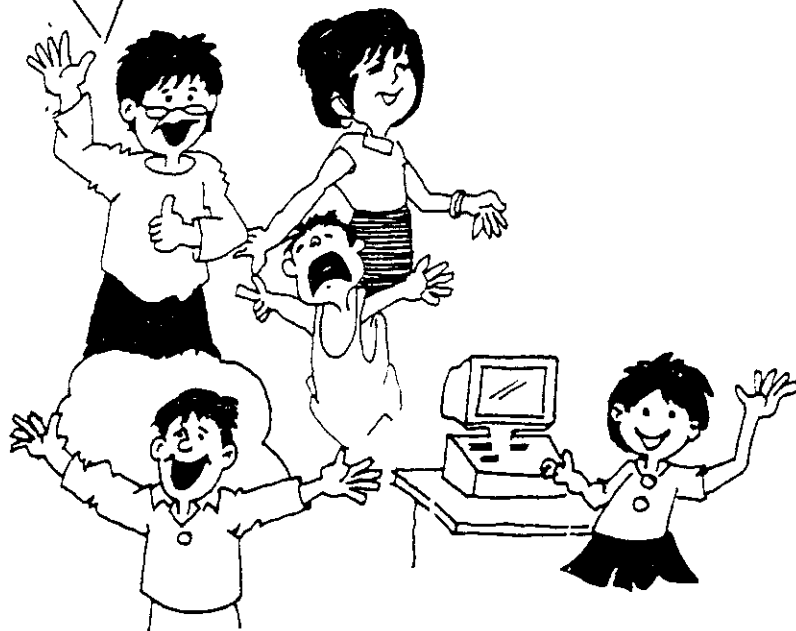

กรอบที่ 10

สรุปได้ว่า การสื่อสารของมนุษย์
มีขอบเขตกว้างขวางมาก มีทั้งใช้ด้วยคำ
และแสดงท่าทาง ที่สำคัญผู้ส่งสารและ
ผู้รับสาร จะต้องเข้าใจตรงกัน และตอบ
สนองต่อกัน จึงจะเรียกว่า การสื่อสาร
อย่างมีประสิทธิภาพ

ไชโย ประสบความสำเร็จ
สำเร็จงานการสื่อสารแล้ว
ดีใจจังเลย

แบบทดสอบตนเอง

คำสั่ง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยกากบาท (X) ลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ข้อใดเป็นการสื่อสาร

- ก. นักเรียนไปโรงเรียน
- ข. คุณพ่อไปทำงาน
- ค. หาทายังกำลังร้องเพลง
- ง. คนงานเดินขบวนประท้วงนายจ้างที่ทำเนียบรัฐบาล
- จ. เจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งความจากประชาชนที่สถานีตำรวจแล้วดำเนินการทันที

2. แม่พูดกับลูกว่า "วันนี้อย่ากลับบ้านดึกนะ"

ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. สั่ง
- ข. แนะนำ
- ค. ตักเตือน
- ง. ตัดพ้อ
- จ. ประชดประชัน

คำสั่งแจง อ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 4

"แดงคิดถึงคุณแม่ที่อยู่ต่างจังหวัดมาก ไม่ทราบว่าจะหาอย่างไรดีจึงจะทำให้คิดถึงคุณแม่ได้ เลยตัดสินใจเขียนจดหมายเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้คุณแม่ฟัง เมื่อเขียนจดหมายเสร็จแล้ว แแดงจึงนำจดหมายไปส่งที่ทำการไปรษณีย์ใกล้ ๆ ที่พักนั่นเอง อีก 2 สัปดาห์ต่อมาแดงก็ได้รับจดหมาย 1 ฉบับ เปิดออกอ่านดู ปรากฏว่าเป็นของคุณแม่ ทำให้แดงดีใจมาก หายเหงาไปได้หลายวัน"

3. จากข้อความข้างบนนี้ อะไรเป็นสื่อ

- ก. แแดง
- ข. คุณแม่
- ค. จดหมาย
- ง. ไปรษณีย์
- จ. เรื่องราวในจดหมาย

4. จากข้อความข้างบนนี้อะไรเป็นสาร

- ก. คุณแม่
- ข. จดหมาย
- ค. บุรุษไปรษณีย์
- ง. ที่ทำการไปรษณีย์
- จ. เรื่องราวในจดหมาย

5. พดติกรรมในข้อใดที่ไม่ใช่ข้อวัจนภาษาส่วน ๓

- ก. คุณยายเห็นพระภิกษุเดินมา จึงยกมือไหว้อย่างนอบน้อม
- ข. นิดฟังละครวิทยุไปร้องไห้ไปจนจบเรื่องด้วยความเสียใจ
- ค. สมศรีช่วยคุณป้าถือของไปส่งที่บ้าน คุณป้าพูดว่า "ขอบใจมาก หนูเป็นเด็กดีนะจ๊ะ"
- ง. สมชายขับรถยนต์ไปซื้อของที่ตลาด เมื่อถึงสี่แยกมีสัญญาณไฟเหลืองขึ้น สมชายจึงเตรียมหยุดรถทันที
- จ. สารวยเดินผ่านผู้ใหญ่อีกกำลังยืนสนทนากันอยู่ สารวยโน้มตัวลงเล็กน้อยแล้วจึงเดินผ่านไป

คำตอบ

- ข้อ 1. จ
ข้อ 2. ก
ข้อ 3. ง
ข้อ 4. จ
ข้อ 5. ค

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์

คำสั่ง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดไม่ใช่การสื่อสาร

- ก. เด็ก ๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่กลางสนาม
- ข. คุณพ่ออ่านหนังสือพิมพ์แล้วก็หัวเราะชอบใจ
- ค. ชวนชมอ่านจดหมายของเพื่อนจบลงแล้วรีบเขียนจดหมายตอบทันที
- ง. ลูก ๆ หยุดวิ่งเล่นเมื่อคุณแม่จ้องมองอย่างไม่พอใจ
- จ. คุณหมอสั่งคนไข้มาให้สูบบุหรี่อีก คนไข้จึงเลิกสูบบุหรี่โดยเด็ดขาด

2. "รถไฟเปิดหัวดสัญญาณ 2 - 3 ครั้ง ก่อนที่จะเทียบสถานีเสมอ"

จากข้อความนี้อะไรเป็นสื่อ

- ก. รถไฟ
- ข. สถานีรถไฟ
- ค. หัวดสัญญาณ
- ง. สัญญาณไฟแดง
- จ. เจ้าหน้าที่โบกธง

3. "คุณพ่อกำลังดูข่าวทางโทรทัศน์ด้วยความสนใจ"

จากข้อความนี้อะไรเป็นสาร

- ก. ข่าว
- ข. คุณพ่อ
- ค. โทรทัศน์
- ง. ผู้ประกาศข่าว
- จ. เสียงและภาพทางโทรทัศน์

4. จากข้อความในข้อ 3 อะไรเป็นสื่อ
 - ก. ข้าว
 - ข. คุณพ่อ
 - ค. โทรทัศน์
 - ง. ผู้ประกาศข่าว
 - จ. เสียงและภาพทางโทรทัศน์
5. ข้อใดมาจากการสื่อสาร
 - ก. คุณตาเล่านิทานให้หลาน ๆ ฟังอย่างสนุกสนาน
 - ข. นักเรียนฟังครูอธิบายวิชาคณิตศาสตร์ด้วยความสนใจ
 - ค. ชาวบ้านยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ง. ฉันนั่งรถเมล์ไปโรงเรียนทุกวัน
 - จ. จุกกับจ้อยนั่งสนทนากันอย่างสนุกสนาน
6. เมื่อนักเรียนพบเพื่อนของคุณแม่เป็นครั้งแรก นักเรียนควรกล่าวทักทายอย่างไร
จึงจะเหมาะสม
 - ก. สวัสดีค่ะ คุณป้านิมนวล
 - ข. คุณป้านิมนวล สบายดีหรือคะ
 - ค. สวัสดีค่ะ คุณป้านิมนวลจะไปไหนคะ
 - ง. เป็นไงคะ คุณป้านิมนวล
 - จ. ดีใจจังเลย ที่ได้พบคุณป้านิมนวล
7. ข้อความใดมีทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา
 - ก. คุณตาคูณยายไปวัดเพื่อฟังธรรม
 - ข. คุณครูเล่านิทานพร้อมท่าทางประกอบให้นักเรียนฟัง
 - ค. ผู้หญิงคนนั้นนั่งกระโปรงสั้นไปเดินในวัน
 - ง. ฉันอ่านหนังสือให้คุณยายฟังก่อนนอนทุกคืน
 - จ. น้อยไปดูละครที่โรงละครแห่งชาติทุกอาทิตย์

8. "ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้ สดุดีวีรชนของชาติที่ต้องสูญเสียจากการรบเพื่อชาติไทย
อยู่รอด ปลอดภัยจากการรุกรานของข้าศึก ข้าพเจ้าขอเชิญชวนเพื่อนทหารทั้งหลายได้พร้อม
จิตอธิษฐานให้ดวงวิญญาณของวีรชนทุกท่าน จงไปสู่สุคติอันสลับปรายภาพตลอดกาล"
- ก. สันทนา
ข. ทาการ
ค. พิธีการ
ง. กิ่งทางการ
จ. ระดับกันเอง
9. "ตอนกลางวันที่มีคนพลุกพล่าน, แต่.....จะเจียบเหงาไปหน่อย" ควรเติมคำใด
ลงในช่องว่างจึงจะเหมาะสม
- ก. ตอนเช้า
ข. ตอนสาย
ค. ตอนบ่าย
ง. ตอนเย็น
จ. ตอนกลางคืน
10. "เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2538 นายคำผู้ใหญ่บ้านร่องสำน ตำบลร่มเย็น อำเภอเวียงคำ
จังหวัดเชียงราย ได้ยินเสียงสะพานพัง เมื่อออกมาดูก็ได้พบรถบรรทุก 10 ล้อ อยู่บน
สะพานซึ่งหัก บรรทุกกระสอบข้าวโพดเต็มรถ 100 กว่ากระสอบ ทุก ๆ กระสอบบรรจุ
ข้าวโพดเต็ม ก่อนถึงสะพานห่างไปประมาณ 20 เมตร มีป้ายวงกลมขอบสีแดงพื้นสีขาว
เขียนตัวเลขไว้ว่า 6 ตัน เป็นเครื่องหมายห้ามรถบรรทุกเกิน 6 ตันผ่าน กับที่ห่างสะพาน
100 เมตร มีป้ายสี่เหลี่ยมเขียนข้อความว่าอีก 100 เมตร จะถึงสะพานชำรุด ค่าซ่อมสะพาน
คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 15,430.00 บาท
จากข้อความนี้ข้อบกพร่องเกิดขึ้นตรงไหน
- ก. สะพานชำรุดอยู่แล้ว
ข. รถบรรทุกสิบล้อเก่มาก
ค. สินค้ามีน้ำหนักมากเกินไป
ง. คนขับรถสิบล้อฝ่าฝืนกฎจราจร
จ. ตำรวจจราจรจังหวัดเชียงรายบกพร่องต่อหน้าที่

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

เรื่อง รับสารด้วยการฟัง วิชาภาษาไทย (ท 401) เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การฟังอย่างวิเคราะห์เป็นการฟังที่ต้องการหาเหตุผลและคุณค่า สารสำคัญโดยพิจารณาแยกแยะรายละเอียดจากเรื่องที่ฟัง
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ฟังในขั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกจุดมุ่งหมายของการฟังได้ 2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้ 3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้ 4. วิพากษ์วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังได้
เนื้อหา	เรื่อง รับสารด้วยการฟัง
สื่อ	1. เอกสารความรู้เรื่องการฟัง 2. แถบเสียง
กิจกรรมการเรียนการสอน	ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาว่า ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 90 นักเรียนมีสิทธิ์ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ โดยไม่ต้องเรียน ชุดการเรียนชุดนี้

ขั้นที่ 2

- 2.1 นักเรียนทุกคนอ่านคำแนะนำชุดการเรียนรู้และ
การใช้จากคู่มือนักเรียน
- 2.2 นักเรียนศึกษาเอกสารความรู้เรื่องการฟังและ
ทำกิจกรรมจากแบบฝึกการฟัง

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเอง เรื่อง รับสาร
ด้วยการฟังและตรวจจากเฉลย ถ้านักเรียนทำแบบ
ทดสอบด้วยตนเองถูกต้องหมด แสดงว่านักเรียนรู้เนื้อหา
ในชุดการเรียนรู้แล้ว พร้อมทั้งจะทำแบบทดสอบหลังเรียนได้
แต่ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องไม่หมด
นักเรียนต้องทบทวนกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน
ถ้าได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุด
การเรียนรู้ ครูบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้
ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 นักเรียนต้องกลับ
ไปศึกษาชุดการเรียนรู้ใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาทำแบบ
ทดสอบใหม่จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่า
เวลาที่กำหนด นักเรียนสามารถเรียนชุดการเรียนรู้
ชุดต่อไปได้

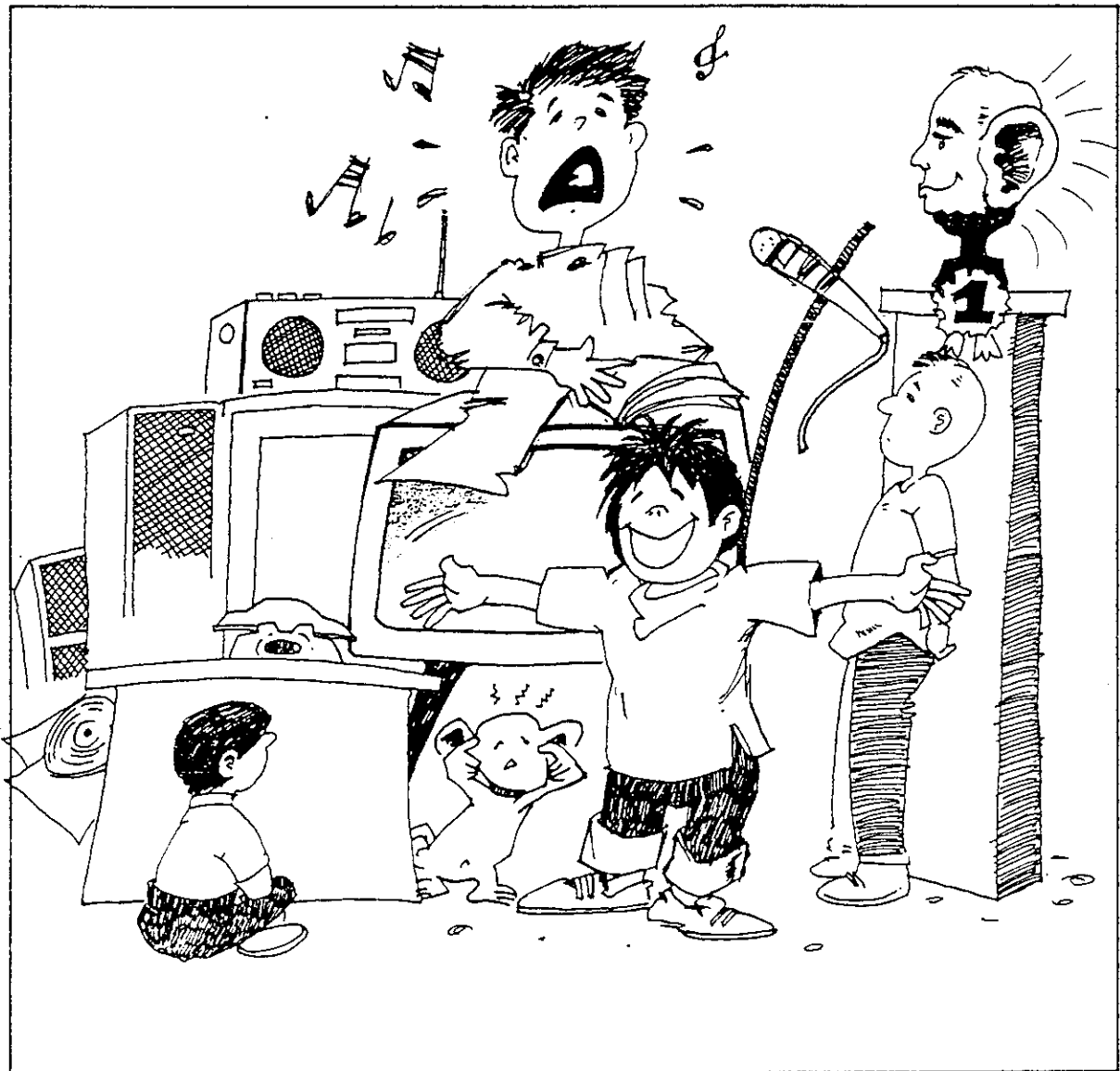
ขั้นที่ 6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสาระที่ได้รับ
จากชุดการเรียนรู้ เรื่อง รับสารด้วยการฟัง และให้
นักเรียนแต่ละคนบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด ส่งครู
ต่อไป

ประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละคน และจดบันทึกไว้

ชุดการเรียนรู้ ตอนที่ ๒

เรื่อง รับสารด้วยการฟัง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

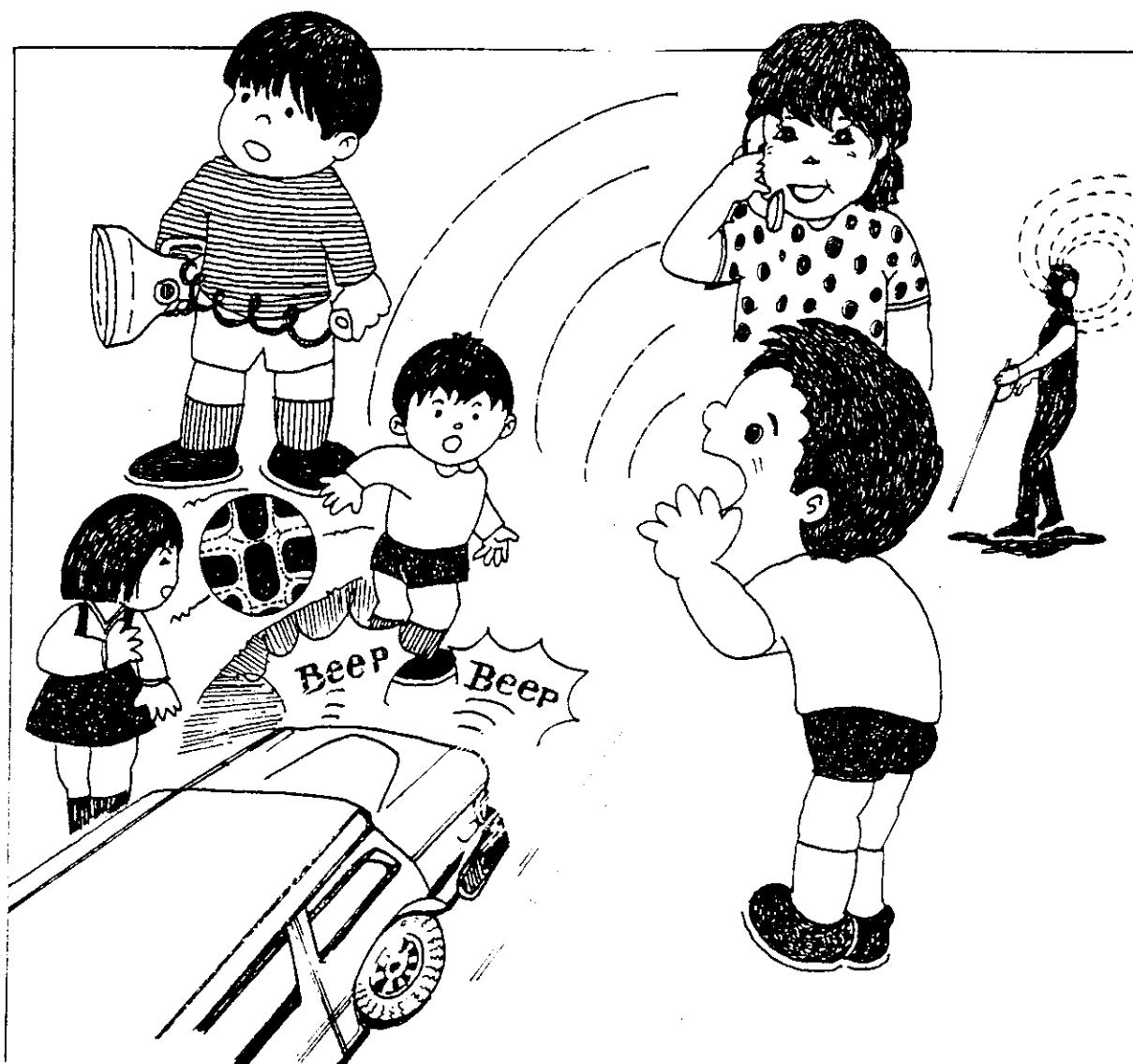
บทเรียนเล่มนี้เป็นการฟังจากแถบเสียง เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของบทเรียนอย่างเคร่งครัดจึงจะได้ผลดี

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียน

1. บทเรียนนี้เป็นบทเรียนที่นักเรียนฟังจากแถบเสียง ซึ่งเป็นสื่อการเรียนนันทนาการเรียนตอนที่ 2
2. เนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นเรื่องราวที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน และความจรรโลงใจ โดยนักเรียนจะต้องฟังจากแถบเสียงที่ครูสร้างขึ้นเท่านั้น
3. เมื่อฟังแถบเสียงแต่ละเรื่องจนลง นักเรียนจะต้องตอบคำถาม
4. นักเรียนจะทราบทันทีว่า คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร เพราะมีเฉลยไว้บนหน้าต่อไป
5. ขอให้เรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูคำตอบก่อนเป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

การฟัง

การฟังอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้ฟังได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการฟังเพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาและเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คนทั่วไปมีความคิดว่า การฟังเป็นทักษะที่เกิดขึ้นเอง ไม่จำเป็นต้องฝึกฝนเหมือนกับการอ่านและการเขียน จึงละเลยการพัฒนาสมรรถภาพในการฟัง ทำให้ฟังบกพร่อง กระบวนการรับสารจึงขาดความสมบูรณ์ไป ผู้ที่ผ่านการฝึกทักษะการฟังจะมีทักษะสูงกว่าที่ไม่ได้ฝึกเป็นอันมาก

ความหมายของการฟัง

การฟัง คือ การรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน เป็นการรับสารทางหู การได้ยินเป็นจุดเริ่มต้นของการฟัง ส่วนการฟังเป็นกระบวนการทำงานของสมองต่อเนื่องจากการได้ยิน สามารถตีความและจับความสิ่งที่รับรู้นั้นได้ เข้าใจและจดจำไว้

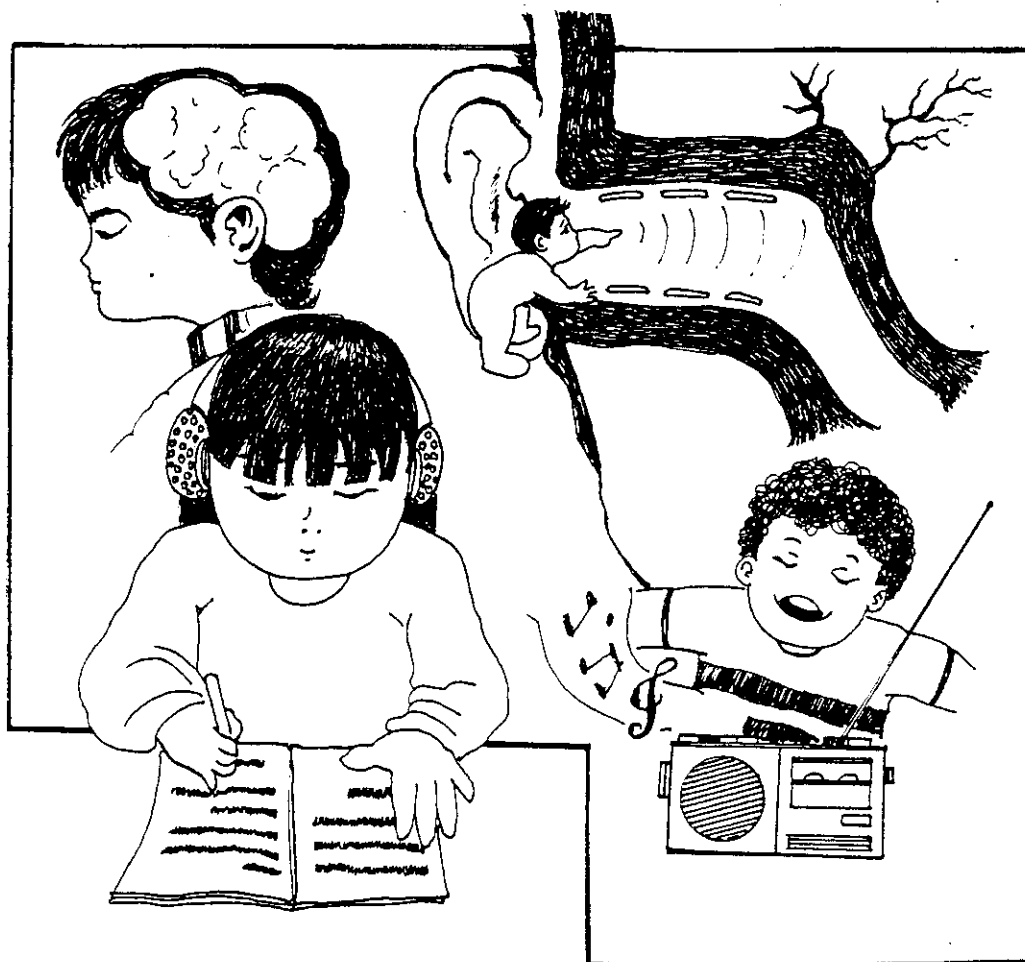
ดังนั้น การฟังจึงเป็นความสามารถทางสติปัญญา

จุดมุ่งหมายของการฟัง

ในการฟังแต่ละครั้งแต่ละเรื่อง ถ้าเรากำหนดจุดมุ่งหมายในการฟังได้ จะทำให้เราฟังอย่างตั้งใจ เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระของเรื่องที่ฟัง ได้ประโยชน์จากการฟังอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นการฝึกนิสัยของเราให้มีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่เราฟังหรือทำด้วยจุดมุ่งหมายในการฟังแบ่งได้เป็น 4 อย่าง คือ

1. เพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อความเพลิดเพลิน
3. เพื่อรับความรู้
4. เพื่อได้คติชีวิตและความจรรโลงใจ

การพึ่งสารเรื่องที่ 1

คานถลงของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อานทางวิทย์กระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เรื่อง ก่อนซื้อสินค้าพิจารณาให้รอบคอบ

สินค้าที่ผลิตจำหน่ายในท้องตลาดปัจจุบัน นับวันจะมีมากขึ้น ผู้ผลิตแต่ละรายต่างพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะขายสินค้าให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปร่าง ลักษณะการเลือกใช้สี ตลอดจนวิธีการโฆษณาที่สะดุดตาและดึงดูดใจผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าหรือใช้บริการของตน อันเนื่องมาจากการแข่งขันกันด้านการตลาด อาทิ ใช้วิธีการโฆษณาโดยปิดป้ายไว้ว่า ซื้อ 1 แอม 1 หรือลดราคาจากราคาจริง 300 บาท เหลือ 150 บาท หรือเลหลังขายเพียง 15 วันเท่านั้น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเทคนิคด้านการโฆษณา เพื่อชักจูงใจหรือเชิญชวนให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคซื้อสินค้า โดยคำนึงถึงส่วนลดหรือของแถมมากกว่าความจำเป็นที่ต้องการใช้สินค้า

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ขอแนะนำให้ผู้บริโภคพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของสินค้าให้ละเอียดรอบคอบก่อนซื้อ ไม่ควรคำนึงถึงของแถมหรือส่วนลด เพราะผู้ผลิตหรือผู้ขายได้เพิ่มราคาไว้กับต้นทุนสินค้าที่เราซื้อแล้ว ดังนั้น ในความเป็นจริงเราอาจซื้อสินค้าในราคาแพงไม่ถูกต้องตามที่โฆษณาไว้ และข้อสำคัญสินค้าที่มีส่วนลดหรือลดราคาอาจเป็นสินค้าซึ่งเหลือค้างหรือเสื่อมคุณภาพแล้วก็ได้

ดังนั้น ก่อนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าใดก็ตาม ควรสอบถามราคาจากร้านค้าหลาย ๆ ร้าน หรือสอบถามเพื่อนฝูงญาติพี่น้องเสียก่อน โดยใช้เวลาในการตัดสินใจให้เหมาะสมสมควร และควรจะคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของสินค้าหรือบริการแต่ละแห่งโดยนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อเป็นการช่วยในการตัดสินใจ และป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นในภายหลัง ทางที่ดีผู้บริโภคควรตรวจสอบฉลากสินค้า อ่านและทำความเข้าใจกับฉลากสินค้านั้น ๆ ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์และคุณค่า และถ้าจะให้ดีผู้บริโภคควรซื้อสินค้าจากร้านที่ไว้ใจได้และซื้อเป็นประจำ ควรซื้อของจากร้านค้าที่ขายของมีคุณภาพดีและขายในราคายุติธรรมหรือราคาถูกกว่า

ร้านค้าอื่นเมื่อเปรียบเทียบราคากันแล้ว การเป็นลูกค้าประจำ นอกจากจะซื้อสินค้าได้ในราคาถูกแล้ว ยังได้รับการบริการเป็นพิเศษอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายเงินอย่างไม่จำเป็น เพราะในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเราจำเป็นต้องประหยัด เงินทุกบาทจึงมีค่า

หากสงสัยโปรดสอบถามสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทำเนียบรัฐบาล
โทร.2828633, 2816968

การฟังสารเรื่องที่ 1

เรื่อง ก่อนซื้อสินค้าพิจารณาให้รอบคอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังสาร เรื่อง ก่อนซื้อสินค้าพิจารณาให้รอบคอบ จากแถบเสียง 1 ครั้ง

แล้วตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด ใช้เวลาตอบข้อละ 1 นาทีครึ่ง

1. สาเหตุสำคัญในเรื่องนี้คือ.....
.....
2. ความรู้ที่ได้รับจากเรื่องนี้คือ.....
.....
.....

ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า คำตอบของนักเรียนจะถูกหรือผิดไม่สำคัญเท่ากับการที่นักเรียนได้ฝึกฟังอย่างเข้าใจความคิด และรวบรวมความคิดแล้วเรียบเรียงออกเป็นถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจ ฉะนั้นนักเรียนต้องพยายามตอบทุกคำถามเท่าที่จะตอบได้ และตรวจคำตอบอย่างซื่อสัตย์เพื่อพัฒนาตนเอง

คำเฉลย

1. ตอบ เดือนผู้ฟังให้ระว่างการตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาสินค้า และแนะนำการเลือกซื้อสินค้า
2. ตอบ
 1. เทคนิคการโฆษณาสินค้า เช่น ปิดป้ายลดราคาหรือเลขหลังการทำให้ของแถม
 2. วิธีการเลือกซื้อสินค้า เช่น ตรวจสอบจากสินค้าหรือบริการจากหลายแหล่งมาเปรียบเทียบกัน พิจารณาข้อดีข้อเสียของสินค้า ศึกษาจากฉลากสินค้า แนะนำให้ซื้อจากร้านเจ้าประจำ และหลีกเลี่ยงสินค้าปลอมเฟีย

การฟังสารเรื่องที่ 2

ฟังเพลง ใจประสานใจ ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหง

มองแววตาทุกคน เปี่ยมสุขสันระคนสุขสันต์ ยิ้มแย้มเข้าใจกัน
ตาสบประสานไมตรีฉายมา ดวงฤทัยทุกดวง ถ่วงด้วยรักและแรงศรัทธา
ปรารถนาในสิ่งเดียวกัน

ความกลางแคลงหายไป โลกสดใสขึ้นมาอีกครั้ง ฟ้าหลังฝนงามตา
ความมืดโรยราลงลายหายพลัน มีแต่ความเข้าใจ อุณหภูมิรักไมตรีต่อกัน
ผ่านมานั้นลืมนับไป...

ร้องเถิดร้องเพลงกัน ประสานรอยรักในใจ ลบรอยร้าวภายในอุรา
ร้องเถิดร้องเพลงกัน จับมือกันไว้ดีกว่า หันหน้ามาเข้าใจกัน

อันคนเราทุกคนต่างเกิดมาควรฟังกัน มีไมตรีสัมพันธ์โลกนั้นสดใส
จงมารวมพลังร่วมสร้างสรรค์จรดฤทัย จับมือกันเดินก้าวไป มุ่งสู่จุดหมายอนาคตเรา

การฟังสารเรื่องที่ 2

ฟังเพลง ใจประสานใจ ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหง

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังเพลง ใจประสานใจ จากแถบเสียง 1 ครั้ง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
โดยเขียนคำตอบเฉพาะตัวอักษร ก ข ค ง หรือ จ ตัวใดตัวหนึ่ง ลงใน
สมุดแบบฝึกหัด

1. สารสำคัญของเพลงนี้คืออะไร
 - ก. ความรักและความเข้าใจ
 - ข. ความรักและการให้อภัย
 - ค. ความรักและความอาลัย
 - ง. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
 - จ. การมีมิตรสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
2. เนื้อเพลงนี้ จัดเป็นสารประเภทใด
 - ก. แนะนำ
 - ข. อ้อนวอน
 - ค. สั่งสอน
 - ง. เชิญชวน
 - จ. ประชดประชัน
3. จับมือ ในเพลงนี้หมายถึงอะไร
 - ก. ดีใจ
 - ข. ให้อภัย
 - ค. เสียสละ
 - ง. ทักทาย
 - จ. เป็นมิตร

คำเฉลย

ข้อ 1	ก
ข้อ 2	ง
ข้อ 3	จ

การฟังสารเรื่องที่ 3

ฟังบทความเรื่อง คนละโลก ของมาลัย ชูพินิจ จากวิทยุกระจายเสียง

ชาวนาผู้คนหนึ่งซึ่งกำลังเกี่ยวข้าวอยู่ เงยหน้าขึ้นมองตูดเก้งรุ่นใหม่ที่เล่นผ่านฉิวไปตามถนนอันยาวเหยียด แล้วก็คิดด้วยความอิจฉาในความสุขของผู้ที่นั่งอยู่บนรถคันนั้นว่า ไม่ต้องมาตรากตรำทำงานอยู่กลางแสงแดดอันแผดกล้า กระแสลมที่บางเวลาเป็นเฉียบและสายฝนซึ่งทำให้เสื้อผ้าเปียกโชกชื้น ชั่วชีวิตมีแต่กลิ่นโคลนและสาบควายอย่างเขา

ขณะเดียวกัน ชายร่างอ้วนซึ่งนั่งอยู่ตอนท้ายของรถคันนั้น ก็กำลังคิดถึงบริษัทของเขา ซึ่งกำลังจะถูกฟ้องล้มละลาย นี่สืบจากการค้าขายทรูตรหมรอบด้าน ภรรยาทั้งบวงที่เขายังไม่รู้ว่าจะเลี้ยงดูต่อไปอย่างไร ความหนักใจเกี่ยวกับปัญหาอนาคต ที่จะต้องพยายามครองชีวิตต่อไปอย่างหวานอมขมกลืน เพื่อสงวนหน้าตาไว้ในสังคมและชุมชนจนอย่างแต่ก่อน แล้วก็อดคิดอิจฉาชาวนาผู้นั้นไม่ได้ ที่ไม่ต้องอนาทรร้อนใจอะไร รับผิดชอบแต่เพียงจะหาเสบากใส่ท้องเข้าไป มีโอกาสได้อยู่กลางแจ้งเต็มไปด้วยแสงแดด เต็มไปด้วยสายลม และการออกกำลังเสร็จงานแล้ว ก็กลับสู่เรือน กินและหลับสนิทตลอดคืน ขณะที่เขาเองต้องตื่นแทบรุ่งสว่างเพราะความกังวล

ต่างคนต่างคิดไปคนละทาง ฝ่ายหนึ่งมองเห็นความมั่งมีเป็นวิถีทางสู่ความสุข อีกฝ่ายหนึ่งกลับมองเห็นคุณค่าของชีวิตอิสระ ค่าของสันติสุขและความสงบ ไม่ต้องอดตาหลับขับตานอนอยู่แต่การที่จะแก่งแย่งแข่งขันในวงการค้า หาเงิน สะสมเงิน แล้วบางทีก็ล้มละลายไปในพริบตา

ชาวนาผู้นั้นคงจะไม่ได้คิดเลยว่า แกะเขคดีกว่า เศรษฐีที่เฟื่องซึ่รตเก้งราคาแสนผ่านหน้าไป และความมั่งคั่งกับความสุขนั้น ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้อหรือพึ่งพาอาศัยกันด้วย ความจริงนั้นหลายกรณีทีเดียว ความมั่งคั่งมั่งมีมักกลับเป็นคำสาปของมนุษย์เราด้วยซ้ำไป

ผู้ที่เป็นเศรษฐีมีทรัพย์ทั้งหลาย มักจะถูกเป็นเหยื่อของการสรรเสริญเป็นยอที่จอมปลอม มิตรเทียม และความรักที่ซื้อขายได้ สภาพของเขาจะไม่ต่างอะไรกับเหยื่อชิ้นใหญ่ ซึ่งตกอยู่กลางฝูงฉลามร้ายในทะเลหรือรังของเสือป่า ตลอดเวลาเขาจะตกเป็นเป้าของนักฉวยโอกาสและคนบอกลอก ถ้าฉลาดพอ รู้รักษาตัวได้ก็รอดไป ใจอ่อนหรือลืมหืมตัวเมื่อใดจะไม่เหลือเลือดในกายอยู่แม้แต่หยดเดียว

การฟังสารเรื่องที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังบทเรียน เรื่อง คนละโลก ของมัลย์ ฐิติกิจ จากแถบเสียง 1 ครั้ง
แล้วตอบคำถามโดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. สาระสำคัญของเรื่องคือ.....
.....
2. แนวคิดของเรื่องคือ.....
.....

คำเฉลย

1. ตอบ การดำเนินชีวิตของมนุษย์แตกต่างกันไป ต่างก็มีทุกข์ มีสุข ปะปนกัน
2. ตอบ จงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดสิ้นไป
จึงจะได้พบกับความสุขที่แท้จริง

คำตอบทั้งหมดนี้ เป็นเพียงแนวทางการใช้ชีวิตวิเคราะห์การพึงสารประเภทต่าง ๆ
นักเรียนสามารถเพิ่มเติมตอบในแง่มุมอื่น ๆ อีกก็ได้

พงศาวดารเรื่องที่ 4

สถานการณ์ เรื่อง การไปทัศนจารเขาใหญ่

แผนกับพิมเป็นเพื่อนสนิทกัน วันหนึ่งแผนบอกกับพิมว่าเขาได้รับตั๋วเดินทางฟรีจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวหาไปทัศนจารเขาใหญ่ เป็นตั๋วสำหรับ 2 คน พร้อมกันนั้นแผนก็ชวนพิมให้ร่วมเดินทางไปด้วย โดยบอกวันเดินทางและสถานที่นัดพบไว้เรียบร้อยแล้ว ครั้นถึงวันกำหนด พิมก็มาถึงที่นัดหมายพร้อมทั้งหิ้วกระเป๋าเดินทางใบใหญ่มาด้วย เมื่อแผนแลเห็นเข้าก็แสดงความประหลาดใจพร้อมกับถามว่า "นี่เธอจะไปไหนกัน หิ้วกระเป๋าใบโตมโหฬารแบบนี้" พิมงงพร้อมกับพูดตะกุกตะกักว่า "ก็ไหนเธอชวนฉันไปค้างเขาใหญ่อย่างไรเล่า อากาศหนาวออกอย่างนี้ไม่เอาผ่านมไปด้วยมิหนาวตายหรือ แล้วข้าวของเธอจะอยู่ที่ไหนเอาเงินรื้อไปแล้วหรือ"

"ตายแล้ว" แผนอุทาน ซึ่งทำให้พิมรู้สึกที่ตัวเองนั้นน่าสมเพชเสียเต็มประดา ในขณะที่แผนพูดต่อไปว่า "เราจะไปเข้าเย็นกลับจะ ไม่เกิน 2 ทุ่มก็ถึงบ้านแล้ว" พิมได้ยินเช่นนั้นก็พูดขึ้นว่า "ฉันไม่ไปงั้นแล้วละ" แล้วก็หมุนตัวกลับโดยไม่ร่ำลา เรียกกรรรับจ้างเปิดประตูขึ้นไปยังฝ่ายแผนก็ยืนงงไปพักใหญ่

การฟังสารเรื่องที่ 4

เรื่อง การไปทัศนจรเขาใหญ่

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังสาร เรื่อง การไปทัศนจรเขาใหญ่ จากแถบเสียง 1 ครั้ง
แล้วตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. สารสำคัญของเรื่องคือ.....
.....
2. จากเรื่องนี้ สอดคล้องกับสำนวนไทยว่าอย่างไร.....
.....

คำเฉลย

1. ตอบ การเข้าใจผิดในการไปทัศนศึกษาเขาใหญ่ของนิม
2. ตอบ พังไม่ได้ศัพท์ จับไปกระเดียด

แบบทดสอบด้วยตนเอง

คำชี้แจง ฟังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

(ครูอ่าน "คนเราพอมิพิษเข้าก็ชอบเอาแต่ใจตัว แล้วก็โกรธงายอยากจะทำให้คนอื่นเขานับถือเกรงกลัว แต่ใครจะนับถือความโกรธได้ ถ้าฉันปล่อยให้เธอวางอำนาจปล่อยทางเธอไว้ เธออาจจะต่อตัวเองตามอย่างพ่อของเขาเองก็ได้")

1. ข้อความนี้ จัดเป็นสารประเภทใด

- ก. ชี้แจง
- ข. แนะนำ
- ค. ตาหนิ
- ง. ตักเตือน
- จ. ประชดประชัน

2. พิษ จากข้อความนี้หมายถึงสิ่งใด

- ก. เงิน
- ข. อำนาจ
- ค. ความยิ่งใหญ่
- ง. ความดุร้าย
- จ. ความแข็งแรงของร่างกาย

คำชี้แจง ฟังคำประพันธ์นี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 4

(ครูอ่าน) "หญิงไว้คู่อยู่เดียวเปลี่ยวกมล	ไม่รู้นเหมือนผู้มีคู่เคียง
เช่นพินเส้นสายสลายขาด	ไม่สามารถดีดดันเป็นครวญเสียง
เหมือนท่อนไม้ไร้ค่าราคาเพียง	สักหนึ่งเสียงเสียวสถึงไม่ถึงเลย"

3. คำประพันธ์นี้จัดเป็นโวหารประเภทใด

- ก. สาธกโวหาร
- ข. อุปมาโวหาร
- ค. พรรณาโวหาร
- ง. บรรยายโวหาร
- จ. เทศนาโวหาร

4. คำประพันธ์นี้กล่าวถึงหญิงประเภทใด

- ก. หญิงชู้
- ข. หญิงหม้าย
- ค. หญิงแก่
- ง. หญิงสาวบริสุทธิ์
- จ. หญิงที่ไม่แต่งงาน

5. (ครูอ่าน "เสียชีพอ่าเสียสัตย์") ข้อความใดจะไร้สำคัญที่สุด

- ก. ความเชื่อ
- ข. ความตาย
- ค. ความอดทน
- ง. ความเสียสละ
- จ. ความไม่แน่นอนของชีวิต

ถ้านักเรียนยังตอบคำถามถูกต้องไม่หมด ให้กลับไปศึกษาในบทเรียนใหม่อีกครั้ง
จะได้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น พยายามอีกทีนะคะ

คำเฉลย

ข้อ 1	ง
ข้อ 2	ค
ข้อ 3	ข
ข้อ 4	จ
ข้อ 5	ก

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การรับสารด้วยการฟัง

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วไปตอบในกระดาษคำตอบโดยทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่องที่เลือกตอบ

คำชี้แจง ข้อ 1 - 10 ให้นักเรียนฟังข้อความจากครู ข้อละ 1 เที้ยว แล้วเลือกคำตอบ

1. (ครูอ่าน "ข้าเป็นลูกชานากิจจริง แต่ลูกข้าต้องเป็นลูกนายพล")

ข้อความนี้แสดงว่าผู้พูดมีนิสัยอย่างไร

- ก. ขยัน
- ข. เพ้อฝัน
- ค. เอาจริงเอาจัง
- ง. ทะเยอทะยาน
- จ. มานะพยายาม

2. (ครูอ่าน "ตุกร...โยมผู้เฒ่ากระทำการ จัปมัจฉาพราหมณ์ผลิตปาณา")

คำประพันธ์นี้เป็นคำกล่าวลักษณะใด

- ก. สั่งสอน
- ข. ตักเตือน
- ค. ตาหนิ
- ง. แนะนำ
- จ. ประชดประชัน

3. (ครูอ่าน "หลังถูกโจรอาหรับจู่โจม เข้าไปโดยไม่มีการขัดขวางเมื่อปลายเดือนก่อน ตำรวจก็เพิ่มคำสั่งอารักขาสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอล ที่ซอยหลังสวน ถนนเพลินจิตอย่างกวัดจั้น")

ข้อความนี้จัดเป็นสารประเภทใด

ก. ข่าว	ง. แจ้งความ
ข. รายงาน	จ. แถลงการณ์
ค. ประกาศ	

4. (ครูอ่าน "ฉันจะพิสูจน์ให้เธอเห็นว่า การเป็นเมียชวานานั้นมีความสุข ยิ่งกว่าการเป็นเมียพวกนายหน้าในเมืองหลวงแต่ไหน")

ผู้กล่าวมีจุดประสงค์อย่างไร

- ก. แสดงอุดมการณ์ของการเป็นชวานาตัวอย่าง
 - ข. แสดงถึงความมั่นใจ ภูมิใจในอาชีพของชวานา
 - ค. กล่าวอ้างถึงความรับผิดชอบของสามีที่มีต่อภรรยา
 - ง. ต้องการบไลยผู้เป็นภรรยาในยามตกทุกข์ได้ยาก
 - จ. ชี้ให้เห็นความมั่นคงของชวานา ยิ่งกว่าอาชีพนายหน้า
5. (ครูอ่าน "วิศวกรเมืองไทยมีปริมาณและความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องพึ่งวิศวกรต่างชาติอีกต่อไป ยกเว้นบางสาขา เช่น วิศวกรรมนิวเคลียร์")

ข้อความนี้จัดเป็นสารประเภทใด

- ก. ข้อเท็จจริง
 - ข. ข้อคิดเห็น
 - ค. ข้อโต้แย้ง
 - ง. ข้อเสนอแนะ
 - จ. โฆษณาชวนเชื่อ
6. (ครูอ่าน "หยาดเี่ยมเป็นหยาดแยม อามสองแถมแถมยินดี ยามสุขสุดทวิ น้ำตาปริบระปรางทอง")

ลักษณะเด่นของคำประพันธ์บทนี้ คือเรื่องอะไร

- ก. การเล่นคำ
- ข. วัชศัพท์สูง
- ค. เปรียบเทียบดี
- ง. เกิดภาพชัดเจน
- จ. ความหมายกินใจ

7. (ครูอ่าน "ตอนปลายเดือนพวกเราจะไม่ยอมออกไปไหน เพราะรู้สึกว่กับข้าวที่เราทำกินกันเองที่บ้านอร่อยกว่าที่อื่นใดทั้งหมด")

ผู้กล่าวข้อความนี้กล่าวด้วยความรู้สึกเช่นไร

- ก. ภูมิใจ
- ข. น้อยใจ
- ค. จริงใจ
- ง. สลดใจ
- จ. ท้อแท้ใจ

คำชี้แจง พังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 10

(ครูอ่าน "สติ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์มาก ทาาให้เรามีเวลาหยุดคิดรู้ตัวว่ากำลังทำอะไรอยู่ กำลังทำด้วยเหตุผลหรืออารมณ์ และสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ แก้ไขได้ไหม พัฒนาได้ไหม คนที่ทำอะไรด้วยความมีสติ จะทำผิดน้อยลง และจะมีปัญหามากขึ้น ปัญญาเกิดได้ เราจะมีเวลาเจ็บปวดจากพฤติกรรมที่ไร้สติลดลง ๗ ทุกวัน ถ้าอยากมีสติมากขึ้นก็ลอง ๗ หมั่นถามตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ สิ่งที่ทำนั้นเหมาะสมด้วยเหตุผลไหม")

8. ข้อความนี้ควรจัดเป็นสารประเภทใด

- ก. บทความ
- ข. คำชี้แจง
- ค. แฉลงการณ์
- ง. คำสั่งสอน
- จ. โฆษณาชวนเชื่อ

9. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอะไร

- ก. การขาดสติ
- ข. การพัฒนาสติ
- ค. การพัฒนาปัญญา
- ง. การพัฒนาอารมณ์
- จ. การมีเหตุมีผล

10. เมื่อผู้ฟังฟังข้อความนี้แล้วน่าจะมีความรู้สึกเช่นไร

- ก. อึดอัดใจ
- ข. หงุดหงิดใจ
- ค. จรรโลงใจ
- ง. เฟลิดเฟลินใจ
- จ. วิตกกังวลใจ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน วิชาภาษาไทย (ท 401) 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ต้องการหาความสัมพันธ์ของเรื่อง สารสำคัญและเจตนาของผู้เขียน โดยพิจารณาจากรายละเอียดของ เรื่องที่อ่าน
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านในขั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกจุดมุ่งหมายเรื่องที่อ่านได้ 2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ 5. ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้
เนื้อหา	เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน
สื่อ	แบบฝึก
กิจกรรมการเรียนการสอน	ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณา ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 90 นักเรียนมีสิทธิ์ทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยไม่ต้อง เรียนชุดการเรียนชุดนี้

ขั้นที่ 2

2.1 นักเรียนทุกคนอ่านคำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้
จากคู่มือนักเรียน

2.2 นักเรียนศึกษาจากเอกสารความรู้เรื่อง รับสารด้วย
การอ่าน และทำกิจกรรมจากใบงาน

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเอง เรื่อง รับสารด้วยการ
อ่าน และตรวจจากเฉลย ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วย
ตนเองถูกต้องหมด แสดงว่านักเรียนรู้เนื้อหาในชุดการ
เรียนรู้เนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้ว พร้อมทั้งจะทำแบบทดสอบ
หลังเรียนได้ แต่ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้อง
ไม่หมด นักเรียนต้องทบทวนกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน ถ้าได้
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้
ครูบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้ ถ้านักเรียนได้
คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 นักเรียนต้องกลับไปศึกษาชุดการ
เรียนใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาทำแบบทดสอบใหม่ จนกว่า
จะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่าเวลาที่
ที่กำหนด นักเรียนสามารถเรียนชุดการเรียนรู้ชุดต่อไปได้

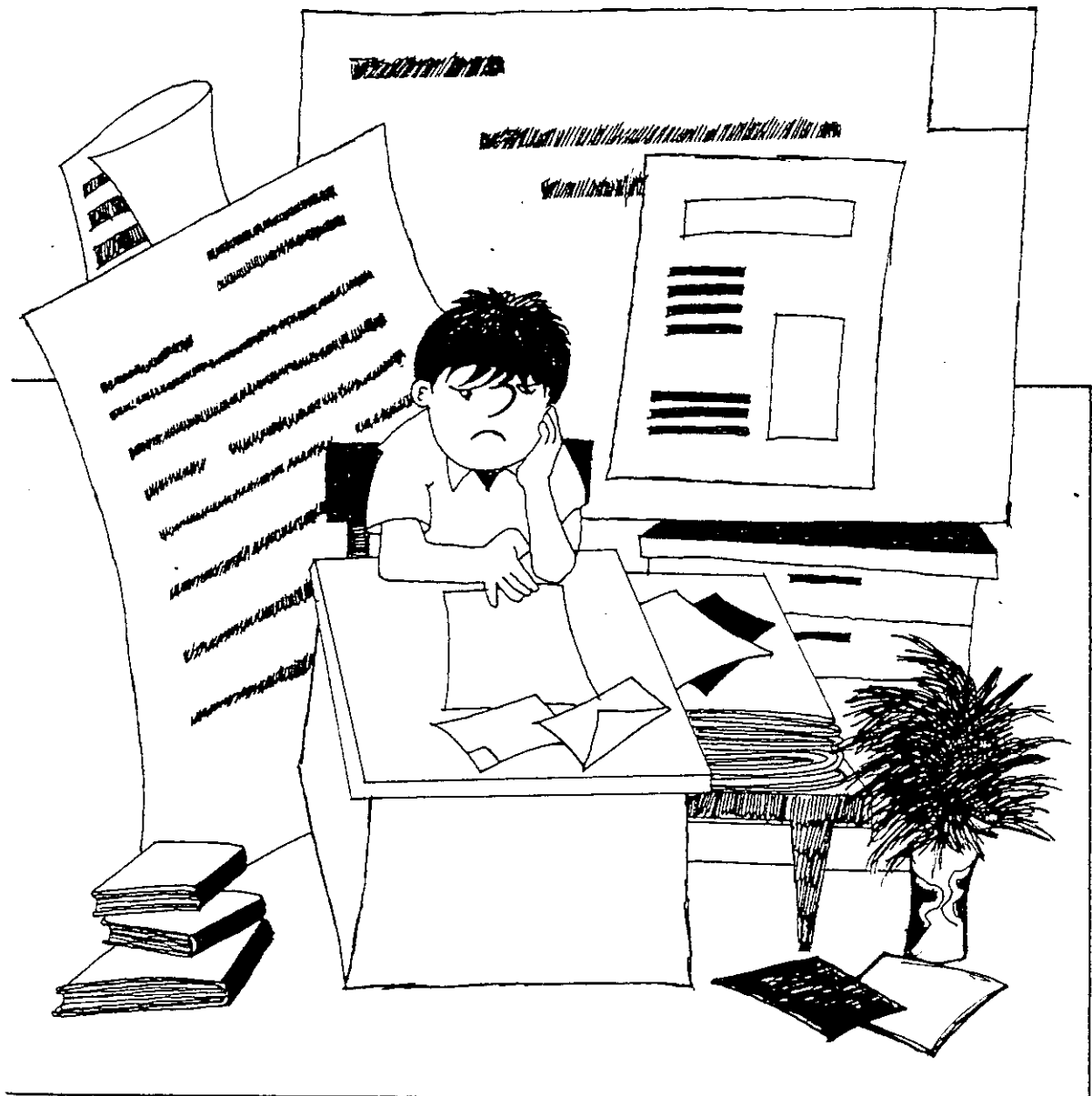
ขั้นที่ 6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสาระที่ได้รับจาก
ชุดการเรียนรู้เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน และให้นักเรียน
แต่ละคนบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด ส่งครูต่อไป

ประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละคน และจดบันทึกไว้

ชุดการเรียนรู้ ตอนที่ ๓

เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทเรียนนี้เป็น การอ่านจากแบบฝึก เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของบทเรียนอย่างเคร่งครัดจึงจะได้ผล

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียน

1. บทเรียนนี้เป็นบทเรียนที่นักเรียนอ่านจากแบบฝึก ซึ่งเป็นสื่อการเรียนในชุดการเรียนตอนที่ 3
2. เนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นเรื่องราวที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินและความจรรโลงใจ โดยนักเรียนจะต้องอ่านเรื่องราวจากแบบฝึกในชุดการเรียนที่ครูสร้างขึ้นเท่านั้น
3. เมื่ออ่านเรื่องราวจากแบบฝึกแต่ละเรื่องจบลง นักเรียนจะต้องตอบคำถาม
4. นักเรียนจะทราบทันทีว่า คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร เพราะมีคำตอบไว้ในหน้าต่อไป
5. ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูคำตอบก่อนเป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

การอ่าน

การอ่านเป็นการรับสารที่สำคัญยิ่งต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน ทั่วโลกจะใช้ความสามารถในการรู้หนังสือของประชากรเป็นเครื่องวัดระดับการพัฒนาประเทศ ข่าวสารที่สำคัญ ๆ หลังจากนำเสนอด้วยการพูดหรืออ่านให้ฟังผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์รักษาไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้อ่านในชั้นหลัง ๆ ต่อไป

ประเภทของการอ่าน

การอ่านจำแนกได้หลายประเภท ถ้าคำนึงถึงวิธีใช้ความคิดหรือพฤติกรรมการคิดของผู้อ่านอาจจำแนกได้เป็น

อ่านเก็บความรู้

อ่านเอาเรื่อง

อ่านเพื่อความ

อ่านวิเคราะห์

การอ่านเก็บความรู้

การอ่านประเภทนี้เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเรียนทั้งตามหลักสูตรและการเรียนด้วยตนเอง วิธีเก็บความรู้เป็นวิธีธรรมชาติ เมื่อเราอ่านสิ่งที่เขียนเรียบเรียงไประยะหนึ่ง เราก็ได้รับความรู้ใหม่จากสิ่งนั้นไปโดยไม่รู้ตัว แต่การรับความรู้อาจสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ก็ได้ ถ้าเราได้รับความรู้ได้สมบูรณ์ เราก็แยกออกได้ว่าข้อความใดสำคัญมาก ข้อความใดสำคัญน้อย ถ้าจะให้เรียงลำดับข้อความรู้ต่าง ๆ เราก็เรียงลำดับได้ในลักษณะที่ช่วยความจำของเรา และเราอาจบอกผู้อื่นได้ด้วยว่าเราได้รับความรู้กี่ ความรู้อะไรบ้าง และเรียงลำดับให้ผู้อื่นฟังหรือชวนให้ผู้อื่นได้มีความรู้เพิ่มเติมอีกด้วย เช่น อ่านตำรา อ่านงานวิจัย อ่านสารคดี เป็นต้น

การอ่านเอาเรื่อง

ถ้าผู้อ่านต้องการทราบเรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ในบทอ่าน ในระหว่างอ่าน ผู้อ่านต้องคิดติดตามเรื่องราวให้ได้ต่อเนื่องกันไป จึงจะสามารถอ่านได้รู้เรื่องโดยตลอด เรื่องที่อ่านอาจเป็นเรื่องราวของบุคคลว่า ทำอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร หรืออาจเป็นเรื่องนิทานที่มีตัวละครในเรื่องเพียง 1 ตัว หรือมากกว่านั้น ได้กระทำกิจกรรมอะไร ณ สถานที่ใด การกระทำของตัวละครในเรื่องก่อให้เกิดผลอะไร ทั้งนี้ตัวละครในเรื่องอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ นอกจากนี้เรื่องที่อ่านอาจเป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียนหรือเรื่องเล่าที่ผู้เขียนได้ยินได้ฟังมา แล้วนำมาเรียบเรียงขึ้นใหม่ให้หน้าอ่านน่าสนใจยิ่งขึ้นก็ได้

การอ่านเอาเรื่องจะได้ผลสมบูรณ์ นอกจากต้องรู้เรื่องและเข้าใจเรื่องโดยตอบคำถามข้างต้นในระหว่างที่อ่านได้แล้ว ผู้อ่านควรจำเรื่องให้ได้ด้วย ทั้งนี้ย่อมอาศัยความสามารถเฉพาะตัวและความพยายามที่จะฝึกฝนตนเอง อย่างไรก็ตามปกติถ้าอ่านด้วยความตั้งใจ มีสมาธิระหว่างอ่านไม่อ่านโดยเร่งรีบจนเกินไป ก็มักจะรู้เรื่องและเข้าใจเรื่องได้ดี

การอ่านตีความ

การอ่านตีความเป็นการอ่านขั้นที่ต้องใช้ความคิดสูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง กล่าวคือ เมื่ออ่านวิเคราะห์แล้ว ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า สารที่สำคัญที่สุดซึ่งผู้เขียนตั้งใจจะบอกแก่ผู้อ่านนั้นได้แก่อะไร สารนั้นอาจเป็นความตั้งใจหรือเจตนาแนะนำสั่งสอน เตือนสติ ซึ่งให้เห็นความเป็นจริงในชีวิต กระตุ้นให้ประกอบกิจการงาน ห้ามหรือปรามมิให้ใช้ความคิดหรือกระทำไปในทางใดทางหนึ่ง หรืออาจเป็นทางยั่วล้อ เยาะเย้ย สบประมาท ฯลฯ ทั้งนี้ผู้เขียนอาจใช้กลวิธีต่าง ๆ กันไป เช่น อาจกำหนดให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เผยแพร่สารที่สำคัญด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง บางทีก็อาจจะไว้ให้ผู้อ่านเข้าใจเอง บางทีก็อาจใช้ถ้อยคำที่คมคาย บางทีก็อาจบอกโดยตรง ๆ ว่า สารที่สำคัญคืออะไร ดังเช่น นิทานอีสปเรื่องต่าง ๆ มักบอกในตอนท้ายเรื่องว่า นิทานเรื่องนั้น ๆ สอนให้รู้ว่าจะทำอะไรอย่างชัดเจน อนึ่งในการอ่านชนิดนี้ นอกจากจะตีความทั้งเรื่องแล้ว ในแต่ละช่วงอาจต้องตีความด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผู้เขียนได้แฝงจุดสำคัญที่จำเป็นจะต้องตีความไว้ แต่ผ่านช่วงใดเป็นเพียงการบอกเรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริงล้วน ๆ มีความหมายตรงไปตรงมาก็ไม่จำเป็นต้องตีความเพราะความชัดเจนอยู่แล้ว

การอ่านวิเคราะห์

คำ วิเคราะห์ หมายความว่า แยกแยะออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจและแลเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ เหล่านั้น การอ่านวิเคราะห์ต้องอาศัยการใช้ความคิดในการอ่านเอาเรื่องเป็นพื้นฐานก่อน แล้วจึงใช้ความคิดในระดับสูงขึ้นอีกขั้นหนึ่ง กล่าวคือต้องแยกแยะให้ได้ว่าเรื่องที่อยู่ในบทอ่านนั้นแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้อย่างไร การจะทำได้ต้องเข้าใจวิธีการแยกแยะเสียก่อน รวมทั้งได้เคยฝึกมาจนพอมีทักษะตามสมควร เมื่อแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ ได้แล้วก็ต้องใช้ความคิดพิจารณาให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันอย่างไร กล่าวอย่างสั้น ๆ อีกอย่างหนึ่งว่า ในการอ่านวิเคราะห์นั้น ผู้อ่านไม่เพียงแต่ตั้งคำถามว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เท่านั้น แต่จะต้องตั้งคำถามต่อไปว่า ทำไมหรือเพราะเหตุใด แล้วเป็นอย่างไรรจะเป็นอย่างไร

แบบฝึกที่ 1

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

ปัญหาการคุกคามทางเพศในการจ้างงาน และการใช้สตรีเพศเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อย่างเช่น เชื้อกส์ทัวร์ โรสเกนิ บริการอาบอบนวด เหล่านี้ คงจะจัดทำให้หมดไปได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมายก็คงช่วยได้ไม่มากนักตราบเท่าที่สังคม โดยเฉพาะผู้ชายยังมองสตรีเป็นวัตถุทางเพศ เป็นดอกไม้หรือตุ๊กตางาม ๆ เป็นของเล่นของผู้ชาย ซึ่งเจ้าของจะทำอะไรก็ได้ สตรีจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีบทบาทและสถานภาพทัดเทียมชายได้ ก็ต่อเมื่อสังคมยอมรับผู้หญิงในฐานะที่เป็นบุคคลอย่างจริงจัง และมองคุณค่าของผู้หญิงที่ผลงานและความรู้ความสามารถมากกว่าเนื้อหนังมังสาของเธอ ที่สำคัญก็คือ ผู้หญิงก็ต้องไม่ยอมให้ตนเองเป็นวัตถุทางเพศด้วย ผู้หญิงจะต้องไม่ยึดความงามของรูปลักษณ์และเสน่ห์ทางเพศของตนเป็นหลักในการแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน แต่น่าจะสร้างความสำคัญและความภาคภูมิใจให้กับตนเองด้วยการฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมมากกว่า

1. จากข้อความนี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาอย่างไรของผู้เขียน
 - ก. ชี้นะ
 - ข. ตาหนี
 - ค. ยั่วยุ
 - ง. ตักเตือน
 - จ. ประชดประชัน
2. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร
 - ก. ต้องการให้ผู้ชายให้เกียรติผู้หญิง
 - ข. ต้องการให้ผู้หญิงทาดินให้มีคุณค่า
 - ค. ต้องการให้ผู้ชายเห็นคุณค่าของผู้หญิง
 - ง. ต้องการให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของการศึกษา
 - จ. ต้องการให้เลิกบริการอาบอบนวด เซ็กส์ทัวร์ และโสเภณี
3. นักเรียนคิดว่า เมื่อผู้หญิงได้อ่านข้อความนี้แล้วน่าจะรู้สึกอย่างไร
 - ก. ไม่ไว้ใจผู้ชายมากขึ้น
 - ข. ภูมิใจในคุณค่าแห่งสตรีเพศ
 - ค. สำนึกในคุณค่าแห่งสตรีเพศ
 - ง. ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
 - จ. เกลียดผู้ชายและเรียกร้องสิทธิของตน
4. ผู้เขียนมีความรู้สึกกับผู้หญิงอย่างไร
 - ก. ยกย่อง
 - ข. อูญก
 - ค. ไม่ไว้ใจ
 - ง. สงสาร
 - จ. เห็นอกเห็นใจ

คำเฉลย

ข้อ 1	ก
ข้อ 2	ข
ข้อ 3	ค
ข้อ 4	จ

แบบฝึกที่ 2

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

ความจริงเรื่องการขาดทุนของ ขสมก. นี้ เป็นเรื่องที่พูดกันมาตลอดและทุกครั้งมักจะลงเอยด้วยการเสนอขึ้นค่าโดยสาร เป็นทางออกที่สร้างความเดือดร้อนให้คนโดยสารเสมอมา การดำเนินงานของ ขสมก. จะมีความลึกลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนอย่างไรถึงได้ขาดทุนกันมากขนาดนี้ เป็นเรื่องที่คนภายนอกอย่างเรา ๆ ไม่อาจล่วงรู้ได้

ข้อกังขาระดับชาวบ้านทั่วไปก็คือ ทำไมสมัยก่อนที่การเดินทางรถเมล์เป็นของเอกชน รถเมล์ของบริษัทนายเลิศ รถเมล์เขียวศรีนคร ฯลฯ นั้น ทำไมเขาได้กำไรกันดี แต่พอรัฐบาลเอามาทำเองกลับขาดทุนมาก

ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดที่เคยมีผู้เสนอแนะว่า ควรโอนกลับไปให้เอกชนทำ เพราะนั่นเป็นการถอยหลังเข้าคลอง และเป็นการท้อแท้หมดอาลัยกับการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจจนเกินไป

การเอากิจการสาธารณูปโภคมาดำเนินงานโดยรัฐเองนับเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว เพราะเป็นกิจการใหญ่โตเกี่ยวข้องกับมหาชน หากบริการกันดี ๆ ก็จะได้กำไรเข้ารัฐ เท่ากับผลกำไรจากเงินของประชาชนผู้บริโภคมาสู่ประชาชนอีก

1. ผู้เขียนข้อความนี้ด้วยเจตนาอย่างไร
 - ก. ตาหนี
 - ข. วิ่งวอน
 - ค. ตักเตือน
 - ง. ประชดประชัน
 - จ. แสดงความคิดเห็น
2. ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไร
 - ก. ไม่เห็นด้วยกับการขึ้นค่ารถเมล์
 - ข. ไม่พอใจที่กิจการ ขสมก. ขาดทุนมากมาย
 - ค. แฉการโกงกินในการบริหารงานของ ขสมก.
 - ง. ไม่เห็นด้วยกับการร่อนงาน ขสมก. ไปให้เอกชนทำ
 - จ. เสนอแนะให้รัฐบาลปรับปรุงการบริหารงานของ ขสมก.
3. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไร
 - ก. การขาดทุนของ ขสมก.
 - ข. การโกงกินใน ขสมก.
 - ค. การปรับปรุงกิจการ ขสมก.
 - ง. การปรับปรุงค่าโดยสารขวฯ ขสมก.
 - จ. การร่อนกิจการ ขสมก. ให้เอกชนดำเนินการ

คำเฉลย

ข้อ 1	จ
ข้อ 2	จ
ข้อ 3	ก

แบบฝึกที่ 3

อ่านเรื่องนี้แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

ลุงอ้วนมีร้านขายของเล่นอยู่ที่หัวมุมถนนสองสามสายมาบรรจบกัน ร้านของลุงอ้วนแปลกกว่าร้านของคนอื่น ๆ เพราะของในร้านทุกชิ้นแกะสลักด้วยไม้ ลุงอ้วนจะนั่งแกะตุ๊กตา กวาง ไก่ ห่านและสัตว์อื่น ๆ อยู่หน้าร้านของแกทุกวัน

ทุกคนในเมืองไม่ว่า เด็กหรือผู้ใหญ่รู้จักร้านของลุงอ้วนกันทุกคน และรู้จักชอบพอลุงอ้วนทั้งนั้น ลุงอ้วนเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสและนิสัยดีมาก ใครต่อใครจะแวะร้านลุงอ้วน ดูลุงอ้วนแกะสลักตุ๊กตาหรือสัตว์แบบใหม่ ๆ

"เวลาทำงานยังมีความสุขมาก" ลุงอ้วนบอกเด็กทั้งชายหญิงที่ชอบแวะมาเที่ยวร้านของแกตอนโรงเรียนเลิก ทุกคนก็เห็นอยู่แล้วว่าลุงอ้วนมีความสุขในเวลาทำงาน นัยน์ตาของแกเป็นประกาย แก้มเป่งปลั่งและพร้อมที่จะยิ้มอยู่เสมอ

วันหนึ่งมีคนแปลกหน้ามาจากเมืองอื่น เข้ามาในร้านของลุงอ้วน เขาพิจารณางานแกะสลักของลุงอ้วนแล้วบอกว่า "ฝีมือดีจริง ๆ " เขาหยิบตุ๊กตาตัวหนึ่งขึ้นมาพิจารณา

"ผมก็ทำตุ๊กตาฝีมือแหละครับ" ลุงอ้วนบอก

"ฝีมือดีมากจริง ๆ นะ ขนาดนี้มือรางวัลทีเดียว" เขาหยิบตุ๊กตาไก่และกวางขึ้นมาพิจารณาอีก "คุณควรส่งเข้าไปในเมืองหลวง เขามีการประกวดกันบ่อย ๆ รางวัลตั้งห้าพันเยียนะ"

นัยน์ตาของลุงอ้วนวาววับด้วยความตื่นเต้นและประหลาดใจ

"ห้าพันเยียวหรือ ได้มาก็สบายไปตั้งนาน เก็บไว้เป็นทุน"

ลุงอ้วนมองตุ๊กตาพวกนั้นแล้วส่ายหน้า "ผมไม่คิดว่าตุ๊กตาพวกนี้จะดีพอ มันไม่สมควรกับเงินตั้งห้าพัน ผมแกะใหม่ดีกว่า ผมจะแกะตุ๊กตาที่ดีที่สุดสวยที่สุดทีเดียว สวยกว่าที่คุณเคยเห็นเป็นไหน ๆ"

เมื่อคนแปลกหน้าไปแล้ว ลุงอ้วนก็ลงมือแกะตุ๊กตาตัวใหม่ แกทำงานหนักอยู่หลายอาทิตย์และความเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นกับลุงอ้วน

ดวงหน้าของแกชักซีดเขียว แก้มตอบ แกไม่หัวเราะและคุยเล่นกับเด็ก ที่แวะเข้ามาในร้านของแกตามเคย สีหน้าของแกหมกมุ่นอยู่ตลอดเวลา

"ลุงฮ้วนเป็นอะไรไป" พวกเด็ก ๆ สงสัยและถามกันเอง พวกเขาแวะเข้ามาดูลุงฮ้วนเหมือนกันแต่เห็นมีหน้าเครียด ๆ ของแกแล้วก็พากันถอย ลุงฮ้วนงานยุ่งมากเกินไป

แต่แล้ววันหนึ่งเด็ก ๆ มองเข้าไปในร้านก็ได้เห็นลุงฮ้วนยิ้มเหมือนเดิม แกรบยกมือให้เด็ก ๆ ด้วย พวกเขาจึงเดินไปนร้าน ทำทางลุงฮ้วนมีความสุขดี

"ลุงกังวลมากเกินไปเรื่องจะเป็นเมื่อรางวัลอะไรนั้น ไม่เอาไหนเลย" ลุงฮ้วนอธิบาย "แทนที่จะสนุกกับการทำงานก็ต้องมาหน้าดำคร่ำเครียดกลัวจะไม่ชนะ ลุงควรจะทำงานไปเรื่อย ๆ ตามความพอใจ ทำให้สุดฝีมืออย่างเคย ไม่ไหว ลุงไม่มีความสุขทั้งวัน"

ลุงฮ้วนถอนใจแล้วพูดต่อ

"ทีนี้ลุงจะเลิกนึกถึงเรื่องรางวัลเสียที ลุงจะทำงานเพราะชอบและรักงานของลุงไม่ใช่เพราะอยากได้รางวัล ไม่ได้ก็แล้วไป" แล้วลุงฮ้วนก็หัวเราะ

ในที่สุดตุ๊กตาดาวหม่ของลุงฮ้วนก็เสร็จเรียบร้อย ลุงฮ้วนส่งเข้าไปประกวดในเมืองหลวง ลุงฮ้วนรออยู่ไม่นานนักผลการประกวดก็ออกมา ลุงฮ้วนได้รางวัลจริง ๆ ลุงฮ้วนดีใจมาก

"ลุงฮ้วนมีความสุขมาก แต่ลุงจะไม่มีวันทำงานเพื่อรางวัลอย่างเดียวนั่นแน่ ๆ หาความสุขไม่ได้เลย ลุงสนุกกับการทำงานและสลักของลุง ลุงมีความสุขที่ได้แกะไม้เป็นรูปอะไรสวย ๆ น่ารัก ไม่ใช่เพื่อประกวด" ลุงฮ้วนบอกเด็กทุกคน

1. ความคิดสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร
 - ก. ควรทำงานให้ดีที่สุดด้วยใจรัก
 - ข. ความหวังเป็นพลังแห่งความสำเร็จ
 - ค. การทำสิ่งใดแต่พอเหมาะเป็นคุณแก่ผู้ทำ
 - ง. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
 - จ. รู้สิ่งใดให้กระจ่างแต่อย่างเดียว จงให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล
2. "เวลาทำงานยังงี้ ลุงมีความสุขมาก" ข้อความนี้แสดงว่าลุงฮ้วนเป็นอย่างไร
 - ก. ตั้งใจทำงาน
 - ข. พอใจงานที่ทำ
 - ค. เอาใจใส่งานที่ทำ
 - ง. เห็นคุณค่าของการทำงาน
 - จ. ประสบความสำเร็จในการทำงาน
3. คำว่า "มือรางวัล" ในที่นี้หมายถึงอะไร
 - ก. ผู้ชำนาญในการทำงาน
 - ข. ผู้มีความสามารถดีเด่น
 - ค. ผู้ชำนาญในเรื่องสำราญรางวัล
 - ง. ผู้ได้รับรางวัลเพราะมือดี
 - จ. ผู้มีความสามารถถึงขั้นได้รับรางวัล
4. ลักษณะเด่นของลุงฮ้วนเป็นอย่างไร
 - ก. ไรทรง่าย
 - ข. จริงจัง
 - ค. ใจกว้าง
 - ง. มีอารมณ์ขัน
 - จ. อภัยเสียดี

คำเฉลย

ข้อ 1	ก
ข้อ 2	ข
ข้อ 3	ก
ข้อ 4	จ

แบบฝึกที่ 4

อ่านเรื่อง ว่าวกลากับสายป่าน แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

จะบอกกล่าววว่าวกลาตัวกล้าหาญ
 พอขึ้นพากฟ้าคว่าสายหลายกระบวน
 บิดลูกปลาเต็มตัวหัวใสสุด
 เสียงอูตอูตอยู่ที่ไหนก็ได้ยิน
 ขึ้นก็อูตลงก็อูตพูดเสียงลั่น
 อูตอูตนั้นมันว่าด้วยข้านี้
 ถึงพงศ์เผ่าเหล่ากอจะย่อยย่อย
 อันพ่อข้าคือแม่ผู้ชั่วคราว
 พวกรังรังที่เกิดกำเนิดต่ำ
 จะลือชื่อชื่อลายไครไครเกรง
 แต่ตัวข้าชอกข้าเหมือนหนามเหน็บ
 ด้วยสายป่านรัดรัดตรึงอุรา
 มันคิดแล้วร้องด่าอายหมาป่าน
 ข้าเป็นว่าวเจ้าเห็นว่าข้าเป็นควาย
 เร็วเร็วหนอยบปล่อยข้าอายบ้าเอ๋ย
 มาพวงเหน้อยข้าไว้ทำไมกัน
 ฝ่ายสายป่านฟังวาจากลากล่าว
 บปล่อยกลาหัวรันใบทันใด
 พอสิ้นที่เหนียวรั้งก็กว้างแคว้ง
 หัวทิ่มดินดังปังเลยระตรงเปิง
 ขายหรือหญิงทั้งวินัยหมายสนุก
 ท่วมมนุษย์สุดจังหวัดบุรี

ผู้ชำนาญผูกมัดได้สัดส่วน
 ไม่หยุดม้วนหัวคว่าลงตาดิน
 นั้นก็พูดร้องไ้ดังใจถวิล
 ไม่สิ้นสุดสิ้นเสียงขรมเมื่อลมดี
 เลยสำคัญว่าตัวเก่งเป่งศักดิ์ศรี
 อยู่เมธีรูปร่างเหมือนอย่างดาว
 แต่ข้าลอยถึงฟ้าเวหาหา
 กระดาษว่าวนั้นแลแม่ข้าเอง
 จงดูข้าไว้ให้เหมาะเหมง
 พวกนักเลงน้อมหัวกลัวเดชา
 หัวใจเจ็บปวดแสบแทบสังขาร
 มิให้ข้าลอยเลี้ยวเที่ยวสบาย
 เจ้ารุกรานข่มขามาข้าหลาย
 แกล้งทำลายเสรีทุกวี่วัน
 ข้าจะเลยถอยเข้าไปในสวรรค์
 ทำผูกพันหาเรื่องให้เคืองใจ
 ไม่อยากสาวต่อคำที่ร้ายไร
 กลาใหญ่ชอบขึ้นก็รื่นเริง
 ไปตามเพลงลมพาดลาเหลิง
 ก็เสียเชิงสิ้นชื่อที่ลือดี
 จะสิ้นสุกาสรดสลดศรี
 ใครเล่ามีกรรมสิทธิ์อิสรา .

1. เรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร
 - ก. อย่าใฝ่สูงจนเกินศักดิ์
 - ข. ทำอะไรโดยไม่วิตกกังวล
 - ค. พุดดีเป็นศรีแก่ตัว พุดชั่วอัปราชัย
 - ง. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
 - จ. เสรีภาพที่ขาดเครื่องเหนี่ยวรั้งย่อมหายนะ
2. จุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี่คืออะไร
 - ก. ให้ความรู้
 - ข. ให้เกิดผล
 - ค. ให้นั่งคิด
 - ง. ให้ความบันเทิงใจ
 - จ. ให้อารมณ์สะเทือนใจ
3. เรื่องนี้เปรียบเทียบกับว่าวกลาเหมือนคนประเภทใด
 - ก. คนพาล
 - ข. คนปากจัด
 - ค. คนกล้าบ้าบิ่น
 - ง. คนทะเยอทะยาน
 - จ. คนยโสขาดความขี้ใจ

คำเฉลย

ข้อ 1	จ
ข้อ 2	ค
ข้อ 3	จ

แบบทดสอบด้วยตนเอง

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ดี" "รัก" ในข้อความนี้หมายถึงอะไร

- ก. ความเสียสละ
- ข. ความอดทน
- ค. ความเมตตา
- ง. ความมีระเบียบ
- จ. ความดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

2. "ข้ามถนน ระวังรถให้ติดลูก"

ประโยคนี้อธิบายในลักษณะใด

- ก. สิ่ง
- ข. ตัดพ้อ
- ค. ขอร้อง
- ง. ปราศรัย
- จ. ตักเตือน

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 6

กล้วยพาย

วัฒน์ วรรลยางกูร

บ้านฉันอยู่ซอย	ชื่อซอยต้นกล้วย
ข้างบ้านมีลิง	ลิงชอบกินกล้วย
ลิงอยู่ในสวน	สวนไม่มีกล้วย
ก่อนนอนทุกวัน	ฉันชอบกินกล้วย
ฉันมีเงินใช้	ฉันใช้ซื้อกล้วย
ซื้อมาหิวใหญ่	แขวนไว้กินกล้วย
เข้าออกทำงาน	ทำงานแลกกล้วย

กลับมาตอนเย็น	ไม่เห็นมีกล้วย
ตาลายท้องหิว	ฉันหิวหากกล้วย
ค้นหาเห็นลิง	ลิงถือหวีกล้วย
ฉันรอมลิง	ตะลิงแย่งกล้วย
รอมหเสีแย้	มีแต่เบสือกกล้วย
เพื่อนบ้านหลายคน	เห็นคนลักกล้วย
เป็นคนซูดิน	ไม่ชอบกินกล้วย
ถูกเลิกของเขา	กินข้าวบดกล้วย
เขาเป็นคนจน	จนไม่มีกล้วย
ถูกเลิกหิวนัก	เขาจึงลักกล้วย

3. คำประพันธ์นี้ให้แนวคิดสำคัญอย่างไร

- ก. มีลูกทำให้พ่อแม่ลำบาก
- ข. ความจนทำให้เกิดความหิว
- ค. ความจนทำให้เกิดความกลัว
- ง. ความจนทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง
- จ. พ่อแม่ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูกได้เสมอ

4. จากคำประพันธ์นี้ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. ฉันชอบกินกล้วย
- ข. บ้านฉันอยู่ซอยต้นกล้วย
- ค. คนซูดินเป็นคนจน
- ง. ลูกคนซูดินชอบกินกล้วย
- จ. ลิงขมยกล้วยไปให้คนซูดินกิน

5. คาบระพันธ์นี้ มีลักษณะเด่นด้านใด
- สัมผัส
 - การเล่นคำ
 - กล่าวเกินจริง
 - เกิดภาพพจน์
 - เนื้อเรื่องสอนใจ
6. จากคาบระพันธ์นี้ ผู้เขียนน่าจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อผู้ขโมยกล้วย
- โกรธ
 - แค้นใจ
 - ผิดหวัง
 - สงสาร
 - เสียคาย

ถ้านักเรียนตอบคำถามยังไม่ถูกหมดทุกข้อ ขอให้นักเรียนกลับไปทบทวนเนื้อเรื่องใหม่
อีกครั้ง จะได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นนะคะ

อ่านให้ดี ดีความมาให้ถูกต้อง

คำเฉลย

ข้อ 1	จ
ข้อ 2	จ
ข้อ 3	จ
ข้อ 4	จ
ข้อ 5	ข
ข้อ 6	ง

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วไปตอบในกระดาษคำตอบ
โดยทำเครื่องหมายกากบาท (x)

1. "ชีวิตมนุษย์ไยยืนอยู่นาน ดังเช่น โลหะ หินผา เมื่อถึงกำหนดเกิดมาก็ต้องก้มหน้าไปตามหนทางแห่งกรรม ไหนจะยืนอยู่ ไม่ยอมรับรู้ ไม่รับสภาพของความเปลี่ยนแปลงเกียรติคุณ ความดี สิ่งนี้จึงเป็นสมบัติประเสริฐที่ยืนหยัด ปรากฏได้ ไม่มีตัวบิดลัดเลือน"
ใจความสำคัญของข้อความนี้เกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. กฎแห่งกรรม
- ข. คุณงามความดี
- ค. การละกิเลส
- ง. การยกย่องสรรเสริญ
- จ. ความไม่เที่ยงแท้แน่นอน

คำสั่ง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 2 - 3

"การปราบปรามโจรก่อการร้ายที่จับครุสาวไปเป็นตัวประกัน ได้ผลเหมือนการปราบปรามส่วนใหญ่ที่ผ่านมา คือมีการระดมกำลังและออกข่าวอย่างครึกโครม ครั้นพอประชาชนเริ่มคลายความสนใจ ทุกสิ่งทุกอย่างก็หายเงียบไป"

2. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. แนะนำ
- ข. ตาหนิ
- ค. ชี้แจง
- ง. ห่วงใย
- จ. ราชพึงรำพัน

3. ข้อความข้างบนนี้จัดเป็นงานเขียนประเภทใด

- ก. ข่าว
- ข. บทความ
- ค. รายงาน
- ง. ค่ำชี้แจง
- จ. แถลงการณ์

4. "ญี่ปุ่นผลิตสินค้าอย่างใหม่ ๆ ด้วยต้นทุนการผลิตต่ำ เพื่ออุดช่องโหว่ให้กับคนไทย ดู ๆ ไปแล้วก็ภูมิใจ ไม่ใช่ภูมิใจเพราะเมืองไทยล้ำหลังญี่ปุ่นหรืออะไรอย่างนั้นหรอก แต่ภูมิใจแทนญี่ปุ่น คนไทยสบายกว่าเป็นไหน ๆ มีช่องโหว่ที่ตรงไหนญี่ปุ่นก็มาอุดให้คนไทย เกิดมาเป็นขวด ไม่ได้เกิดมาเป็นจุก ใครจะทำไม"

ข้อความนี้ผู้เขียนกล่าวในลักษณะเช่นไร

- ก. ตำนาน
- ข. ท้วงติง
- ค. ห่วงใย
- ง. แจ้งให้ทราบ
- จ. ประชดประชัน

5. "อยู่กันอย่างข้าวเฝ้าคอยฝน ยามหน้าแล้งทุนจนหม่นหมอง ใจเหี่ยวหายก้มหน้าน้ำตานอง นั่นคือมองผู้ยากไร้ในแผ่นดิน"

คำประพันธ์นี้กล่าวถึงอะไร

- ก. คนจน
- ข. การปลูกข้าว
- ค. ชาวไร่ชาวนา
- ง. ความแห้งแล้ง
- จ. ความลำบากของมนุษย์

6. "ชายหาญเห็นได้เมื่อ สงคราม นั้นเนอ
 ความซื่อสัตย์นัยาม สงฆ์
 เห็นมิตรคิดเห็นความ จริงเมื่อ ทุกข์แกล
 เมียสตัปจัดซื้อชี้ เมื่อใช้ไรสิน"

คำประพันธ์นี้มีความใกล้เคียงกับสำนวนใดมากที่สุด

- ก. คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ
 ข. น้ำลึกหยั่งได้ น้ำใจหยั่งยาก
 ค. มีเงินนับว่าน้อง มีทองนับว่าพี่
 ง. ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน
 จ. ระยะเวลาพิสูจน์ม้า กลเวลาพิสูจน์คน
7. "คนเราถึงแม้ว่าจะเป็นผู้มีกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา สามารถเกินกว่าสามัญชน บานใดก็ดี ที่จะอยู่ลำพังตน ไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่นบ้างเลยนั้นหาได้ไม่ อย่างน้อยก็มีบิดามารดา วงศาคณาญาติ บุตรภรรยาหรือข้าใช้สอย ซึ่งทำให้บังเกิดความ จาเป็นที่ต้องระลึกรถึงประโยชน์และความสุขของผู้อื่นบ้าง นอกจากตนเองผู้เดียวผู้ที่อยู่ด้วยกัน จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันโดยอาการยังยืนได้."

นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดเห็นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. เห็นด้วย เพราะเรามีญาติพี่น้องซึ่งต้องอยู่ด้วยกัน
 ข. เห็นด้วย เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน
 ค. เห็นด้วย เพราะการอยู่ร่วมกันทำให้เราได้ผลประโยชน์เสมอ
 ง. ไม่เห็นด้วย เพราะการอยู่คนเดียวอย่างสันโดษย่อมมีความสุขมาให้
 จ. ไม่เห็นด้วย เพราะนอกจากเราจะมีกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญาแล้ว เราสามารถช่วยตนเองได้

8. ข้อใดเป็นการอ่านเพื่อตีความ
- อ่านนวนิยาย
 - อ่านตำรารายา
 - อ่านบทละคร
 - อ่านตำรากฎหมาย
 - อ่านคำประกาศของทางราชการ
9. ข้อใดไม่ใช่เป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง
- อ่านนวนิยาย
 - อ่านบทละคร
 - อ่านเรื่องสั้น
 - อ่านหนังสือการ์ตูน
 - อ่านตำราการเลี้ยงปลาตู้
10. "(1) การฝึกใจให้พร้อมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคน (2) ใจที่พร้อม คือใจที่มีปัญญาอมรับความจริงได้อย่างไม่หวั่นไหว (3) เป็นใจที่จะก่อให้เกิดความสุขสงบเป็นสันติไม่ว่าเหตุการณ์ภายนอกจะรุนแรงเพียงใดก็ตาม (4) ใจนั้นจะสุขสงบอยู่ได้อย่างน่าอัศจรรย์ (5) ดังนั้นทุกคนน่าจะลองฝึกใจให้เข้มแข็งเพื่อจะได้ประสบกับความสุขอันแท้จริงบ้าง"
- ข้อความข้างบนนี้หมายเลขใดเป็นข้อคิดเห็น
- (1)
 - (2)
 - (3)
 - (4)
 - (5)

เรื่อง ส่งสารด้วยการพูด

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทเรียนนี้ แบบฝึกหัด เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนและ
ทําแบบฝึกหัดด้วยตนเองจากเอกสารความรู้ที่อยู่ในบทเรียนนี้ โดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย
ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของบทเรียนอย่างเคร่งครัดจึงจะได้ผล

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียน

1. บทเรียนนี้เป็นบทเรียนที่นักเรียนอ่านจากเอกสารความรู้และทําแบบฝึกหัด
2. เนื้อหาบทเรียนนี้เป็นเรื่องราวที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน โดยที่
นักเรียนจะต้องอ่านเรื่องราวจากสถานการณ์แบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้น
เท่านั้น
3. เมื่ออ่านเรื่องราวจากสถานการณ์แบบฝึกหัดจบลง นักเรียนจะต้อง
ตอบคำถาม
4. นักเรียนจะทราบทันทีว่า คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร จะมี
เฉลยไว้ในหน้าต่อไป
5. ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูคำตอบ
ก่อนเป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

เอกสารความรู้

เรื่อง ส่งสารด้วยการพูด

การพูดมีความสำคัญต่อนุษย์มาก ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตล้วนแต่เป็นคนที่มีความมีประสิทธิภาพในการพูดทั้งสิ้น การพูดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่เป็นศาสตร์เพราะมีหลักการและกฎเกณฑ์ที่เป็นศิลป์เพราะพูดให้คนฟังคล้อยตามได้หรือไม่ก็ห้วนเราะได้ตลอดเรื่อง

โดยสรุป การพูดที่มีประสิทธิภาพ คือ

1. มีความรู้ในเรื่องที่พูดจริง
2. มีจุดมุ่งหมายในการพูดที่ชัดเจน
3. วิเคราะห์ผู้ฟังได้
4. พูดได้ตรงประเด็น
5. เรื่องที่พูดเหมาะสมกับผู้ฟัง

นอกจากนี้ยังต้องรู้จักสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง และมีบุคลิกลักษณะที่น่าเชื่อถืออีกด้วย ในขั้นนี้จะให้นักเรียนเข้าใจและฝึกทักษะการพูด 2 ประการ คือ การพูดระหว่างบุคคล และการพูดในกลุ่ม

การพูดระหว่างบุคคล

การพูดระหว่างบุคคลเป็นการพูดที่ไม่เป็นทางการ แต่เป็นการพูดที่มนุษย์ต้องจำมากที่สุด ควรฝึกฝนให้เข้าใจการโต้ตอบแล้ว การพูดระหว่างแยกออกเป็น

1. การทักทายปราศรัย
2. การแนะนำตนเอง
3. การสนทนา

1. การทักทายปราศรัย

เวลาที่คนไทยพบปะผู้ใดแม้จะเป็นคนแปลกหน้าก็ตาม มักจะยิ้มให้ก่อนเป็นการทักทายปราศรัย ทำให้ผู้ที่มีมิตรไมตรีกับผู้อื่นได้ง่าย แต่ถึงอย่างไรการทักทายปราศรัยก็มีธรรมเนียมอยู่บ้างเช่น กล่าวคำ สวัสดี สบายดีหรือคะ เป็นการเริ่มต้น นอกจากนี้จะต้องใช้ความระมัดระวังไม่ก้าวล่วงเรื่องส่วนตัว ทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา มิฉะนั้นการทักทายปราศรัยก็จะไม่ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

ตัวอย่างสถานการณ์ด้านการสื่อสาร

สถานการณ์ที่ 1 ทักทายกันที่ริมถนน

- นิค : "ไปไหน"
 น้อย : "ไปบ้านคุณลุง" (ตอบตรงไปตรงมา)
 นิค : "ไปทำอะไรล่ะ ไปขอเงินละซี" (ถามชอกแชกจนเกินไป)

สถานการณ์ที่ 2 ทักทายกันที่ห้องโถงของสถานที่ทำงาน

- จุก : "ไปไหน"
 ไร่ : "ไปเที่ยว" (เสียงตอบเพราะว่าไม่สามารถให้คำตอบตรง ๆ ได้ เนื่องจากจะไปยังที่ที่ไม่จำเป็นให้ผู้อื่นทราบ)
 จุก : "ไปเที่ยวไหน ไปด้วยคนซี"

ทั้งสองสถานการณ์นี้ ไม่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน กลับทำให้เกิดความไม่พอใจ ฝ่ายหนึ่งนึกตำหนิอีกฝ่ายหนึ่งว่า ไม่มีมารยาท ในการทักทายปราศรัย ควรหลีกเลี่ยงการถามเรื่องส่วนตัว ยิ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินยิ่งต้องพยายามละเว้น

ด้านนักเรียนต้องการมีบุคลิกภาพดี และรู้จักทักทายปราศรัยได้อย่างเหมาะสม
ควรปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยความรู้สึกยินดีที่ได้พบผู้ที่เราทักทาย
2. กล่าวคำทักทายหรือทักทายตามธรรมเนียมนิยมที่ยอมรับกันนในสังคม เช่น "สวัสดีครับ..." "สวัสดีค่ะ..."
3. แสดงกิริยาอาการประกอบคำทักทาย กล่าวคือ กิริยาอาการที่แสดงออกนั้นขึ้นอยู่กับฐานะของบุคคลที่เราทักทาย ถ้าเป็นบุคคลที่มีฐานะเสมอกัน ก็อาจเป็นเพียงการยิ้ม และผงกศีรษะเล็กน้อย การจับมือกันแบบตะวันตกหรือจับแขนหรือตบไหล่เบา ๆ ก็เป็นสิ่งที่พอจะทำได้ ถ้ารู้จักกันดี

อนึ่งในการทักทาย ควรคำนึงด้วยว่าเราควรหยุดยืนให้ห่างจากผู้ที่เราทักทาย ในระยะที่เหมาะสม เช่น นักเรียนมองเห็นครูของตนในสถานที่อื่นนอกโรงเรียน ควรเดินเข้าไปทักทายพอที่จะพูดเพียงเบา ๆ ก็ได้ยิน แล้วจึงทักทาย แต่ด้านนักเรียนพบเพื่อนที่อยู่ภายในวัยเดียวกัน อาจทักทายกันในระยะใกล้กันกว่านี้สักหน่อยก็พอจะทำได้

4. ข้อความที่ใช้ประกอบการทักทาย ควรเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความสบายใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย เช่น
สวัสดีค่ะ คุณสมศิริ วันนี้หน้าตาอึมเิบสดใสจังเลยคะ
สวัสดีครับ คุณสมพงษ์ สบายดีหรือครับ

2. การแนะนำตนเอง

การแนะนำตนเองเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเรา เพราะแต่ละวันเรามักจะได้พบ ได้รู้จัก สังสรรค์ และติดต่อกิจกรรมการงานกับบุคคลอยู่เสมอ การแนะนำตนเองมีหลายโอกาสด้วยกัน เช่น แนะนำตนเองในที่สาธารณะ ในการทำกิจกรรมและในกลุ่มย่อย

การแนะนำตนเองในที่สาธารณะ

ตัวอย่างเช่น "ผม แก้ว สันติสมบูรณ์ นักเรียนโรงเรียนประเสริฐสิทธิ์ครับ"

คู่สนทนาอีกคนหนึ่งก็จะแนะนำตนเองตามมาว่า "ผม แมน ศรีสุจริต นักเรียนโรงเรียนประสาทวิชาที่อยู่ถัดจากโรงเรียนคุณป้านี้เองครับ"

การแนะนำตนเองในการทำกิจกรรม

ตัวอย่างเช่น "ผมมาติดต่อซื้อหนังสือครับ ผมชื่อ อุดม สุขจรัส เป็นประธานชมรมภาษาไทย ของโรงเรียนเชิดชูปัญญา ได้ทราบว่า ถ้าซื้อหนังสือเรื่อง "ศิลปะการประชุม" เป็นจำนวนมาก ทางบริษัทจะลดราคาให้ 15 เปอร์เซ็นต์ อย่างนั้นใช่ไหมครับ ผมต้องการสั่งซื้อในนามของชมรมสัก 200 เล่ม ครับ"

จากการแนะนำตนเองและชี้แจงให้ผู้ที่เราติดต่อกับได้เข้าใจกิจกรรมของเราแจ่มแจ้ง เช่นนี้ จะทำให้สื่อสารได้ผล กิจกรรมก็จะลุล่วงไปด้วยดี

การแนะนำตนเองในกลุ่มย่อย

ตัวอย่างเช่น กระผม อุดม สุขจรัส ประธานชมรมภาษาไทย โรงเรียนเชิดชูปัญญาครับ" เมื่อแนะนำตนเองแล้วคนอื่น ๆ ในกลุ่มก็น่าจะแสดงกิริยาต้อนรับ เช่น ยิ้มหรือก้มศีรษะเล็กน้อย

3. การสนทนา

การสนทนา เป็นกิจกรรมที่บุคคลเฉพาะสองคนหรือมากกว่านั้นพูดคุยกันเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างกันอย่างไม่เป็นทางการ ในชีวิตประจำวันของเรานั้น จะมีการรับสาร ส่งสารกันอยู่ตลอดเวลา การรับสารส่งสารที่ทำ ได้รวดเร็วและง่ายที่สุดก็คือ การสนทนา

การสนทนาถ้าดูแต่ผิวเผิน ๆ ก็อาจคิดว่าเป็นเรื่องง่าย เพราะเป็นพฤติกรรมตาม ธรรมชาติของมนุษย์ แท้ที่จริงการสนทนาเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง และมีจรรยาที่เราควรสังวร แต่ทั้งนี้ไม่มีได้หมายความว่า การสนทนานั้นมีกฎเกณฑ์ตายตัวที่จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มนุษย์ ที่ได้รับการศึกษาอบรมดี ควรมีความสามารถที่จะคิดปรับปรุงพฤติกรรมการสนทนาให้เหมาะสมกับสมัย และสังคมของตน

การพูดในกลุ่ม

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเล่าเรื่องราวที่ได้อ่านหรือฟังมา
2. การเล่าเหตุการณ์

1. การเล่าเรื่องราวที่ได้อ่านหรือฟังมา

การเล่าเรื่องในกลุ่มมักเป็นไปในทางของเล่าเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญ ๆ มากกว่าการให้รายละเอียด ซึ่งมีวิธีการดังนี้คือ

1. เล่าถึงเนื้อหาและประเด็นสำคัญ ๆ ว่ามีอะไรบ้าง ไม่ต้องกล่าวรายละเอียด
2. นำเสียงชัดเจนน่าฟัง เน้นเสียงสูงบ้าง ต่ำบ้าง เพื่อแสดงความรู้สึกหรือ

อารมณ์ต่าง ๆ

3. ภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่ง่าย เข้าใจง่าย
4. ใช้กริยาทำทางประกอบการเล่าเรื่องตามความเหมาะสม เช่น การรำมือ

ประกอบ

5. ผู้เล่าเรื่องจะต้องเรียงลำดับเรื่องให้ถูกต้อง ไม่พูดตะกุกตะกัก สับสน
6. อาจสรุปเป็นข้อคิดในตอนท้ายบ้าง เพื่อให้ผู้ฟังได้คิดเอง หรือใช้ประเด็น

ที่จะอภิปรายต่อไป

2. การเล่าเหตุการณ์

การที่จะเล่าเหตุการณ์ให้น่าฟัง น่าสนใจ ประทับใจผู้ฟัง ผู้เล่าอาจมีวิธีการเล่าดังนี้

1. กล่าวเริ่มต้นด้วยการแสดงเหตุผลในการเล่าเหตุการณ์นั้น ๆ
2. ระบุวัน เวลา สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์
3. กล่าวถึงบุคคลที่สำคัญแก่เหตุการณ์นั้น
4. เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ ให้มีความต่อเนื่องกัน
5. ใช้ถ้อยคำและภาษาสำนวนที่ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพ เข้าใจง่าย

6. มีน้ำเสียงแจ่มใส ชัดเจน เข้ากับเหตุการณ์
7. ใช้สีหน้าท่าทางกิริยาประกอบการเล่นเหตุการณ์ด้วย จะได้ดูเป็นธรรมชาติ
8. แสดงข้อคิดเพิ่มเติมตามควร

แบบทดสอบด้วยตนเอง

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ข้อใดใช้คำว่า ตาย ได้ถูกต้องตามฐานะ
 - ก. พระภิกษุถึงแก่กรรมเมื่อเช้านี้
 - ข. นายกรัฐมนตรีถึงแก่อสัญกรรมแล้ว
 - ค. ประธานรัฐสภาถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคชรา
 - ง. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสิ้นชีวิตแล้ว
 - จ. นายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ผอ. อ.ส.ม.ท. ถึงแก่อนิจกรรม
2. คำพูดในข้อใดใช้ภาษาพูดเพื่อย
 - ก. ยินดีที่เราได้พบกันอีก
 - ข. นาย ก. ถูกยิงตายเมื่อวานนี้
 - ค. ขอบคุณมากสำหรับอาหารมื้อนี้
 - ง. ขอแสดงความยินดีที่คุณได้รับตำแหน่งใหม่
 - จ. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นยิ่งนัก
3. ข้อใดเป็นการพูดทักทายกันครั้งแรกที่รู้จักกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
 - ก. สวัสดีค่ะ คุณสมพงษ์
 - ข. คุณสมพงษ์ สบายดีหรือคะ
 - ค. สวัสดีค่ะ คุณสมพงษ์ กำลังคิดถึงอยู่ที่เดียวค่ะ
 - ง. ดีใจที่ได้พบคุณสมพงษ์ โรคดีจริง ๆ
 - จ. สวัสดีค่ะ คุณสมพงษ์ คุณพ่อคุณแม่สบายดีหรือคะ
4. ข้อใดใช้สำนวนผิด
 - ก. นักกรีฑาคนนี้วิ่งเร็วราวกับลมพัด
 - ข. ผู้หญิงคนนี้อายจนหน้าแดง เมื่อพบชายหนุ่ม
 - ค. เด็ก ๆ ดีใจจนเนื้อเต้น เมื่อคุณพ่อคุณแม่พาไปเที่ยวสวนสัตว์
 - ง. สามีภรรยาคู่นี้ทำงานตลอดทั้งวันทั้งคืนจนใจกล้าถึงกล้าคำ
 - จ. เลขข้อนี้ง่ายเหมือนบอกกล้วยเข้าปาก

5. ผู้หญิงคนนี้แต่งตัว...กับวัย ควรเติมคำลงในช่องว่าง จึงจะถูกต้องสมบูรณ์
 - ก. สมส่วน
 - ข. สมควร
 - ค. พอเหมาะ
 - ง. เหมาะสม
 - จ. เหมาะเจาะ
6. ข้อใดเป็นการกล่าวคำชื่นชมในการรายงานหน้าชั้นเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม
 - ก. สวัสดีค่ะ เพื่อน ๆ ที่น่ารักทุกคน
 - ข. สวัสดีค่ะ อาจารย์ที่เคารพและเพื่อนที่รักทุกคน
 - ค. สวัสดีค่ะ ท่านผู้มีเกียรติที่น่ารักทุกคน
 - ง. ท่านอาจารย์และเพื่อนที่เคารพทุกท่าน
 - จ. ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกคน
7. คำใดใช้คำทักทายผู้ใหญ่มิเหมาะสม
 - ก. สวัสดีค่ะ คุณลุง
 - ข. คุณลุงไปไหนมาคะ
 - ค. คุณลุงสบายดีหรือคะ
 - ง. คุณลุงมีฐานะเป็นอย่างไรบ้างคะ
 - จ. ดีใจมากที่ได้พบคุณลุงอีก

คำเฉลย

ข้อ 1 ข

ข้อ 4 ง

ข้อ 2 จ

ข้อ 5 ง

ข้อ 3 ก

ข้อ 6 ข

ข้อ 7 ง

ถ้านักเรียนตอบถูกไม่หมดทุกข้อ ให้ลองย้อนไปศึกษาในชุดการเรียนรู้อีกครั้งนะคะ
จะได้เข้าใจยิ่งขึ้นค่ะ

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง ส่งสารด้วยการพูด

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วตอบในกระดาษคำตอบ โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X)

1. ข้อใดใช้ภาษาผิด

- ก. คุณพ่อถวายบังคมแด่พระภิกษุ
- ข. นายแดงยื่นฟ้องต่อศาล
- ค. ผักเป็นอาหารที่มีประโยชน์กับร่างกาย
- ง. นายกรัฐมนตรีให้รื้อวาทแก่เยาวชน
- จ. ผู้ชายคนนี้สวมหมวกสีเขียว

2. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการพูด

- ก. มีบุคลิกภาพดี
- ข. เตรียมตัวเป็นอย่างดี
- ค. เสียงดังฟังชัดเจน
- ง. มีใบหน้าที่สวยงามสะอาดสดใส
- จ. ประเมินผลการพูดของตนเองตลอดเวลา

3. ข้อใดใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

- ก. วันที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมาก
- ข. คนๆนี้มีจิตใจที่เข้มแข็งมาก
- ค. รถไฟคันนี้วิ่งช้ามากผิดปกติ
- ง. ผนตกาให้ความชุ่มชื้นแก่ต้นไม้
- จ. มีรถเล่นขวักขวบนถนนตลอดเวลา

4. อาหารร้านนี้มีพ่อครัวปรุงอาหารได้ฝีมือเยี่ยมจริง ๆ ... แล้วที่ได้รับรางวัล
ควรเติมคำใดลงในช่องว่างจึงจะถูกต้องสมบูรณ์
- ก. เหมาะสม
ข. พอดี
ค. พอใจ
ง. เห็นด้วย
จ. พอเหมาะ
5. "ครูบอกขั้นตอนในการท่องกึ่งกลางให้นักเรียนฟังอย่างละเอียด"
ครูจะต้องใช้กลวิธีการพูดลักษณะใดจึงจะเหมาะสม
- ก. บรรยาย
ข. แนะนำ
ค. อธิบาย
ง. พรรณนา
จ. อธิบาย
6. ข้อใดเป็นการกล่าวทักทายที่ไม่เหมาะสม
- ก. สวัสดีครับ คุณสมพงษ์ สบายดีหรือครับ
ข. สวัสดีครับ คุณไตรภพ วันนี้คุณดูสบายมากนะครับ
ค. สวัสดีค่ะ คุณสุดา ดีใจที่ได้พบ กำลังคิดถึงอยู่ที่เดียวค่ะ
ง. สวัสดีครับ คุณมาลี ดีใจด้วยครับ อ่านหนังสือพิมพ์พบว่าเรียงความของคุณได้รับ
รางวัลชนะเลิศ
จ. สวัสดีค่ะ คุณอัศวิน ออกไปเดินเล่นหรือคะ อากาศดีจริงนะคะวันนี้

7. ข้อใดเป็นการพูดให้กำลังใจแก่ผู้ฟังได้อย่างดี
- ก. อย่าเสียใจไปเลย การตายเป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้าหรอก
 - ข. เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา อีกไม่นานเราคงต้องประสบเหตุการณ์เช่นนี้แน่นอน
 - ค. อย่าเสียใจไปเลยที่สอบตกคราวนี้ ลองพยายามใหม่อีกครั้ง ชัยชนะคงต้องเป็นของเราอย่างแน่นอน
 - ง. นึกแล้วเชื่อว่าคงต้องขาดทุนจากการเล่นหุ้นคราวนี้ ทีหลังอย่าเล่นอีกนะ
 - จ. ออกหักคราวนี้ไม่ถึงกับตายหรอกนะ ต่อไปอย่าไปรักคนที่มีเจ้าของแล้ว จะได้ไม่เสียใจ
8. ถ้าต้องการชักชวนให้คนเลิกสูบบุหรี่ ควรใช้คำพูดในข้อใด พูดต่อท้ายข้อความว่า "จะเห็นว่าသူဟ်มีโทษร้ายแรงมาก ทၢ်ဂံၤเกิดမးၤเรၢ်ဂၢ်ပုၤတဲၤတဲၤ သံၤနီၤ...."
- ก. ควรเลิกสูบบุหรี่ได้แล้ว
 - ข. ขอให้เลิกสูบบุหรี่ได้แล้ว
 - ค. อย่าได้สูบบุหรี่กันอีกเลย
 - ง. เรามาเลิกสูบบุหรี่กันเถอะ
 - จ. ไม่ควรสูบบุหรี่กันอีกแล้ว

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

เรื่อง ส่งสารด้วยการเขียน วิชาภาษาไทย (ท 401) เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด	การติดต่อในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ การเขียนข้อความเพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการเขียนข้อความในรูปแบบจดหมาย เรียงความ ย่อความ เพื่อติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จุดประสงค์การเรียนรู้	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ เขียนติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	1. บอกรูปแบบการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความได้ 2. ใช้ภาษาในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความได้ 3. บอกใจความสำคัญและใจความรองในการเขียนย่อความได้
เนื้อหา	การเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ
สื่อ	ใบความรู้, ใบงาน
กิจกรรมการเรียนรู้	ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้
(คาบที่ 1 - 2)	ขั้นที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาว่า ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 90 นักเรียนมีสิทธิ์ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ โดยไม่ต้องเรียนชุดการเรียนรู้ชุดนั้น

ขั้นที่ 2

- 2.1 นักเรียนทุกคนอ่านคำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้จากคู่มือนักเรียน
- 2.2 นักเรียนศึกษาจากใบความรู้เรื่องการเขียนจดหมาย การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ พร้อมตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเอง เรื่อง การเขียนจดหมาย การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ และตรวจจากเฉลย ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องหมด แสดงว่านักเรียนมีความรู้เนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้ว พร้อมทั้งจะทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ แต่ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองไม่ถูกต้อง นักเรียนต้องทบทวนกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน ถ้าได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้ครบถ้วนที่คะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้ ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 90 นักเรียนต้องกลับไปศึกษาชุดการเรียนรู้ใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาทำแบบทดสอบใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด นักเรียนสามารถเรียนชุดการเรียนรู้ชุดต่อไปได้ หรือทำกิจกรรมอื่น

ขั้นที่ 6 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสาระที่ได้รับจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง ส่งสารด้วยการเขียน แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกลงไปบนสมุดแบบฝึกหัด ส่งครูต่อไป

ชุดการเรียนรู้ ตอนที่ ๕

เรื่อง ส่งสารด้วยการเขียน

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทเรียนนี้เป็น กิจกรรมจากใบงาน เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของบทเรียนอย่างเคร่งครัดจึงจะได้ผลดี

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียน

1. บทเรียนนี้เป็นบทเรียนที่นักเรียนทำกิจกรรมจากใบงาน ซึ่งเป็นสื่อการเรียน ในชุดการเรียนตอนที่ 5
2. เนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นเรื่องราวที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน และความจรรโลงใจ จากใบความรู้เรื่อง จดหมาย เรียงความ ย่อความ โดยที่นักเรียนจะต้องศึกษาจากใบความรู้ที่ครูสร้างขึ้นเท่านั้น
3. เมื่อนักเรียนศึกษาจากใบความรู้จบลง นักเรียนจะต้องตอบคำถาม
4. นักเรียนจะทราบทันทีว่า คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร จะมีเฉลยไว้ในหน้าต่อไป
5. ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูคำตอบก่อนเป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

บทความรู้

เรื่อง การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมายเป็นวิธีการที่มนุษย์ใช้สื่อสารแทนการพูด เมื่อผู้รับสารและผู้ส่งสารอยู่ห่างไกลกัน หรือมีความจำเป็นบางประการที่ทำให้ไม่สามารถพูดจากันได้ จดหมายใช้เป็นเอกสารสำหรับอ้างอิงเป็นหลักฐานได้อีกด้วย

จดหมายที่เขียนส่งไปมาระหว่างกันนี้ มีหลายประเภท เป็นต้นว่า

จดหมายส่วนตัว เป็นจดหมายที่เขียนถึงกันในวงญาติสนิทมิตรสหายหรือถึงครูอาจารย์ เพื่อส่งข่าวคราว ใต้ถามทุกข์สุข แสดงความรักความระลึกถึงที่มีต่อกัน หรือเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ที่น่ารู้ น่าสนใจให้ฟัง ตลอดจนขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่บุคคลเขียนติดต่อกับบุคคลอื่น หรือบริษัท ห้างร้าน องค์กรเพื่อแจ้งกิจธุระ เป็นต้นว่า นัดหมาย ขอความช่วยเหลือ ขอสมัครงาน และขอคำแนะนำ เพื่อประโยชน์ในด้านการงานต่าง ๆ

จดหมายธุรกิจ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันในเรื่องเกี่ยวกับพาณิชย์กิจและการเงิน ในระหว่างบริษัท ห้างร้าน และองค์กรต่าง ๆ

จดหมายราชการ ทางราชการเรียกว่าหนังสือราชการ เป็นจดหมายที่ติดต่อกันเป็นทางราชการ จากส่วนราชการหนึ่งถึงอีกส่วนราชการหนึ่ง ข้อความในหนังสือนั้นถือว่าเป็นหลักฐานทางราชการ ต้องมีเลขที่หนังสือและลงทะเบียนรับ - ส่ง ตามระเบียบงานสารบรรณ สำหรับในบทเรียนชุดนี้ มุ่งที่จะให้นักเรียนเรียนรู้และเขียนจดหมายส่วนตัวเท่านั้น

การเขียนจดหมายส่วนตัว

แม้ว่าการเขียนจดหมายส่วนตัวจะเป็นการสื่อสารที่เป็นเรื่องเฉพาะระหว่างผู้เขียนจดหมายกับผู้รับจดหมาย เราก็ควรเขียนให้ชัดเจนและใช้ภาษาด้วยความระมัดระวังยิ่งกว่า การสื่อสารกันด้วยวาจา ทั้งนี้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อกันให้คงไว้อยู่เสมอ หรือเพิ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้เกิดขึ้น ข้อควรที่ผู้เขียนจดหมายต้องไม่ทำคือผู้รับจดหมายเกิดความรู้สึกหงุดหงิด

หรือรู้สึกว่าคุณเขียนจดหมายวางตนคิดแปลกไปจากธรรมดา เราไม่สามารถวางหลักเกณฑ์การ
ใช้ถ้อยคำในการเขียนจดหมายส่วนตัวให้ตายตัวลงไปได้ ผู้เขียนต้องใช้ดุลพินิจของตนทุกครั้ง
เมื่อเขียนจดหมายส่วนตัวถึงผู้ใดก็ตาม

บุคคลที่เขียนจดหมายส่วนตัวถึงกันนั้น อาจเป็นเพื่อน เขียนถึงเพื่อนญาติพี่น้องกัน เขียน
ถึงกัน ผู้ที่ร่วมงานกัน เขียนถึงกัน รวมทั้งครูอาจารย์ เขียนถึงศิษย์และศิษย์ เขียนถึงครูอาจารย์

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างจดหมายส่วนตัวเพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาและสังเกตวิธีการเขียน
การใช้ภาษา การเลือกสาระสำคัญมาเขียน ตลอดจนรูปแบบการเขียน

บ้านเลขที่ 38 ซอยวัดชินรศ

ถนนสีสุภาพ กทม. 10700

23 พฤษภาคม 2539

กราบเรียน อาจารย์ที่รักและเคารพยิ่ง

เนื่องด้วยเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม ศกนี้ ผมเริ่มป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่ วันรุ่งขึ้นรู้สึก
ปวดศีรษะมาก และปวดไปหมดทั้งตัว หาวสะท้านมากด้วย หมอแนะนำให้ผมพักรักษาตัวเป็น
เวลา 2 สัปดาห์ ผมได้ส่งใบลาไปที่โรงเรียนตามระเบียบแล้ว วันนี้ผมอยู่บ้านคนเดียว
เพราะคุณพ่อคุณแม่ต้องไปทำงาน และน้อง ๆ ก็ไปโรงเรียนกันหมด ผมพยายามรับประทานยา
และปฏิบัติตามที่หมอแนะนำทุกประการ ตอนนี้ค่อยยังชั่วบ้างแล้ว แต่ยังรู้สึกเพลียมาก และ
เหงาด้วย ผมลองหยิบหนังสือมาอ่าน แต่อ่านได้เพียงหน้าเดียว รู้สึกเวียนศีรษะมาก พอเปิด
วิทยุฟัง ก็รำคาญ ผมรู้สึกเป็นห่วงเรื่องการเรียน ระลึกถึงอาจารย์และคิดถึงเพื่อน ๆ มาก
ถ้าผมรู้สึกแข็งแรงพอ คงคงพ้นระยะที่แพร่เชื้อให้คนอื่นแล้วอย่างที่อาจารย์เคยสอนว่าผมจะ
มาเรียนตามปกติ

ด้วยความรักและเคารพอย่างสูง

สุพล วิทยาเจริญ

บ.ล. ย่อความเรื่อง "สหายาของธรรมชาติคือ สหายาของชีวิต" ที่อาจารย์กำหนด
ให้ส่งเมื่อวันจันทร์ที่ผ่านมา ผมทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว เผอิญป่วยเสียจึงยังไม่ได้ส่งครับ

จดหมายข้างต้น อาจพิจารณาได้ดังนี้

1. รดยบกติ เมื่อเขียนจบลาตามแบบฟอร์มมาแล้วยังไม่เพียงพอ เพราะตนมีเรื่องสำคัญที่จะเรียนให้ครูทราบ จึงเขียนจดหมายส่วนตัวถึงครูอีกฉบับหนึ่ง จดหมายนี้ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ครูผู้สอนมีความเมตตาสนิทสนมกับนักเรียนพอควรและยินดีสนับสนุนให้นักเรียนติดต่อสื่อสารกับครูอย่างไม่มีเป็นทางการด้วย
2. เนื่องจากนักเรียนรู้สึกว่ตนใกล้ชิดสนิทกับครู เนื้อความในจดหมายจึงค่อนข้างเป็นเรื่องส่วนตัว เล่าสารทุกข์สุกดิบของตน และใช้ภาษาในระดับสนทนา คือ ใช้คำง่าย ๆ ที่พูดกันอยู่ รดยบกติ เช่น "ปวดไปหมดทั้งตัว" แต่ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่อังเป็นภาษาสุภาพแสดงถึงความเคารพ มีสัมมาคารวะที่ศิษย์พึงมีต่อครูและค่อนข้างเป็นทางการ เช่น ใช้คำสุภาพ "ปวดศีรษะ" "รับประทานยา" "2 สัปดาห์" "ไม่ใช้" "ปวดหัว" "กินยา" "2 อาทิตย์" และมีประโยคที่ว่า "เนื่องด้วยเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม ศกนี้" ผมได้ส่งใบลาไปที่โรงเรียนตามระเบียบแล้ว "ผมจะมาเรียนตามปกติ" นอกจากนี้ คำขึ้นต้นและคำลงท้ายของจดหมายก็เป็นไปตามแบบแผน แต่การลง บ.ล. หรือปัจฉิมลิขิต ทำให้จดหมายมีลักษณะเป็นกันเองขึ้น อย่างไรก็ตามก็ดูจะเห็นว่าภาษาที่เป็นกันเองในจดหมายฉบับนี้มีไม่แพร่อยู่บ้างไม่มากนัก เพราะถ้าหากใช้ภาษาเป็นกันเองมากเกินไป อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์กระทบกระเทือนหรือเกินกรอบของวัฒนธรรมไทยได้
3. สารของจดหมายฉบับนี้แสดงให้เห็นว่า นอกจากจะมีความผูกพันกับครูแล้ว ผู้เขียนยังมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนในฐานะเป็นนักเรียน เมื่อพิจารณาจดหมายทั้งฉบับจะเห็นว่าจุดประสงค์ของผู้เขียนปรากฏอยู่ใน บ.ล. หรือปัจฉิมลิขิต
4. จดหมายฉบับนี้ บ.ล.หรือปัจฉิมลิขิต เพิ่มเข้ามา คำนี้มาจากปัจฉิม + ลิจิต ปัจฉิม แปลว่า หลังสุด ลิจิต แปลว่า เขียน ทั้งคำแปลว่า เขียนไว้หลังสุด บ.ล. ใช้เมื่อผู้เขียนจดหมายลงชื่อไปแล้ว แต่เห็นว่ายังขาดข้อความบางประการ จึงเขียนเพิ่มเติมไว้ในส่วนนี้ อย่างไรก็ตามบางที่ผู้เขียนอาจตั้งใจเขียนข้อความสำคัญที่สุดไว้ ตรง บ.ล. ก็ได้ เพราะเชื่อว่าข้อความที่อยู่ท้ายสุดของจดหมายจะเด่นชัดสะดุดตาผู้อ่านที่สุด

การส่งจดหมายทางไปรษณีย์

กระดาษเขียนจดหมายต้องพับให้เรียบร้อยแล้วบรรจุของ จำหน่ายของโดยเขียนชื่อผู้รับ ตำบลที่อยู่ให้ชัดเจน โดยระบุเลขที่บ้าน ชื่อบ้าน ห้างร้าน หรือสำนักงาน (ถ้ามี) ซอย ตรอก ถนน หมู่บ้าน ตำบลหรือแขวง อำเภอหรือเขต จังหวัดและรหัสไปรษณีย์ ถ้าจำเป็นควรระบุ สถานที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี เช่น วัด โรงเรียน สะพาน หรือสถานที่ราชการ ทั้งนี้ เพื่อสะดวกแก่บุรุษไปรษณีย์ในการนำส่ง

มุมของบนด้านซ้ายมือ ควรเขียนแนมผู้ส่ง ตำบลที่อยู่และรหัสไปรษณีย์ของผู้ส่งด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ส่งจดหมายกลับคืนยังผู้เขียนได้ถูกต้อง ในกรณีที่มีเหตุขัดข้อง ไม่สามารถส่งจดหมายได้ตามที่ระบุไว้หน้าของ

จดหมายที่ส่งทางไปรษณีย์ต้องผนึกตราไปรษณียากรที่มุมบนด้านขวาของซอง ถ้าจำเป็น ต้องใช้ดวงตราไปรษณียากรหลายดวง ควรผนึกเรียงติดกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ประทับตราได้โดยสะดวก

ค่าไปรษณียากรต้องให้ถูกต้องตามอัตราที่ทางราชการกำหนด ซึ่งสอบถามได้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่ง

การจำหน่ายของควรกระะยะไว้พองาม ดังตัวอย่างจำลองต่อไปนี้

ชื่อผู้ส่ง และตำบลที่อยู่ รหัสไปรษณีย์	ดวงตรา ไปรษณียากร
ชื่อผู้รับ และตำบลที่อยู่ รหัสไปรษณีย์	

เมื่อได้รับจดหมายจากผู้ใดแล้ว ควรรีบตอบโดยเร็วที่สุด การละเลยไม่ตอบจดหมาย เป็นการเสียมารยาทอย่างยิ่ง ทั้งอาจก่อให้เกิดความข้องใจหรือเข้าใจผิด เสียความสัมพันธ์ที่มีต่อกันไปได้

ใบงานที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนจับคู่กัน 2 - 3 คน ช่วยกันพิจารณาจดหมายข้างล่างนี้ แล้วตอบคำถาม
ลงในสมุดแบบฝึกหัด

โรงเรียนเทพวิไล

1 มิถุนายน 2539

ถึง พี่แดงที่รักและเคารพ

ตั้งแต่กลับจากทำงานที่ร้านซ่อมจักรยานของพี่เมื่อตอนเปิดเทอมที่แล้ว ผมยังไม่มีโอกาส
มาหาพี่อีกเลย ตอนนี้ผมพยายามขยันเรียนให้มากที่สุด เพื่ออนาคตของลูกคนชั้นสามล้ออย่างผม
ที่ครับ ตอนนี้โรงเรียนผมเปิดโอกาสให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำอาชีพอิสระ เพื่อใช้เวลาว่าง
ระหว่างเรียนและวันเสาร์วันอาทิตย์ฝึกการประกอบอาชีพ ในรูปของบริษัทจำลอง ผมกับเพื่อน
อีก 5 คน ได้ตั้งบริษัทดูแลสนามหญ้าและสวน โดยลงทุนค่าซื้อเครื่องตัดหญ้าและเครื่องมือต่าง ๆ
คนละ 1,000 บาท เพื่อนผมทั้ง 5 คน รวมเงินกันแล้ว แต่ผมคนเดียวยังไม่มีเงิน ผมเห็นว่า
พี่คนเดียวที่จะช่วยเหลือผมได้ จึงขอยืมเงินพี่สัก 1,000 บาท เพื่อร่วมลงทุนในครั้งนี้ หากได้
ผมจะมารับเงินในวันที่ 10 มิถุนายน นี้ แล้วผมจะมาทำงานให้พี่ที่ฟาร์มช่วงปิดเทอมคราวหน้า
หวังว่าพี่คงจะเมตตาช่วยเหลือผมนะครับ

รักและนับถือพี่มาก

สมศักดิ์ แสงไทยแท้

1. ข้อความในจดหมายนี้ใช้ภาษา
.....
2. เนื้อหาในจดหมายเน้นเรื่อง
.....
3. รูปแบบจดหมายถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
.....

คำเฉลย

1. ข้อความในจดหมายนี้ใช้ภาษาเหมาะกับกาลเทศะ ใช้คำแสดงถึงความรักและเคารพ เช่น คำว่า "พี่ครับ" มีความอ่อนน้อมต่อมตน รู้จักเกรงใจคน
2. เนื้อหาในจดหมายเน้นเรื่อง ขอยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพอิสระ แต่ใช้เหตุผลในการกล่าววาทีก่อน และรับผิดชอบในการชดเชยเงินคืน ทำให้ผู้อ่านจดหมายเกิดความเห็นใจและสมควรสนับสนุน
3. รูปแบบจดหมายเป็นรูปแบบมาตรฐาน คือ ระบุที่อยู่ของผู้เขียน วันเดือนปีที่เขียนไว้ตอนบนของจดหมาย รวมทั้งคำขึ้นต้นและลงท้ายที่ทำให้รู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมและเคารพมาก

คำตอบทั้ง 3 ข้อนี้ เป็นการตอบในแนวหนึ่งเท่านั้น นักเรียนอาจจะมีแนวการตอบที่ละเอียดกว่านี้ก็ได้ ไม่ว่าผิดแต่ประการใด แต่ถ้านักเรียนยังสับสนอยู่ ลองย้อนไปอ่านใบงานอีกครั้งหนึ่ง จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดความเข้าใจมากขึ้นก็ได้

เสียเวลาอีกนิด แต่คิดรอบคอบขึ้น

แบบทดสอบด้วยตนเอง

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด
คำชี้แจง อ่านจดหมายข้างล่างนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 3

15 เมษายน 2539

เรต เพื่อนรัก

นานแล้วที่เราไม่ได้เขียนจดหมายถึงกันเลย ผมคิดถึงเธอมาก เพื่อนคนอื่นก็พลอย
 เจียบหายกันไปหมด ๖ ได้รับจดหมายฉบับนี้แล้ว ส่งข่าวคราวให้ทราบบ้างนะ เธอสุขสบายดี
 หรือพบเพื่อนคนอื่น ๆ บ้างหรือเปล่า ถ้าพบใครช่วยบอกให้เขาเขียนจดหมายไปถึงผมบ้างนะ
 ส่วนผมก็สุขสบายดี ผากกราบระลึกถึงคุณพ่อคุณแม่ของเธอด้วย

รักและ.....

สมชาย กลิ่นสุกล

1. จดหมายฉบับนี้ประกอบส่วนใด

- ก. ที่อยู่
- ข. คำขึ้นต้น
- ค. คำลงท้าย
- ง. วัน เดือน ปี
- จ. คำเซ็นรับรอง

2. ควรเติมข้อความใดลงในช่องว่างที่เว้นไว้
 - ก. คิดถึง
 - ข. นับถือ
 - ค. หวังดี
 - ง. เชื่อสัจย์
 - จ. ไม้ต้องเติม
3. ข้อบกพร่องของจดหมายฉบับนี้คือส่วนใด
 - ก. ที่อยู่
 - ข. วัน เดือน ปี
 - ค. คำขึ้นต้น
 - ง. คำลงท้าย
 - จ. ใจความไม่ชัดเจน
4. สิ่งสำคัญที่สุดในการเขียนจดหมายคือข้อใด
 - ก. รูปแบบ
 - ข. ใจความ
 - ค. มารยาท
 - ง. ผลความ
 - จ. ความสะอาด
5. ด้านนักเรียนต้องการเขียนจดหมายสมัครงานกับบริษัทห้างร้าน นักเรียนควรระมัดระวังเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. การใช้ถ้อยคำ
 - ข. คำขึ้นต้น คำลงท้าย
 - ค. การใช้กระดาษาในการเขียน
 - ง. รายละเอียดของจดหมาย
 - จ. การจำหน่ายของและการเลือกของ

คำเฉลย

ข้อ 1 ก

ข้อ 2 ข

ข้อ 3 ก

ข้อ 4 ข

ข้อ 5 ง

แบบความรู้

เรื่อง การเขียนเรียงความ

เรียงความเรื่องหนึ่งประกอบด้วย หัวข้อ ความนำ ตัวเรื่องและส่วนสรุป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หัวข้อ

หัวข้อเรียงความมีได้หลากหลาย ทั้งเรื่องใกล้ตัวและไกลตัว เรื่องที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์โดยตรงของผู้เขียน และเรื่องที่เป็นสาธารณะ อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ ธรรมชาติ ประสบการณ์ จินตนาการ คุณธรรม ค่านิยมและอื่น ๆ แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ ควรฝึกเขียนเรื่องที่ใกล้ ๆ ตัวเสียก่อน เช่น

สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ วัชพืช ผักตบชวา กล้วย ปุ๋ยธรรมชาติ แมลง ปูเสฉวน นก กระต่าย ขยะ อุทกภัย วาตภัย ไฟป่า ยามเข้าฤดูหนาว ชายทะเล แสงจันทร์

อาชีพ เช่น ครู ผู้ค้าหาบเร่ คนขับรถสับล้อ พนักงาน โรงแรม คนกวาดถนน ทหาร ตำรวจ ช่างตีพิมพ์

สุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย อาหารเสริม การป้องกันโรคเอดส์ การควบคุมน้ำหนัก ความเครียด ประโยชน์ของน้ำมันมูรตา ของแสง

วัฒนธรรม เช่น เพลงพื้นเมือง เครื่องดนตรี ความหอมร้อน อาหารไทย การละเล่นของไทย ความกตัญญูทวด

สังคม เช่น ชีวิตชนบท ความหนาแน่นของประชากร ชุมชนแออัด พลเมืองดี ความยากจน การบำเพ็ญประโยชน์

เศรษฐกิจ เช่น การผลิตเพื่อบริโภคในครอบครัว การผลิตเพื่อจำหน่าย การออมทรัพย์

การเมือง เช่น การรณรงค์ให้ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ประชาธิปไตยในโรงเรียน

ตัวเรื่อง

เมื่อนักเรียนได้หัวข้อเรื่องแล้ว ผู้เขียนเรียงความต้องมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 ประการต่อไปนี้คือ

1. เพื่อให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน
2. เพื่อรื้อฟื้นความจำผู้อ่านให้เชื่อถือหรือคล้อยตามแนวความคิดของผู้เขียน
3. เพื่อให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้ความคิดของตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนกำหนดขอบเขตของหัวข้อเรียงความได้ว่า จะเขียนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้น ๆ ในแง่ใด อย่างไร เช่น ถ้าจะเขียนเรียงความเรื่อง "สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา" โดยมีจุดประสงค์จะให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน ผู้เขียนก็ควรจะนึกถามตนเองว่าสิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นมีอะไรบ้าง และลักษณะของสิ่งนั้นเป็นอย่างไร แล้วบันทึกสิ่งที่นึกได้ดังต่อไปนี้

1. ภูมิทัศน์โรงเรียนสกปรก ควรปรับปรุง
2. รั้วโรงเรียนสทปรกและทรุดโทรม ควรปรับปรุง
3. บริเวณด้านหลังโรงเรียนมีต้นไม้ร่มรื่น และมีลำธารไหลผ่าน บรรยากาศดีมาก เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อน ชาวบ้านมาพักผ่อน เริ่มมีเศษขยะเกลื่อนตามบริเวณใกล้ลำธาร ทำให้บริเวณนั้นสกปรก

สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีลักษณะที่ร่วมกัน คือ สกปรก นักเรียนจึงอาจเขียนเรียงความเรื่องนี้ โดยเน้นว่า สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนสกปรกและควรหาทางแก้ไข นักเรียนอาจถามตนเองว่า วิธีการแก้ไขควรจะเป็นอย่างไร แล้วเขียนโครงเรื่องเพื่อช่วยให้เนื้อหาของเรียงความเรื่อง "สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา" อาจเป็นดังนี้

1. อาณาเขตโรงเรียน
 - (1) ด้านหน้าจดถนน
 - (2) ด้านหลังจดบริเวณกว้างใหญ่
 - (3) ด้านข้างทางทิศใต้เป็นวัด
 - (4) ด้านข้างทางทิศเหนือเป็นตลาด

2. การปรับปรุงฐานและรั้วโรงเรียน
 - (1) ฐานดินเงินและน้ำเน่าเหม็น
 - (2) รั้วโรงเรียนไม่เจริญตา
 - (3) ควรขุดลอกฐานให้สะอาดหรือถมให้เต็ม
 - (4) ควรเปลี่ยนรั้วโรงเรียนเป็นรั้วถาวร
3. การรักษามริเวณหลังโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น
 - (1) บริเวณหลังโรงเรียนมีต้นไม้ใหญ่ นก แมลง
 - (2) มีอาหารราส
 - (3) ชาวบ้านชอบไปพักผ่อนในบริเวณหลังโรงเรียนและทิ้งขยะไว้เกลื่อนกลาด
 - (4) ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันรักษาความสะอาดและรักษาต้นไม้

ความลงท้าย

โดยปกติแล้วผู้รู้มักจะแนะนำให้ผู้ฝึกเขียนเรียงความใหม่ ๆ เขียนความลงท้ายหลังจากที่เขียนโครงเรื่องเสร็จแล้ว ด้วยเหตุผลว่าความลงท้ายทำหน้าที่ย้ำความสำคัญของโครงเรื่องที่นำเสนอแก่ผู้อ่านไปแล้ว รวมทั้งช่วยให้ผู้อ่านจดจำสาระสำคัญที่มีอยู่ในโครงเรื่องได้โดยง่าย นอกจากนี้ความลงท้ายยังทำหน้าที่สนองจุดประสงค์ของผู้เขียนให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มชัด วิธีเขียนความลงท้ายเพื่อให้เกิดบรรลุผลตามที่กล่าวมาี้ อาจทำได้หลายวิธี อาทิ

1. สังเขปความทั้งหมดที่นำเสนอไว้แล้วในโครงเรื่องอย่างย่อ ๆ 1 ให้ได้สาระสำคัญโดยชัดเจน
2. หยิบยกส่วนสำคัญที่สุดส่วนตัวเรื่องมากส่วย่นกรณีที่ต้องการให้ส่วนนั้นสะกิดใจผู้อ่าน
3. เลือกสุภาษิต คำคม หรือคำกล่าวที่น่าเชื่อถืออื่น ๆ ที่สอดคล้องกับโครงเรื่องมาเป็นความลงท้ายหลังจากที่นำเสนอโครงเรื่องเรียบร้อยแล้ว
4. ผูกข้อคิดแก่ผู้อ่านเพื่อให้นำไปตรึงตรองต่อไป หรือให้นำไปปฏิบัติเมื่อมีโอกาส
5. ทิ้งให้ผู้อ่านครุ่นคิดต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องเสนอข้อยุติ

ตัวอย่าง เมื่อเขียนโครงเรื่อง "สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา" เสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจเขียนความลงท้าย ซึ่งสังเคราะห์เข้าในวิธีการข้อ 2 ข้างต้นดังนี้

"แม้สิ่งแวดล้อมใกล้โรงเรียนของเราจะยังคงปรกอบอยู่บ้าง แต่ก็ยังอยู่ในวิสัยที่จะปรับปรุงได้ เรายังภูมิใจที่โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมตั้งที่เป็นอยู่ดี ถ้าสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงไปจนสุดวิสัยที่จะแก้ไขได้ เช่น บริเวณป่าหลังโรงเรียนถูกแผ้วถางไปเป็นไร่ปลูกอ้อยหรือปลูกมันสำปะหลังเหมือนกับที่อื่น ๆ ในจังหวัดนี้ และบริเวณหน้าโรงเรียนของเรากลายเป็นตึกแถวคอนกรีต เปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งธุรกิจการค้า มีรถวิ่งเข้าออกตลอดวัน คงน่าใจหาย และน่าเสียดายยิ่งนัก"

ความนำ

ผู้รู้ได้แนะนำไว้ว่า แม้ความนำจะต้องอยู่ตอนเริ่มต้นของเรียงความ แต่ผู้เขียนควร จะเรียบเรียงความนำหลังจากที่ได้เขียนส่วนอื่น ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วโดยสมบูรณ์แล้วหรือมีโครงเรื่อง เรียบร้อยแล้ว ความนำไม่ควรซ้ำกับความลงท้าย เพราะความนำทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจ ตัวเรื่องของเรียงความเรื่องนั้น ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่พื้นฐานความเข้าใจแก่ผู้อ่าน หรือ ชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องก่อนที่จะอ่านต่อไป ในบางกรณีผู้เขียนเริ่มทำความเข้าใจกับผู้อ่าน ว่าขอบเขตของเรียงความเรื่องนั้นจะครอบคลุมแค่ไหน ศัพท์หรือวลีสำคัญ ๆ ในเรียงความเรื่องนั้น ต้องการให้มีความหมายโดยเฉพาะเจาะจงว่าอย่างไร ในบางกรณีผู้เขียนอาจชี้แจงจุดประสงค์ ในการเขียนเรียงความของตนไว้ในส่วนของความนำก็ได้ ความนำของเรียงความไม่ควรจะ ยืดยาวหรือเป็นเยิ่นเย้อจนเกินไป ตัวอย่างเรื่อง "สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา" ดังนี้

"ทุกวันนี้ เรามักได้ยินได้ฟังคนพูดกันถึงเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ สิ่งแวดล้อม นั้น ย่อมหมายถึง ทั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัว สำหรับพวกเราที่เป็นนักเรียน สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว ของเรามากที่สุดที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์ คือ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนของเรานั่นเอง"

เมื่อได้โครงเรื่อง ความลงท้าย และความนำแล้ว ต่อไปนักเรียนก็ลงมือเขียนโดยแบ่ง ข้อความเป็นย่อหน้าประมาณ 4 - 5 ย่อหน้า แล้วแต่ความยาวของเรื่อง โดยปกติข้อความที่เป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน คือใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญนั้น จะเรียบเรียงไว้ในย่อหน้า เดียวกัน และข้อความในแต่ละย่อหน้ามักจะสอดคล้องกับโครงเรื่อง ยกเว้นบางกรณีที่ผู้เขียนตั้งใจ

จะเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งให้เด่นเป็นพิเศษขึ้นมา ก็อาจยกส่วนนั้นออกมาเป็นย่อหน้าพิเศษ 1 ย่อหน้า
 ถ้อยคำสำนวนที่เขียนนั้น นักเรียนควรระมัดระวังให้ถูกต้องเหมาะสม การสะกดการอ่านและ
 การเว้นวรรคตอนก็ไม่ควรให้ผิดพลาด

ต่อไปนี้เป็นเรียงความเรื่อง "สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา" ให้นักเรียนพิจารณา
 เป็นตัวอย่าง ทั้งนี้ นักเรียนต้องระลึกไว้เสมอว่า ตัวอย่างเรียงความใด ๆ ก็ตาม จะมีประโยชน์
 ก็ต่อเมื่อนักเรียนนำหลักการสังเกตพิจารณาว่าผู้เขียนใช้ศิลปะการเขียนอย่างไร เลือกใช้ถ้อยคำ
 ใดให้สื่อความหมายได้ดีเพียงใด ตัวอย่างเรียงความมิได้มีไว้สำหรับให้นักเรียนเลียนแบบเพราะ
 นักเรียนจะต้องฝึกใช้ถ้อยคำสำนวน สีส่า ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตนเองจริง ๆ เพื่อจะได้
 พัฒนาทั้งการใช้ความคิดและการแสดงออกที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ตัวอย่างเรียงความ

เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนเรา

ทุกวันนี้ เรามักได้ยินได้ฟังคนพูดกันถึง เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ สิ่งแวดล้อมนั้น ย่อมหมายถึง ทั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัว สำหรับพวกเราที่เป็นนักเรียน สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเรา ที่สุดที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์คือ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนของเรานั่นเอง

โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ มีเนื้อที่ประมาณ 60 ไร่ ด้านหน้า จดถนน ด้านหลังจดบริเวณป่าเชิงเขาตลอดแนว ด้านทิศใต้จดวัดธรรมรัตนาราม ส่วนทางทิศเหนือ ห่างออกไปประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นตลาดของชุมชนอำเภอเมือง นับว่าโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อม ที่ดี เพราะมีวัดอันเป็นที่พึ่งทางใจอยู่ใกล้โรงเรียน และมีบริเวณอันร่มรื่นทั้งยังมีอาคารที่มีต้นน้ำ อยู่บนภูเขาไหลผ่านอีกด้วย

ถ้าจะสำรวจดูโรงเรียนของเรามีอะไรเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขบ้าง ก็คงจะได้แก่ ภูเขา หน้าโรงเรียนและรั้วโรงเรียน ซึ่งอยู่ในสภาพที่ต้องการการปรับปรุงเป็นอย่างมาก ภูเขาที่ต้นน้ำ และมีน้ำเน่าเหม็นนั้น ดูจะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับอาคารเรียน 3 ชั้นที่เพิ่งสร้างใหม่ เวลาเดินผ่าน ประตูโรงเรียนที่รกรกโคนไม้ได้ว่า ทว่าอย่างไรหนอจึงจะปรับปรุงภูเขา และรั้วโรงเรียนให้ดู เรียบร้อย เจริญตาดีกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ ถ้าได้มีการขุดลอกภูเขาให้สะอาด มีน้ำใส และปลูก บัวหลากหลาย ก็คงจะน่าชมไม่น้อยทีเดียว ส่วนรั้วโรงเรียนนั้น ก็น่าจะได้เปลี่ยนเป็นเสาคอนกรีต จึงลดทอนภาพหลังทนถาวร แล้วปลูกไม้ดอกขนาดเล็กลดทอนรอบรอบ คงจะทำให้โรงเรียน ของเราสวยงามขึ้นอีกมาก

ทางด้านหลังโรงเรียนมีบริเวณที่เป็นป่ากว้างขวาง ป่านี้มีต้นไม้ให้ร่มเงาทั้งที่เป็นไม้ผล และไม้ดอก จึงเป็นที่อาศัยของนกหลายชนิด และแมลงต่าง ๆ ทั้งผึ้ง แมลงปอ และผีเสื้อ เมื่อเดินลึกเข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร ก็จะถึงลำธารน้ำใสซึ่งไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขาไม่ ชาติสาย ริมลำธารมีก้อนหินหลายขนาดไว้ให้นั่งพักได้สบาย ชาวบ้านต่างพากันรอบค้วไป พักผ่อนหย่อนใจในบริเวณใกล้ลำธารกันเสมอ ในวันหยุดสุดสัปดาห์ กันและเพื่อน ๆ นัดกันไป "ปิกนิก" แถวนั้นเหมือนกัน เราหาของรับประทานไปคนละอย่าง แล้วไปร่วมวงรับประทานอาหาร อย่างเอร็ดอร่อย รู้สึกว่าเจริญอาหารดีมาก

เมื่อตอนที่นั้นบ่อยครั้งเข้า เราก็ได้สังเกตเห็นว่าบริเวณใกล้ธารเริ่มมีเศษขยะเกลื่อน เพราะคนที่ไปเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น บริเวณนั้นจึงสกปรกไปอย่างน่าเสียดาย ฉันและเพื่อน ๆ ช่วยกันเก็บขยะใส่ในถังขยะ แต่ก็ไม่มีใครทำตาม เราจึงเกิดความคิดขึ้นมาว่า คงต้องทำอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อช่วยรักษาป่า และธารอันเป็นแหล่งน้ำสำคัญไว้ให้ได้

แม้สิ่งแวดล้อมใกล้โรงเรียนของเราจะยังสกปรกอยู่บ้าง แต่ก็ยังอยู่ในวิสัยที่จะปรับปรุงได้ เรายังภูมิใจที่โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมดังที่เป็นอยู่นี้ ถ้าสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงไปในที่สุดวิสัยที่จะแก้ไขได้ เช่น บริเวณป่าหลังโรงเรียนถูกแผ้วถางไปเป็นไร่ปลูกอ้อยหรือปลูกมันสำปะหลังเหมือนกับที่อื่น ๆ ในจังหวัดนี้ และบริเวณหน้าโรงเรียนของเรากลายเป็นตึกแถวคอนกรีตเปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งธุรกิจการค้า มีรถวิ่งเข้าออกตลอดวัน คงน่าใจหายและน่าเสียดายนิ่งนัก

แบบงานที่ 2

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ถ้าจะเขียนเรียงความเรื่อง "ปู่ทะเลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ควรเขียนสิ่งใดต่อการวางโครงเรื่อง
 - ก. เขียนคำนำ
 - ข. เขียนหัวข้อ
 - ค. เขียนเนื้อเรื่อง
 - ง. เขียนคำขึ้นต้น
 - จ. เขียนความลงท้าย
2. ข้อใดใช้คำไม่ถูกต้อง
 - ก. เขาเป็นโรคภัยไข้เจ็บต่อศาล
 - ข. คุณครูให้ผมกับได้นักเรียน
 - ค. ฉันไปโรงเรียนกับน้องสองคนทุกวัน
 - ง. ผู้ใหญ่มอบของที่ระลึกแก่ผู้ร่วมงานทุกท่าน
 - จ. ประชาชนถวายพระพรแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3. "วันนี้มีข้าราชการ...อายุราชการมากกว่าปีที่แล้ว" ควรเติมคำใดลงในช่องว่างจึงจะถูกต้อง
 - ก. เกษียณ
 - ข. เกษียร
 - ค. เกษียน
 - ง. กระเกษียร
 - จ. กระเกษียน

คำเฉลย

ข้อ 1 ก

ข้อ 2 ข

ข้อ 3 ก

แบบทดสอบด้วยตนเอง

เรื่อง การเขียนเรียงความ

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว uly เขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

1. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
 - ก. คำนำ
 - ข. เนื้อเรื่อง
 - ค. โครงเรื่อง
 - ง. ความลงท้าย
 - จ. คำขึ้นต้น
2. ส่วนใดของเรียงความมีความสำคัญที่สุด
 - ก. คำนำ
 - ข. เนื้อเรื่อง
 - ค. คำขึ้นต้น
 - ง. โครงเรื่อง
 - จ. ความลงท้าย
3. ในการเขียนเรียงความควรกระทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก
 - ก. เขียนคำนำ
 - ข. เขียนเนื้อเรื่อง
 - ค. วางโครงเรื่อง
 - ง. ความลงท้าย
 - จ. กำหนดหัวข้อ

4. นายอำเภอรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่า "ตำรวจยิงโจรดับอนาถ"

1 2 3 4 5

คำที่ขีดเส้นใต้หมายเลขใดใช้คำไม่เหมาะสม

- ก. หมายเลข 1
 - ข. หมายเลข 2
 - ค. หมายเลข 3
 - ง. หมายเลข 4
 - จ. หมายเลข 5
5. ถ้านักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "โรคเอดส์" ควรเสนอข้อมูลลักษณะอย่างไร
- แก่ผู้อ่าน จึงจะเหมาะสม
- ก. ตักเตือนผู้อ่าน
 - ข. อ้อนวอนผู้อ่าน
 - ค. ปลุกใจผู้อ่าน
 - ง. ปลอบใจผู้อ่าน
 - จ. ำให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน
6. ข้อใดไม่ใช่ขอบเขตในการเขียนเรียงความเรื่อง "โรคเอดส์"
- ก. อาการของผู้ป่วย
 - ข. สถิติของผู้ป่วย
 - ค. การดูแลสุขภาพ
 - จ. การป้องกันและการรักษา
 - ง. การรับประทานอาหารที่มีราคาแพง

คำเฉลย

ข้อ 1	จ
ข้อ 2	ง
ข้อ 3	จ
ข้อ 4	ง
ข้อ 5	จ
ข้อ 6	ง

ใบความรู้

เรื่อง การย่อความ

มนุษย์มีโรคการสับสนการย่อความอยู่เสมอ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และในการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนมักใช้การย่อความโดยแทบไม่รู้ตัวว่ากำลังย่อความ การที่เราเล่าเรื่องสังเขปของภาพยนตร์ ละคร หรือประสบการณ์ให้ผู้ฟัง ก็เป็นการย่อความอย่างหนึ่ง ในการอ่านตำราเพื่อเตรียมสอบ นักเรียนมักบันทึกหัวข้อสำคัญของความรู้เอาไว้ เพื่อทบทวนในเวลาใกล้สอบ หรือในการสอบที่จะต้องตอบคำถามประเภทอัตนัย นักเรียนก็ใช้การย่อในการเขียนคำตอบเหล่านั้น โดยการตอบให้ได้ใจความสำคัญ สั้นและกะทัดรัด เพื่อให้เหมาะกับเวลาที่ใช้ในการตอบ และแม้ในการอ่าน การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต้องอาศัยความสามารถในการย่อความอยู่เสมอ ดังนั้นการย่อความจึงมีความสำคัญเป็นอันมาก

จุดมุ่งหมายของการย่อความ

เพื่อจับเนื้อเรื่องสำคัญ หรือความคิดสำคัญของข้อความที่อ่านหรือฟังให้ได้อย่างถูกต้องครบบริบูรณ์ตรงตามที่เขียนไว้ในต้นเรื่อง

ประโยชน์ของการย่อความ

1. ใช้ในการบันทึกรายงานการประชุมกลุ่ม บันทึกรายงานการประชุม แม้ไม่จำเป็นต้องย่อความโดยตรง แต่ก็เป็นการบันทึกย่อ โดยคัดเลือกข้อความที่สำคัญของผู้พูดหลายคน และพูดหลายครั้ง มาเรียบเรียงใหม่ ส่วนมากมักเก็บเฉพาะข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เว้นข้อความแสดงความรู้สึก
2. ช่วยให้การอ่านหนังสือต่าง ๆ ได้ผลดียิ่งขึ้น และทำให้เขียนได้ตรงจุดและชัดเจนแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
3. ช่วยในการย่อความรู้จากหนังสือเรียนหรือคำอธิบายของครู เพื่อสะดวกในการทบทวนก่อนสอบ ควรทำเป็นระยะ สม่ำเสมอ ตลอดปีการศึกษา
4. ช่วยในการเขียนคำตอบข้อสอบ คือ ต้องใช้ความสามารถในการย่อความ จากความรู้ที่มีเขียนลงเป็นข้อความที่กะทัดรัด ได้ใจความสำคัญ ตรงประเด็น ไม่วกวนอ้อมค้อม

5. ใช้ในการทำสิ่งเข้เรื่อง มีลักษณะเป็นการย่อข้อความที่มีเนื้อหามากและต้องใช้ความจำมาก เพื่อสะดวกแก่การทบทวนในภายหลัง โดยแบ่งข้อความออกเป็นหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยตามปริมาณของข้อความ

กระบวนการคิดในการย่อความ

ในการย่อความควรแบ่งกระบวนการคิดออกเป็นขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ประเภท ว่าเรื่องที่จะย่อเป็นงานเขียนประเภทใดพร้อมทั้งหาเหตุผล
2. วิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่

บทความ จะประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึก

นวนิยาย จะประกอบด้วย ตอนเริ่มเรื่อง ตอนดำเนินเรื่อง ตอนจบ ฉากเหตุการณ์สำคัญ ตัวละคร

บทพรรณนา จะประกอบด้วย เนื้อเรื่อง ในการพรรณนา และวิธีการพรรณนา

3. ตีความ หาจุดประสงค์ของผู้เขียน ความถูกต้องในการตีความขึ้นอยู่กับ

ก. ความสามารถในการรับสารและความรู้สึกร่วมกับผู้เขียน

ข. ความแตกต่างของวัฒนธรรมและประสบการณ์ชีวิตระหว่างผู้เขียนกับผู้ย่อ

4. หาใจความ เมื่อจับใจความได้แล้ว ให้เรียงใจความสำคัญระดับเดียวกันไว้

ด้วยกัน ส่วนข้อความสำคัญรองลงไปเรียงลำดับถัดไป พร้อมกับพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึกไปด้วย โดยเฉพาะในนิยายและนวนิยาย ข้อคิดเห็นของตัวละครอาจไม่เข้าข้อคิดเห็นที่แท้จริงของผู้เขียนก็ได้

5. เรียบเรียงข้อความ โดยใช้ถ้อยคำ การผูกประโยค และการลำดับความของตนเอง

หลักเกณฑ์การย่อความ มีดังนี้

1. มีแบบการเริ่มต้นตามตัวอย่างข้างหน้า
2. การย่อความควรทำเป็นขั้น ๆ คือ

2.1 อ่านข้อความนั้น ๆ ให้เข้าใจแจ่มแจ้งจนสามารถตอบคำถามได้ว่า ใครทำอะไร

ที่ไหน เมื่อไร ให้รู้ลำดับเรื่อง หากมีประโยคใด ความใดที่สงสัยพยายามอ่านทบทวน และตีความให้แตก

2.2 จับใจความประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

2.3 จับใจความประโยคประกอบใหญ่หรือที่มีใจความเด่น

2.4 นำใจความของประโยคใจความสำคัญและประโยคประกอบใหญ่ หรือที่มีใจความเด่นมาเรียบเรียงใหม่ การลำดับเนื้อความย่อแล้ว ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับของเรื่องเดิม อาจสลับเปลี่ยนไปตามแต่ผู้ย่อจะเห็นสมควรว่าทว่าอย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย และดีที่สุด

หากมีรายละเอียดต่าง ๆ หรือข้อเปรียบเทียบ ตัวอย่าง ตลอดจนถ้อยคำที่ใหม่เพื่อย่อต้องตัดทิ้ง และถ้าเรื่องเดิมมีเนื้อความสำคัญเหมือนกันหลายแห่ง เมื่อย่อให้สั้นมากแล้วเพียงครั้งเดียว

2.5 ย่อความมีสองขนาด คือ

2.5.1 ย่อความขนาดเล็กที่สุด ประกอบด้วยใจความของประโยคใจความสำคัญอย่างเดียว

2.5.2 ย่อความอย่างธรรมดา ประกอบด้วยใจความของประโยคใจความสำคัญและประโยคประกอบใหญ่ หรือที่มีใจความเด่นทั้งหมด

2.6 ข้อความที่เรียบเรียงใหม่ จะต้องใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง ห้ามยกข้อความเดิมรอยมีได้ดัดแปลงแก้ไขสำนวนเดิมมาก่อน

2.7 ต้องเปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือที่ 2 เป็นบุรุษที่ 3

2.8 ถ้าข้อความเดิมใช้ราชาศัพท์ตามชั้นของบุคคล ก็ให้คงราชาศัพท์นั้น ๆ ไว้

2.9 ถ้าข้อความเดิมเป็นร้อยกรอง ให้ถอดความเป็นร้อยแก้วเสียก่อน จึงหาใจความสำคัญ ถ้าคำประพันธ์ที่ย่อไม่มีชื่อ ให้ตั้งชื่อเอาเองให้ตรงกับความสำคัญของตอนนั้น ๆ

2.10 ใจความที่ย่อแล้ว ควรเขียนติดต่อกันไป ไม่ต้องย่อหน้าตามข้อความเดิม เว้นแต่ข้อความเดิมเป็นเรื่องต่างกัน แยกกันเป็นตอน ๆ อยู่แล้ว

(ความที่ย่อทั้งเรื่อง เหลือเพียงย่อหน้าเดียว)

2.11 ส่วนประกอบของย่อความมี 2 ส่วน คือ คำนำ หรือการขึ้นต้น และใจความที่ย่อ ก่อนเขียนข้อความที่ย่อ ควรเขียนขึ้นต้นย่อความให้ถูกต้อง ตามประเภทของเรื่องที่จะย่อในย่อหน้าแรก แล้วจึงเขียนข้อความที่ย่อแล้วในย่อหน้าต่อมา

การเขียนขึ้นต้นย่อความ

ตัวอย่างที่ 1

1. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นความเรียง นิทาน นิยาย ตำนาน ประวัติ ต้องบอก
ประเภทชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง เท่าที่จะรู้ได้ ถ้าเดิมไม่ได้ตั้งชื่อเรื่องไว้ต้องคิดขึ้นเอง
ประวัติ.....ของ.....จาก.....

ความว่า

2. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นประกาศ แฉลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ต้องบอกประเภท
เจ้าของเรื่อง ชื่อเรื่อง ผู้รับ วันเดือนปีที่ออก เท่าที่จะทราบได้
ประกาศของ.....เรื่อง.....แก่.....ลงวันที่.....

ความว่า.....

.....

3. เรื่องที่จะย่อเป็นคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ต้องบอกประเภทเจ้าของเรื่อง ผู้ฟัง โอกาสที่กล่าว สถานที่ที่กล่าว วันเดือนปีที่กล่าว เท่าที่จะทราบได้

คำปราศรัยของ.....แก่.....ในโอกาส.....
ทาง(ที่).....วันที่.....ความว่า.....

4. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็น รายงาน บันทึก คำกราบบังคมทูล ต้องบอกประเภท
เจ้าของเรื่อง เรื่อง ผู้รับ โอกาสที่กล่าว วันเดือนปีที่กล่าว เท่าที่จะทราบได้

รายงานของ.....เรื่อง.....แก่.....
ในโอกาส.....วันที่.....ความว่า.....

5. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน บทความ ต้องบอกประเภท
ชื่อเรื่อง เจ้าของเรื่อง ผู้ฟัง สถานที่และเวลาที่แสดง เท่าที่จะทราบได้

ปาฐกถาเรื่อง.....ของ.....แก่.....ที่.....
วันที่.....เวลา.....ความว่า.....

.....

6. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็น จดหมาย หนังสือราชการ สาร พระราชสาร ต้องบอก
ประเภทเจ้าของเรื่อง เลขที่ของหนังสือ ผู้รับ ชื่อเรื่อง วันเดือนปีที่เขียน เพาที่จะทราบได้
จดหมายของ.....ถึง.....ลงวันที่.....
ความว่า.....

ถ้าเป็นจดหมายฉบับโต้ตอบกัน ฉบับที่ 2 และต่อ ๆ ไป บอกเจ้าของเรื่อง
ประเภทของข้อความ ผู้รับ วันเดือนปีที่เขียน
หนังสือของ.....ที่.....ถึง.....วันที่.....
เรื่อง.....ความว่า.....
(ผู้ตอบ).....ตอบ.....ลงวันที่.....
ความว่า.....

7. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นจดหมายเหตุ จดหมายรายวัน บันทึกความจำ ต้องบอกประเภท
เจ้าของเรื่อง โอกาสที่เขียน วันเดือนปีที่เขียน ชื่อเรื่อง เพาที่จะทราบได้
จดหมายเหตุ.....ในโอกาส.....ลงวันที่.....
เรื่อง.....ความว่า.....

8. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นเทศนา ใ้จวาท พระบรมราชาวาท ต้องบอกประเภท
เจ้าของเรื่อง เมื่ออ่านและถอดความเป็นร้อยแก้วแล้วจึงย่อความ
คำประพันธ์.....เรื่อง.....ของ.....
จาก.....ความว่า.....

สรุป รูปแบบการย่อมี 3 แบบ คือ

1. แบบย่อความ
2. แบบสรุปความ
3. แบบเล่าเรื่องย่อ

สรุป ชนิดของย่อความ อาจแบ่งเป็น 3 ชนิด

1. ย่อความจากความเรียงร้อยแก้ว
2. ย่อความจากบทร้อยกรอง
3. ย่อความจากเรื่องราวที่ได้ฟังมา

สรุป วิธีการย่อ คือ อ่านอย่างรอบคอบและเป็นกลาง

วิธีการที่ช่วยในการย่อมี 2 วิธี

1. อ่านอย่างรวบรัด จับใจความสำคัญจากตอนต่าง ๆ
2. ตั้งคำถามนำ เพื่อจับใจความสำคัญ เช่น ใครทำอะไร ที่ไหน
อย่างไร เป็นต้น

การย่อใจความ

ตัวอย่างที่ 2

ข้อความเดิม	ใจความย่อ
สื่อมวลชนสามารถจะนำเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่เหล่านั้น จะแยกกันอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ กัน ก็ตาม นับได้ว่าสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะช่วยเผยแพร่ข่าวสารความรู้แก่มวลชนได้รวดเร็ว แต่ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายเหล่านั้นหนังสือพิมพ์รายวันมีบทบาท และมีอิทธิพลต่อการศึกษามากที่สุด เพราะเสนอข่าวสารได้คงทนถาวรเป็นหลักฐาน ให้โอกาสผู้อ่านได้มีเวลาคิดตรึกตรองและสามารถย้อนกลับไปอ่านทบทวนได้ หนังสือพิมพ์รายวันจึงเข้าถึงมหาชน และเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษามาก ศิลาจารึกสุริยราชที่ 1 นั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชอุตสาหะอ่าน ศึกษาและนำออกเผยแพร่เป็นพระองค์แรก พระองค์ทรงพยายามอ่านจารึกนั้น ได้ความตลอด แล้วทรงแสดงแก่นักเรียน... ทรงแปล ทรงอธิบายด้วยคำในศิลาจารึกนั้นเป็นภาษาอังกฤษ นับเป็นองค์สำคัญเทศก่ในการตรวจศิลาจารึกไทย และเป็นพระองค์แรกที่ทำให้คนอื่นเห็นคุณประโยชน์ของศิลาจารึก ต่อมา มีชาวต่างประเทศสนใจ นำศิลาจารึกไปขุมนรามคานแหงเป็นภาษาต่าง ๆ แต่การแปลและพิมพ์ยังไม่สมบูรณ์	สื่อมวลชนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของมหาชนมาก เพราะสามารถนำข่าวสารวิชาการไปสู่บุคคลจำนวนมากได้ในเวลารวดเร็ว ในสถานที่ต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะหนังสือรายวันมีบทบาท และมีอิทธิพลมากที่สุด เพราะบันทึกข่าวสารไว้อย่างถาวร ทำให้อ่านและทบทวนได้ ผู้อ่าน แปล และเผยแพร่คุณประโยชน์ของศิลาจารึกสุริยราชที่ 1 ตามลำดับเวลา มีดังนี้คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระองค์แรก ต่อมา มีชาวต่างประเทศนำหลักศิลาจารึกไปตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาต่าง ๆ บุคคลสำคัญคนต่อมาในการอ่านแล้วแปลหลักศิลาจารึกเป็นภาษาฝรั่งเศส คือ ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ ซึ่งเข้ามาเป็นบรรณาธิการใหญ่หอพระสมุดวชิรญาณในเวลานั้น

ข้อความเดิม	ใจความย่อ
เมื่อศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ชาวฝรั่งเศส ผู้เชี่ยวชาญภาษาตะวันออกเข้ามาเป็นบรรณารักษ์ใหญ่ ในหอพระสมุดวชิรญาณ กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณเห็นว่ามีความสามารถที่จะแปลศิลาจารึกโบราณได้จึงมอบให้เป็นผู้จัดทำ ศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ได้พยายามตรวจแปลศิลาจารึกต่าง ๆ ให้ถูกต้องบริบูรณ์และได้แปลศิลาจารึกเหล่านั้นเป็นภาษาฝรั่งเศส เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักปราชญ์ที่สนใจ และเพื่อเผยแพร่ความสำคัญของศิลาจารึก และชื่อเสียงของประเทศไทยไปยังนานาประเทศอีกด้วย	

สรุป การย่อความสามารถนำไปใช้ในโอกาสต่อไปนี้

1. ในการเก็บข้อมูลเพื่อเขียนเรียงความ และเขียนรายงานวิชาการ
2. ใช้ในการบันทึกทางวิชาการ เพื่อทบทวนความคิดและความจำในการดูตำราเตรียมสอบ
3. ใช้เขียนเป็นตอนจบของเรียงความ หรือจบรายงานเชิงวิชาการ

ตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างการย่อความจากความเรียงร้อยแก้ว

จาก นิทานเทียบสุภาษิต เรื่อง กลืนไม้เข้ากายไม่ออก ของพระยาสิทธิราชฤทธิกร

ได้ยินมาว่า ยังมีท่านผู้หญิงกับท่านผู้ชาย อยู่ด้วยกันมาช้านาน จนเกิดบุตรด้วยกันหลายคน ครั้นอยู่กันต่อ ๆ มา ฝ่ายว่าท่านผู้หญิงมีความรุ่มรักมากขึ้น จึงได้ชักชวนเรียกเอาชายหนุ่มคนหนึ่งเข้ามา ให้ทำกิจการงานต่าง ๆ ของตน มีจุดไฟตะเกียงคำ ๆ เป็นต้น หวังใจว่าจะมีให้ครองสืบ ฝ่ายว่าท่านผู้ชายก็รับรู้เห็น แต่ก็มีได้คิดสงสัยที่ว่าจะเป็นไปได้ถึงเพียงนั้น ก็เพราะว่าเห็นเป็นเด็กเพื่องุ่นหนุ่ม ก็เลยเฉย ๆ ไป หาได้ว่ากล่าวกีดกันท่านผู้หญิงแต่อย่างใดไม่ ครั้นอยู่ต่อ ๆ มา ก็มีความสงสัยเกิดขึ้น ก็เป็นแต่คอยหาเลื่องตบอวย ๆ แต่คนทั้งหลายเขาได้เข้าใจว่า ท่านผู้หญิงกับชายหนุ่มคนนั้นได้กระทำชู้กัน จึงได้ปรึกษากันว่า เราจะทำอย่างไรดี แม้ว่าเราจะพากันนิ่งเสียก็จะเกิดความคิดมาถึงเราด้วย ว่าเราเป็นใจสมรู้ด้วยท่านผู้หญิง แม้ว่าเราจะเรียนคุณผู้ชายขึ้น ถ้าแม้ว่าท่านเชื่อเราก็จะตืออยู่ แม้ว่าท่านไม่เชื่อเรา เราก็คงจะป่นปี้ลงเป็นแน่ ครั้นแล้วจึงได้ตกลงกันว่า เรียนท่านนั้นแหละเป็นการดี เพราะเหตุว่าเป็นความจริงสัตย์ซื่อของเรา จึงได้เข้าไปเรียนท่านเจ้าคุณผู้ชาย โดยความตามเป็นจริงที่รับรู้เห็นมาแต่หนหลัง เมื่อท่านผู้ชายได้รู้เรื่องแน่ชัดเข้าดั่งนั้น ก็มีความเชื่อแน่ว่า เป็นความจริงดังที่คนมาบอกเล่าให้ฟัง ครั้นว่าจะนิ่งเสียก็จะมีคนดูหมิ่นประมาทเราขึ้น ครั้นว่าจะตึงตังขำระกันขึ้น ก็เท่ากับไปพุ่มพุ่มให้แตก ถ้าตึงตังนั้นแตกออกแล้วน้ำจะไหลไปทั่วบ้านทั่วเมือง เราก็จะได้ความอับยศตราบทั่วบ้านเมืองเท่านั้น จึงลงนอนตรึกตรอง ยังไม่รู้ว่าจะออกแต่มาได้ จึงไม่เป็นการสงบบนด้านเรื่องนี้ เมื่อคิดไปคิดมาก็ตกลงเห็นจะกลืนก็ไม้เข้าจะคายก็ไม่ออก ในการเรื่องนี้ได้เป็นมาเสียแล้ว จำเป็นจะต้องสงบไว้ก่อน คอยหาช่องโอกาสทางอื่นต่อไป แล้วจึงได้ไปเรียกคนที่มาบอกให้มาหา แล้วจึงได้บอกว่า ข้าขอบใจเจ้ามาก ที่ได้มาบอกให้ข้ารู้ แต่ข้าจะต้องระงับไว้ก่อน กว่าข้าจะคอยจับให้ได้ต่อตาของข้าเอง

พวกเจ้าจึงจะไม่เกี่ยวข้องด้วยในการเรื่องนี้ ครั้นอยู่ต่อมาก็พอมีอ้ายชายหนุ่มคนนั้นมีความคิดขึ้นในกิจการส่วนตัว ท่านผู้ชายจึงเรียกอ้ายชายหนุ่มคนนั้น มาทักท้วงแล้วก็ไล่ออกจากบ้านไป เพราะเห็นว่าข้อที่เจียนตินั้นก็พอกับโทษอยู่แล้ว ท่านผู้ชายจึงได้กล่าวตอบว่าข้อที่ไล่ให้ออกจากบ้านไปแต่อ้ายชายหนุ่มคนเดียวนั้น จะต้องเห็นว่าเป็นการดีอยู่แล้วละนะ ถ้าหากมันจะต้องถูกไล่ออกจากบ้านทั้งสองคน เมื่อท่านผู้หญิงได้ฟังถ้อยคำเข้าดังนั้น ก็รู้สึกตัวว่าสามีเขาได้รู้เรื่องของเราเสียแล้ว แล้วก็กลับเข้าเรือน แต่ก็ยังคิดหาอุบายต่อไป เพื่อจะให้ชายหนุ่มคนนั้นได้กลับเข้ามาอยู่ตามเดิมก็เป็นการไม่สำเร็จตามประสงค์ เพราะฉะนั้นท่านจึงได้กล่าวไว้ว่ากลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะเหตุว่ามันเป็นการพะอืดพะอมอยู่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ในหนหลัง

หัวข้อสังเขปในการย่อ มีดังนี้

1. ท่านผู้หญิงกับท่านผู้ชายอยู่ด้วยกันมานาน จนมีบุตรด้วยกันหลายคน (ตอนนี้เป็นส่วนสำคัญจะตัดออกไม่ได้)
2. อยู่มาท่านผู้หญิงนอกใจสามี ได้กระทำชู้กับชายหนุ่มที่นางเรียกมารับเข้าอย่างใกล้ชิด
3. ท่านผู้ชายสงสัยแต่ยังไม่เชื่อแน่
4. ทุกคนในบ้านรู้เรื่อง
5. ตอนแรก ๆ ยังไม่มีใครกล้าเรียนคุณผู้ชาย เพราะไม่มั่นใจว่าท่านจะเชื่อ
6. ในที่สุดต่างเห็นพ้องกันว่าควรเรียนให้ทราบเพราะเรื่องทั้งหมดนี้เป็นสัจจริง
7. ท่านเจ้าคุณทราบก็เชื่อแต่คิดไม่ตกว่าจะทำอย่างไรด้วยเรื่องล่วงเลยจนเสียหาย
8. เรื่องเจ้าลักษณะจะกลืนก็ไม่ได้เข้าจะคายก็ไม่ออก
9. ชายหนุ่มเกิดมีความคิด
10. ท่านผู้ชายทักท้วงแล้วไล่ออกจากบ้าน

11. ท่านผู้หญิงขอโทษอย่าให้ถึงไล่ออกจากบ้าน
12. ท่านผู้ขายพูดประหลาดว่ายังดีที่ไม่ได้ออกทั้งสองคน
13. ท่านผู้หญิงจึงรู้ว่าท่านผู้ขายรู้ความลับของนางหมดแล้ว
14. นางพูดอะไรไม่ออก เข้าท่านองกลืนไม่เข้า คายไม่ออกเช่นเดียวกัน

ย่อแล้วได้ดังนี้

ย่อניתานเทียบสุภาษิตเรื่อง กลืนไม่เข้าคายไม่ออก ของพระยาสิทธิราชฤทธิไกร
ความว่า

ท่านผู้ขายได้ผูกพันกับท่านผู้หญิงมาหลายปีจะมีบุตรด้วยกันหลายคน อยู่มาท่านผู้หญิง
นอกใจ กระทำชู้กับชายหนุ่มคนที่นางทำอุบายให้เข้ามาจับซื้ออย่างใกล้ชิด จนทุกคนในบ้าน
ต่างก็รู้เรื่อง แม้แต่ท่านผู้ขายเองก็สงสัยและคอยสังเกตอยู่ ตอนแรกไม่มีใครคนใดกล้า
เรียนท่านผู้ขายเพราะกลัวท่านจะไม่เชื่อแล้วตนจะกลับได้ร้าย แต่ในที่สุดก็ตัดสินใจเรียน
าให้ทราบตามที่รู้เห็นมา ท่านผู้ขายจึงเชื่อแน่แต่คิดไม่ตก เพราะไม่ว่าจะนิ่งเฉยไว้หรือ
ตัดสินใจให้เด็ดขาดลงไป เรื่องก็จะต้องอื้อฉาวทั้งนั้น จึงได้แต่ขอใบ้ใจคนที่มาบอก แล้วคอย
หาโอกาสเหมาะอยู่จนชายหนุ่มคนนั้นมีความผิดส่วนตัวขึ้น ท่านผู้ขายจึงทำโทษ และให้ไล่
ออกจากบ้านเสีย ท่านผู้หญิงไปขอโทษอย่าให้ถึงไล่ออกจากบ้าน ท่านผู้ขายได้ทีจึงกล่าวว่า
โทษเบาไปแล้วที่ไม่ไปเล่นนางไปด้วยอีกคน ท่านผู้หญิงจึงรู้ว่าท่านผู้ขายรู้เรื่องความสัมพันธ์
ระหว่างนางกับชายหนุ่มคนนั้นหมดแล้ว นางพูดอะไรไม่ได้อีกต่อไป เข้าสุภาษิตกลืนไม่เข้า
คายไม่ออก

ใบงานที่ 3

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 4 โดยเลือกข้อที่ถูกตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

เรื่อง โทษของยาชุด

ของ ฤทธยา วัณโณ

หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ลงข่าวว่า ชาวอีสานจำนวนมากไม่ยอมต้องเสียชีวิตด้วยเหตุของโรคกระเพาะทะลุ เมื่อชั้นสูตรโรคแล้วพบว่า สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้คนเหล่านั้นเสียชีวิต คือ การกินยาชุดที่มียาแก้ปวดรวมอยู่ด้วย ต่อเนื่องเป็นเวลานาน จนทำให้เกิดการระคายเคืองและกระเพาะทะลุ ต้องเสียเลือดจนถึงแก่ชีวิต

ยาชุดคืออะไร เหตุใดจึงก่อเหตุเฉก เช่นมาตกรใจคอโรคเหี้ยมเช่นนี้ ทั้งที่คำว่า "ยา" เป็นความหมายของการรักษาโรค ทำให้ผู้ใช้มีชีวิตปลอดภัย มีสิ่งที่น่าอันตรายมาสู่ชีวิต ดังนั้นจึงควรที่จะต้องรู้ถึงอันตรายของยาชุด และจัดความนิยมการใช้ยาชุดเพื่อการมีสุขภาพพลานามัยที่ดีแทนการเสียชีวิตจากการใช้ยาแบบผิด ๆ

ยาชุดเป็นการรวมยาหลาย ๆ ชนิดรวมเป็นชุด เพื่อรักษาโรคหวัด ประกอบด้วยยาลดไข้แก้ปวด ยาแก้แพ้ ยาแก้ไอ ยาปฏิชีวนะ ยาแก้ปวดวิตามีนและสเตียรอยด์ ซึ่งแพทย์นำมาใช้รักษาโรคแยกไปตามสรรพคุณของยาแต่ละชนิด แต่ผู้ใช้ยาคิดว่าหากกินยาหลายชนิดรวมเป็นชุดจะทำให้หายหวัดได้รวดเร็ว จึงมักจะไปซื้อยากินเอง หรือผู้ขายยาที่หาประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงโทษที่จะเกิดแก่ผู้ใช้ จะจัดไว้ขายผู้ที่ต้องการหายจากโรคเร็ว ๆ ยาชุดจึงรวมเอายาหลายขนานและเป็นยาราคาแพง เข้าทำนองว่าของดีราคาแพง กินเพียง 2 ชุด

จะเห็นได้ว่ายาชุดเป็นยาที่อันตรายต่อสุขภาพถึงตายได้ และใช้จ่ายซื้อยาแพงเกินเหตุ แต่คนก็หวังประโยชน์เฉพาะหน้าให้โรคหายเร็ว และชอบใช้ต่อเนื่องเป็นเวลานาน โดยที่ไม่รู้ว่าโรคหวัดเป็นโรคที่เกิดจากอาการแพ้อากาศหรือจากเชื้อไวรัส เป็นโรคที่ไม่มียาใดจะรักษาได้ เว้นแต่เป็นโรคที่เกิดจากแบคทีเรียที่รักษาด้วยยาปฏิชีวนะ ซึ่งต้องจ่ายตามคำแนะนำของแพทย์เท่านั้น

ดังนั้นการใช้ยาชุดเป็นการใช้ยาอันตราย ยาชุดมีใช้ยาครอบจักรวาลที่จะรักษาโรคให้หายตามคำโฆษณาของ "หมอดี" การใช้ยาใด ๆ ก็ตามควรคำนึงไว้เสมอว่า ใช้ยาก็ย่อมมีคุณอนันต์ ใช้ยาก็ย่อมมีโทษมหันต์ การใช้ยาชุดจึงเท่ากับเป็นการจุดให้หลุดพ้นจากโรค หรือเป็นการตายแบบผ่อนส่งที่ผู้ใช้นิไม่รู้ตัว

-
1. บทความนี้มีจุดมุ่งหมายประการใด
 - ก. ต้องการให้เลิกใช้ยาชุด
 - ข. ต้องการให้ใช้ยาชุดดี ๆ
 - ค. ต้องการให้ระวังยาปลอม
 - ง. ต้องการให้ยาชุดลดราคาลงกว่านี้
 - จ. ต้องการให้เลิกซื้อขายกับหมอดี
 2. ใจความสำคัญของย่อหน้าที่ 1 คืออะไร
 - ก. การเสียชีวิตจากการใช้ยาชุด
 - ข. อันตรายจากการใช้ยาชุด
 - ค. การรักษาสุขภาพเมื่อใช้ยาชุด
 - ง. ความนิยมในการใช้ยาชุด
 - จ. การเสียชีวิตจากการใช้ยาผิดประเภท
 3. ใจความสำคัญของย่อหน้าที่ 2 คืออะไร
 - ก. ยาชุดกับการรักษาโรค
 - ข. อาการของโรคกับการใช้ยาชุด
 - ค. ส่วนประกอบของยาชุดกับราคายาชุด
 - ง. ยาชุดมีราคาแพงเกินกว่ายาทั่ว ๆ ไป
 - จ. ยาชุดกินแล้วหายจากโรคแทนโรค

4. ผู้เขียนบทความนี้ น่าจะมีความรู้สึกเช่นไร

ก. ชื่นใจ

ข. ภูมิใจ

ค. ช้องใจ

ง. กังวลใจ

จ. ห่วงใย

คำเฉลย

ข้อ 1	ก
ข้อ 2	ข
ข้อ 3	ค
ข้อ 4	จ

แบบทดสอบด้วยตนเอง

เรื่อง การย่อความ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม โดยเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด

แม้แม่สีจะมีเพียง 3 สี แต่มนุษย์ก็สามารถผสมสีให้หลากหลายได้จนแทบไม่มีขอบเขตจำกัด สีแต่ละสีให้ความรู้สึกแตกต่างกันตามความพอใจของแต่ละบุคคล บางคนพอใจสีฉูดฉาด บางคนพอใจสีเรียบ บางคนพอใจสีที่เคร่งขรึม กล่าวได้ว่า สีอาจให้ความเบิกบานใจ ความอบอุ่น ความตื่นเต้น อาจให้ความเศร้าหมอง ความหวาดกลัว ความท้อแท้ และแม้แต่ความเฉื่อยชา

นอกจากสีจะให้ความรู้สึกหลายอย่างดังกล่าวข้างต้นแล้ว มนุษย์ยังอาจใช้สีเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายแตกต่างกันไปตามความนิยมของแต่ละสังคม เช่น สีแดง แสดงความยิ่งใหญ่ ผู้มีตำแหน่งสูงมักใช้สีแดงแสดงตำแหน่งตน โบสีแดง แสดงถึงงานที่ได้รับรางวัลชั้นที่ 1 พรหมสีแดงแสดงถึงการต้อนรับที่ยิ่งใหญ่ สีเขียว แสดงถึงความสดชื่นเขียวขจีของต้นไม้ สีขาวแสดงถึงสถานที่สุขและความบริสุทธิ์ผุดผ่อง

สีอาจใช้เป็นเครื่องแบ่งกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจร่วมกัน เช่น ใช้แบ่งกลุ่มการแข่งขันกีฬา สีใช้เป็นเครื่องหมายแสดงหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการประชุม

สียังสื่อความหมายให้เข้าใจกันเป็นสากลได้ เช่น ในระบบจราจรทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สีแดง หมายถึง ให้หยุด สีเขียว หมายถึง ให้ไปได้ ในการสงครามการยกธงสีขาว หมายถึง ยอมจำนน ในวิชาแผนที่ สีน้ำเงิน หมายถึง ทะเล สีเขียว หมายถึง ป่าไม้ สีเหลือง หมายถึงทุ่งหญ้า และสีดำชี้แทนเส้นทางคมนาคม

กิจกรรมของมนุษย์ในสังคมหลายอย่างก็ใช้สีเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น กิจกรรมรื่นเริง จะใช้สีหลาย ๆ สีที่สดใสตัดกัน กิจกรรมที่แสดงความเศร้าโศกมักใช้สีดำ สีขาวหรือสีหม่น เช่น สีเทา สีน้ำตาล

งานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสีก็มีเป็นอันมาก ที่เห็นได้ชัดได้แก่งานจิตรศิลป์ ภาพสีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น ล้วนใช้สีทำให้ความรู้สึกแตกต่างกัน งานประดิษฐ์ทั้งวัสดุและอาหารก็ล้วนอาศัยสีเป็นเครื่องแสดงความคิดสร้างสรรค์ส่วนหนึ่ง แม้การผสมพันธุ์พืชหรือสัตว์ให้มีหลากหลาย ก็ใช้สีเป็นเครื่องกำหนด ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ก็ใช้สีเป็นองค์ประกอบสำคัญ

แม้สีจะมีความสำคัญแก่มนุษย์สักเพียงใดก็ตาม แต่ก็ใช่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์จะต้องมีสีเสมอไป น้ำดื่มที่บริสุทธิ์ จะต้องไร้สี ไร้กลิ่น อากาศที่เราหายใจซึ่งจำเป็นที่สุดแก่ชีวิตก็ต้องไร้สี อาหารที่เรารับประทานก็ควรมีสีน้อยที่สุด หรือเป็นสีจากธรรมชาติเท่านั้น และที่สำคัญเหนืออื่นใด การใช้สีของมนุษย์ควรใช้เพียงสถานประมาณ เช่น ไม้มากเกินไปจนจุดจาดบาดตา มิฉะนั้นแล้วแทนที่จะมีคุณแก่มนุษย์ ก็อาจกลายเป็นโทษได้

1. ข้อความนี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร
 - ก. ต้องการให้ใช้สีตามธรรมชาติให้มาก
 - ข. ต้องการให้รู้จักใช้สีอย่างมีคุณค่า
 - ค. ต้องการให้สีเป็นสื่อแทนการเข้าใจกัน
 - ง. ต้องการให้ทุกคนใช้สีอย่างประหยัด
 - จ. ต้องการให้เรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสี
2. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสม
 - ก. สี
 - ข. แม่สี
 - ค. ประโยชน์ของสี
 - ง. ความสำคัญของสี
 - จ. มนุษย์กับการใช้สี

3. จากข้อความนี้ข้อใดไม่ได้กล่าวถึง
 - ก. ความแตกต่างของสี
 - ข. สีใช้สื่อความหมายได้
 - ค. ประโยชน์ของการใช้สี
 - ง. แหล่งกำเนิดของสี
 - จ. กิจกรรมของมนุษย์กับการใช้สี
4. ใจความสำคัญของย่อหน้าสุดท้ายคืออะไร
 - ก. การใช้สีอย่างประหยัด
 - ข. ความสำคัญของการใช้สี
 - ค. ควรใช้สีจากธรรมชาติเท่านั้น
 - ง. ควรใช้สีตามความเหมาะสม
 - จ. คุณและโทษของการใช้สี
5. จากข้อความนี้กล่าวในลักษณะใดมากที่สุด
 - ก. ชี้แจงปัญหา
 - ข. แลกเปลี่ยน
 - ค. ให้ความสนใจ
 - ง. เสนอเรื่องราว
 - จ. เร่งให้กระทำตาม

คำเฉลย

ข้อ 1 ข

ข้อ 2 ก

ข้อ 3 ง

ข้อ 4 ง

ข้อ 5 ง

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง ส่งสารด้วยการเขียน

คำสั่ง จงกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดในช่อง ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเรียงลำดับส่วนประกอบของจดหมายได้ถูกต้อง
 - ก. ที่อยู่ วันที่ คำขึ้นต้น เนื้อความ คำลงท้าย
 - ข. ที่อยู่ คำขึ้นต้น เนื้อความ วันที่ คำลงท้าย
 - ค. วันที่ คำขึ้นต้น เนื้อความ คำลงท้าย ที่อยู่
 - ง. ที่อยู่ วันที่ เนื้อความ คำลงท้าย คำขึ้นต้น
 - จ. คำขึ้นต้น ที่อยู่ วันที่ เนื้อความ คำลงท้าย
2. ควรระบุสิ่งใดในจดหมายสมัครงานมากที่สุด
 - ก. ค่าจ้าง เงินเดือน
 - ข. สิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ
 - ค. ระยะเวลาในการทำงาน
 - ง. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - จ. คุณวุฒิ ความสามารถพิเศษ
3. อาจารย์นำผู้จดหมายมาถึงตัวแทนห้องว่า

"...ตามที่นักเรียนได้ใช้ห้อง 136 เป็นห้องกิจกรรมชุมนุมภาษาไทย ทำให้มีเสียงดังเอะอะรบกวนนักเรียนห้องข้างเคียงเป็นอย่างมาก จึงขอย้ายห้องกิจกรรมชุมนุมภาษาไทยไปอยู่ห้อง 226 แทน และเลิกใช้ห้อง 136 เป็นห้องกิจกรรมชุมนุมภาษาไทยโดยเด็ดขาด..."

ข้อความในจดหมายฉบับนี้บกพร่องในลักษณะใด

 - ก. กล่าวเกินจริง
 - ข. ใช้คำรุนแรง
 - ค. ใช้ข้อความกำกวม
 - ง. ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับวัย
 - จ. ใช้ข้อความเป็นเชิงกล่าวหา

4. ข้อใดบกพร่องในการเขียนจดหมายมากที่สุด

- ก. ใช้กระดาษมีลวดลายต่าง ๆ
- ข. เขียนลายมือไม่สวย
- ค. ผากเพื่อนส่งจดหมาย
- ง. ไม่ติดดวงตราไปรษณียากร
- จ. ใช้ซองจดหมายราคาถูก

5. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับงานเขียนเรียงความ

- ก. คำนำ
- ข. เนื้อเรื่อง
- ค. บทสรุป
- ง. คำขึ้นต้น
- จ. โครงเรื่อง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 7

"ธรรมชาติินยามเช้า เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยมิได้ซื้อหา มีคุณค่าเกินกว่าประมาณได้ ใครที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติินยามเช้า เรียกว่า ทั้งโอกาสอันงามยิ่งไปอย่างน่าเสียดาย

น่าขอบคุณธรรมชาติที่มอบสิ่งมีค่านี้ให้แก่มนุษย์ทุกรูปทุกนามโดยเท่าเทียมกัน"

6. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใดมากที่สุด

- ก. สิ่ง
- ข. บรรยาย
- ค. ตัดพ้อ
- ง. ตักเตือน
- จ. ประชดประชัน

7. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร
- ประโยชน์ของธรรมชาติ
 - ความงามของธรรมชาติ
 - ความบริสุทธิ์ในยามเช้า
 - คุณค่าธรรมชาติในยามเช้า
 - ธรรมชาติมีคุณค่าต่อมนุษย์
8. ควรเติมคำใดลงในช่องว่างของข้อความว่า "ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า เป็นปรากฏ.....
ทางธรรมชาติ จึงจะเหมาะสมและถูกต้อง
- การ
 - กาล
 - การณ์
 - กานต์
 - กาญจน์
9. ข้อใดใช้คำขยายไม่เหมาะสม
- ฝนตกมากมาย
 - บ้านหลังนี้ใหญ่โตมโหฬาร
 - รถคันนี้เร็วช้ามาก
 - เขาทำงานจนแทบล้ม
 - ผู้ชายคนนั้นคอมแข็งแรงน้อย
10. (1) เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(2) พระราชสมภพเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2423
(3) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระนามเดิมสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ
(4) สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนเทพวารราวดี
เมื่อ พ.ศ. 2431
(5) ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีประเภทต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้กว่า
200 เรื่อง

ควรใช้ข้อความหมายเลขใดต่อหลังข้อความหมายเลข (3)

ก. (1)

ข. (2)

ค. (4)

ง. (5)

จ. ไม่มีคำตอบถูก ข้อความหมายเลข (3) เป็นข้อสุดท้าย

แผนการสอนกลุ่มความถนัด

เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ วิชา ภาษาไทย (ท 401) เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การสื่อสารเป็นวิธีการติดต่อระหว่างมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายร่วมกัน ใช้ภาษาและจับใจความสำคัญในการสื่อสารได้ เกิดการตอบสนองต่อกัน
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารขั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกความหมายของการสื่อสารได้ 2. ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ 3. จับใจความสำคัญในการสื่อสารได้
เนื้อหา	เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์
สื่อ	แผ่นใส ใบความรู้
กิจกรรมการเรียนการสอน	มีลำดับการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ครูสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าข่าวที่ครูอ่านมีใจความสำคัญอย่างไรบ้าง และอภิปรายร่วมกัน

- ขั้นที่ 2** ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ว่า
 หลังจากนักเรียนเรียน เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์
 แล้ว นักเรียนต้องตอบคำถามจากแบบทดสอบได้
 ถูกต้องทุกข้อ
- ขั้นที่ 3** ทบทวนความรู้เดิม
 ครูทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์
 แล้วตรวจให้คะแนน
- ขั้นที่ 4** เสนอบทเรียนใหม่
 ครูอธิบายเรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ พร้อมฉาย
 แผ่นโปสเตอร์ประกอบ
- ขั้นที่ 5** ให้นักเรียนเรียนรู้
 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน
 ครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยส่งตัวแทนออก
 มาจับฉลาก ซึ่งมีหัวข้อดังต่อไปนี้
 1. องค์ประกอบของการสื่อสาร
 2. ผู้ส่งสาร
 3. ผู้รับสาร
 4. สื่อ, สาร
 5. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
- ขั้นที่ 6** ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดในเรื่องที่ได้รับ
 โดยมีใบความรู้ที่ครูแจกให้เป็นแนวทางในการค้นคว้า
 ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาเสนอความรู้ให้เพื่อน ๆ
 ในชั้นเรียน กลุ่มละ 3 – 5 นาที
- ขั้นที่ 7** ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 8

- 8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การสื่อสาร
ของมนุษย์ และครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียน
จดบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด เป็นความรู้
อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอครูต่อไป
- 8.2 นักเรียนทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน

ขั้นที่ 9 ประเมินผล

- สังเกตจากการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เรื่อง รับสารด้วยการฟัง วิชา ภาษาไทย (ท 401) เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การฟังเป็นกระบวนการทางสมองที่เกิดจากการได้ยินนั้นรู้ เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ จนสามารถจับใจความสำคัญและแยกแยะ เรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้อง ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถทาง สติปัญญาของมนุษย์
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ฟังขั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกจุดมุ่งหมายของการฟังได้ 2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้ 3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้ 4. วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่ฟังได้
เนื้อหา	เรื่อง รับสารด้วยการฟัง
สื่อ	1. แถบเสียง 2. หนังสือวรรณสารวิจิตร
กิจกรรมการเรียนการสอน	มีลำดับการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ครูอ่านข้อความจากหนังสือพิมพ์รายวัน 1 เรื่อง ให้นักเรียนฟัง 2 ครั้ง แล้วให้นักเรียนบอกใจความ สำคัญจากเรื่องที่ครูอ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และอภิปรายร่วมกัน

- ขั้นที่ 2 ครูฟังจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่
หลังจากนักเรียนเรียนเรื่อง รับสารด้วยการฟังแล้ว
นักเรียนต้องตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้ 9 ใน 10 ข้อ
- ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม
ครูทบทวนก่อนเรียนเรื่อง รับสารด้วยการฟัง
โดยทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนน
เนื้อหาในชุดการเรียนแล้ว แสดงว่านักเรียนรู้เนื้อหา
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่
ครูอธิบายหลักการและวิธีการรับสารด้วยการฟัง
ให้นักเรียนฟัง
- ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเรียนรู้
ครูให้นักเรียนทุกคนเตรียมตัวฟังแถบเสียงที่ครูจะเปิด
ให้ฟัง เป็นข้อความสั้น ๆ เรื่องละ 2 ครั้ง แล้ว
เตรียมตัวตอบคำถามลงในสมุดแบบฝึกหัด รวม 4 เรื่อง
- ขั้นที่ 6 นักเรียนทุกคนฟังแถบเสียงที่ครูนำมาเปิดให้ฟัง
เรื่องละ 2 เที้ยว แล้วครูตั้งคำถามบนกระดานดำ
ให้นักเรียนตอบ หลังจากฟังเรื่องแต่ละเรื่องจบลง
- ขั้นที่ 7 ครูอภิปรายการตอบคำถามของนักเรียน
- ขั้นที่ 8
- 8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง รับสารด้วย
การฟัง และครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนจด
บันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด เป็นความรู้อีก
ครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอครูต่อไป
- 8.2 นักเรียนทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน
- ขั้นที่ 9 ประเมินผล
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละคน
และจดบันทึกไว้

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน วิชา ภาษาไทย (ท 401) 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ต้องการหาความสัมพันธ์ของเรื่อง สารสำคัญและเจตนาของผู้เขียน โดยพิจารณาจากรายละเอียด ของเรื่องที่อ่าน
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านในขั้นพื้นฐานได้
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกจุดมุ่งหมายเรื่องที่อ่านได้ 2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ 3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 4. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ 5. ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้
เนื้อหา	เรื่อง รับสารด้วยการอ่าน
สื่อ	ใบความรู้, ใบงาน
กิจกรรมการเรียนรู้	มีลำดับการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ครูนำหนังสือประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู เช่น นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของ นักเรียน พร้อมชี้ให้เห็นคุณค่าของหนังสือประเภท ดังกล่าวด้วย

- ขั้นที่ 2** ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่
 หลังจากนักเรียนเรียนเรื่อง รับสารด้วยการอ่านแล้ว
 นักเรียนต้องตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ 9 ใน
 10 ข้อ
- ขั้นที่ 3** ทบทวนความรู้เดิม
 ครูทบทวนก่อนเรียนเรื่อง รับสารด้วยการอ่าน โดย
 ทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนน
- ขั้นที่ 4** เสนอบทเรียนใหม่
 ครูอธิบายหลักการและวิธีการ รับสารด้วยการอ่าน
 ให้นักเรียนฟัง
- ขั้นที่ 5** ให้นักเรียนเรียนรู้
 - 5.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน รวม 8 กลุ่ม
 - 5.2 ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมาจับฉลากเรื่องที่ครูเตรียมไว้
 - 5.3 ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
- ขั้นที่ 6**
 - 6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิด เพื่อช่วยกัน
 ตอบคำถามจากเรื่องที่จับฉลากได้
 - 6.2 ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกไปสรุปเนื้อเรื่องให้
 เพื่อน ๆ ฟัง และตอบคำถามจากเรื่อง
 พร้อมบอกเหตุผลว่าทำไมต้องตอบอย่างนั้น
- ขั้นที่ 7** ครูอภิปรายการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- ขั้นที่ 8**
 - 8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง รับสารด้วย
 การอ่านและครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียน
 จัดบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด เป็นความรู้
 อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอสรุปต่อไป
 - 8.2 นักเรียนทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน

ชั้นที่ 9 ประเมินผล

- สังเกตจากการทำงานกลุ่มและการออกมา
รายงานหน้าชั้นเรียนของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เรื่อง ส่งสารด้วยการพูด วิชา ภาษาไทย (ท 401) 2 คาบ

ความคิดรวบยอด	การพูดในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้พูดจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่พูดเป็นอย่างดี รู้จุดประสงค์ในการพูด พูดได้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
จุดประสงค์การเรียนรู้	นักเรียนสามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ ในชั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	นักเรียนสามารถ 1. บอกจุดประสงค์ของการพูดได้ 2. เลือกใช้ภาษาในการพูดได้ถูกต้องเหมาะสม 3. พูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
เนื้อหา	เรื่อง ส่งสารด้วยการพูด
สื่อ	1. หนังสือวรรณสารวิทัศน์ เล่ม 2 หน้า 81 - 97 2. แถบภาพ
กิจกรรมการเรียนการสอน	มีลำดับการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ครูให้นักเรียนดูแถบภาพเรื่องการจัดการมัธยมศึกษา 1 คู่ และอภิปรายร่วมกัน ขั้นที่ 2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เมื่อนักเรียนเรื่อง ส่งสารด้วยการพูด แล้วนักเรียน สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่เรียนได้ถูกต้องทุกข้อ

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน โดยทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนน เนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้ว แสดงว่านักเรียนรู้เนื้อหา

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

ครูอธิบายหลักการพูดและวิธีการพูดในโอกาสต่าง ๆ ให้นักเรียนฟังอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเรียนรู้

1. ครูกำหนดให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ครูกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 เรื่อง ระยะเวลา 3 - 5 นาที ซึ่งมีหัวข้อดังนี้
 1. การสัมภาษณ์
 2. การเล่านิทาน
 3. การกล่าวคำอวยพรวันเกิด
 4. การกล่าวคำปราศรัยหาเสียง
 5. การทักทายปราศรัย
 6. การเล่าเรื่องที่ได้อ่านหรือฟังมา
 7. การสนทนากับบุคคลที่รู้จักคุ้นเคย
 8. การแนะนำตนเอง
3. ครูให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการพูด จาก หนังสือวรรณสารวิจักษ์ เล่ม 2 หน้า 81 - 97 เพิ่มเติม
4. ครูกำหนดกลุ่มที่จะวิจารณ์การพูดของแต่ละคน ตามหัวข้อในการวิจารณ์ที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลาก กลุ่มละ 1 คน
2. นักเรียนระดมความคิดในการพูดตามหัวข้อที่จับฉลากได้
3. ส่งตัวแทนออกมาพูดหน้าชั้นเรียนในแต่ละกลุ่ม
4. กลุ่มที่ไม่ได้ออกมาพูดเป็นผู้วิจารณ์การพูด ตามที่ครูกำหนดไว้แล้ว ด้วยความยุติธรรมและตามหลักเกณฑ์การพูดตามที่ได้เรียนมาแล้ว

ข้อที่ 7 ครูอภิปรายการพูดของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 8

- 8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง ส่งสารด้วยการพูด และครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดแบบฝึกหัด เป็นความรู้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำส่งครูต่อไป
- 8.2 นักเรียนทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน

ขั้นที่ 9 ประเมินผล

- สังเกตการทำงานกลุ่มของนักเรียนและการออกมาพูดหน้าชั้นของแต่ละกลุ่ม

การถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูจัดให้นักเรียนได้ทบทวนที่ระหว่างห้องเรียนในระดับชั้นเดียวกัน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เรื่อง ส่งสารด้วยการเขียน วิชาภาษาไทย (ท 401) 4 คาบ

ความคิดรวบยอด	การติดต่อในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ การเขียนข้อความเพื่อการติดต่อสื่อสาร เป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการเขียนข้อความในรูปแบบจดหมาย เรียงความ ย่อความ เพื่อติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จุดประสงค์การเรียนรู้	เพื่อให้ นักเรียนสามารถเขียนติดต่อสื่อสารในขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	1. บอกรูปแบบการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความได้ 2. ใช้ภาษาในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความได้ 3. บอกใจความสำคัญและใจความรองในการย่อความได้
เนื้อหา	การเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ
สื่อ	หนังสือวรรณสารวิทัศน์
กิจกรรมการเรียนรู้	มีลำดับการสอนดังนี้
(คาบที่ 1 - 2)	ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ครุ่นาตัวอย่างงานเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ มาให้นักเรียนดูเพื่อนช่วยกัน พิจารณารูปแบบ การใช้ถ้อยคำสำนวน

- ขั้นที่ 2** ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่
หลังจากที่นักเรียนเรียนเรื่อง การเขียนจดหมาย
เรียงความ ย่อความ แล้ว นักเรียนจะต้องตอบคำถาม
จากเรื่องได้ถูกต้อง
- ขั้นที่ 3** ทบทวนความรู้เดิม
ครูทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน โดยทดสอบจากแบบ
ทดสอบก่อนเรียน แล้วครูตรวจให้คะแนน
- ขั้นที่ 4** เสนอบทเรียนใหม่
ทบทวนหลักเกณฑ์ ความรู้ รูปแบบ ในการเขียนจดหมาย
เรียงความ ย่อความ จากหนังสือวรรณสารวิทัศน์
- ขั้นที่ 5** ำให้แนวการเรียนรู้
- 5.1 ครูนำตัวอย่างการเขียนจดหมาย การเขียน
เรียงความ การเขียนย่อความ มาให้นักเรียน
ดูเพื่อพิจารณารูปแบบ ถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏ
ในงานเขียนนั้น ๆ
- 5.2 ครูให้นักเรียนอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ
จากหนังสือวรรณสารวิทัศน์ เล่ม 1 หน้า 114-
150 เพื่อที่จะวิเคราะห์ตามที่ครูกำหนดต่อไป
- ขั้นที่ 6** ขึ้นนักเรียนปฏิบัติ
- 6.1 นักเรียนอ่านการเขียนจดหมาย การเขียน
เรียงความ การเขียนย่อความ จากหนังสือ
วรรณสารวิทัศน์ เล่ม 1 หน้า 114 - 150
แล้วตอบคำถามได้
- 6.2 นักเรียนเขียนจดหมาย เขียนเรียงความ
เขียนย่อความ ตามที่ครูกำหนดให้ได้
- ขั้นที่ 7** ครูอธิบายงานเขียนประเภทต่าง ๆ ของนักเรียน
ทุกคน

(คาบที่ 3 - 4)

ชั้นที่ 8 8.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องการเขียนจดหมาย
การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ นักเรียน
จดบันทึกผลงานสมุดแบบฝึกหัดเป็นความรู้ แล้วนำเสนอครู
ต่อไป

8.2 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน

ชั้นที่ 9 ประเมินผล

- สังเกตการทำงาน of นักเรียน
- ตรวจผลงาน of นักเรียน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทดลอง

กรรมการตรวจชุดการเรียนรู้

1. ผศ.ดร.ไพโรจน์ เบาใจ
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. ดร.สุพัชร์ พินุลย์
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
3. อาจารย์กัลยา กรัณย์โสภณ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กรรมการตรวจแผนการสอน

1. ดร.กานดา นาคะเวช
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. อาจารย์กัลยา กรัณย์โสภณ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
3. อาจารย์สมบูรณ์ ราชโนล
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กรรมการตรวจแบบทดสอบและแบบสอบถาม

1. ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. อาจารย์พิศศรี กมลเวชช
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. อาจารย์สมบูรณ์ ราชโนล
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอัมพา ชื่อสกุล อรุณพราหมณ์

เกิดวันที่ 11 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2496

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 118/23 หมู่ที่ 5 ถนนประชาอุทิศ ขอยด้นแสน

ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนครเทบุรี 11000

โทรศัพท์ 5273605

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โทรศัพท์ 2816420, 2816430

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2511 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2516 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2519 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทประวัติศาสตร์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี

พ.ศ. 2534 ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุราชัยธรรมราช

พ.ศ. 2539 กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร